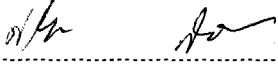

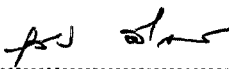

หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของ
ชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัด
ยะลา
ชื่อและนามสกุล นางมะลิวัลย์ ผดุงศักดิ์วิรุฬห์
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรธณ ศรีเสาวลักษณ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
คั่นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
วันที่...8...เดือน...มกราคม.....พ.ศ. 2551.....

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่าน
การค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ผู้ศึกษา นางมะลิวัลย์ ผดุงศักดิ์วิรุฬห์ **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและรูปแบบการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา (2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และ (3) ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยข้อมูลปฐมภูมิล้วนรวบรวมจากประชากรในพื้นที่ชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง ซึ่งใช้จำนวนตัวอย่างรวม 102 ครัวเรือน เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณหลายตัวแปร โดยการถดถอยแบบโลจิสติก วิธี Binary Logistic และการทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แบบ พารามตริก วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร โดยการทดสอบแบบ t

ผลการศึกษาพบว่า (1) พฤติกรรมการออมของชุมชน 3 อันดับแรก เกิดจาก ความตั้งใจในการออม เพื่อเพิ่มทุนทรัพย์สิน และอัตราดอกเบี้ย ตามลำดับ มีรูปแบบการออม 3 อันดับแรก คือ เงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน ประกันชีวิต และทองคำ ตามลำดับ (2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออม คือ อายุ รายได้ประจำครัวเรือน อัตราดอกเบี้ย ประกันชีวิต และปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร คือ -0.796 2.474 -2.377 1.943 และ -0.621 ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออมที่สำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ อาชีพ และรายได้ประจำครัวเรือน ตามลำดับ (3) ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออม คือ ปัญหาจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาค่าใช้จ่ายการบริโภคปรับตัวสูงขึ้น และปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออม พฤติกรรมการออม รูปแบบการออม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความเอื้อเฟื้อและความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ศิริพร ตั้งจันทน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ได้อย่างสมบูรณ์มากที่สุด ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์พันธ์ อูยานนท์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ รวมทั้งคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทางด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับผู้ศึกษาอย่างดียิ่ง ตลอดจนเจ้าหน้าที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนและการศึกษาค้นคว้าอิสระ จนสำเร็จลงได้เป็นอย่างดี

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณที่ได้รับความรู้จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ให้แก่ บิดา มารดา พี่สาว เพื่อนร่วมกัน และเพื่อน ๆ ทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งผู้มีพระคุณต่อการศึกษานี้ทุกท่าน ความผิดพลาดอันพึงมีในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

มะลิวัลย์ ผดุงศักดิ์วิรุพท์

พฤศจิกายน 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ประเด็นปัญหาการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อจำกัดในการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม	11
แนวคิดเกี่ยวกับการออมของสำนักคลาสสิก	11
แนวคิดเกี่ยวกับการออมของเคนส์	13
ทฤษฎีการบริโภครวมสมัยใหม่	18
ทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์เขียน	26
ทฤษฎีอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของสำนักการเงินนิยม	32
แนวคิดเกี่ยวกับการออมในปัจจุบัน	37
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	61
ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่น	64
ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	66
ด้านทัศนคติต่อการออม	71
ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม	75
การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลแจกแจงความถี่	78
และการทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างแบบ Parametric	
แบบ Compare Means-Independent-Samples T Test	
การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม	97
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
สรุปการวิจัย	102
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	114
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	121
ประวัติผู้ศึกษา	129

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ปริมาณเงินฝากรวมของสถาบันการเงินในจังหวัดยะลา ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2549	4
ตารางที่ 1.2 ปริมาณสินเชื่อรวมของสถาบันการเงินในจังหวัดยะลา ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2549	5
ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล การวิเคราะห์ปัจจัยที่แตกต่างกันที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม	55
ตารางที่ 3.2 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม	58
ตารางที่ 4.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างย่านการค้าตัวเมือง ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	62
ตารางที่ 4.2 ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่น ในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการรับรายได้	65
ตารางที่ 4.3 ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน การให้ระดับความสำคัญ เกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่าย	68
ตารางที่ 4.4 ด้านทัศนคติต่อการออมเงิน	72
ตารางที่ 4.5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม	76
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบแจกแจงความถี่ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนับถือ ศาสนาพุทธและผู้นับถือศาสนาอิสลาม	74
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่าง แบบ Parametric แบบ Compare Means-Independent-Samples T Test	90
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ การถดถอยโลจิสติกแบบ Binary Logistic	98

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของการออมกับรายได้	14
ภาพที่ 2.2 การบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ในระยะสั้น	16
ภาพที่ 2.3 การบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ในระยะสั้น(SRC)	18
และระยะยาว(LRC)	
ภาพที่ 2.4 รายได้ การบริโภค การออม ตามทฤษฎีวงจรชีวิต	20
ภาพที่ 2.5 ผลกระทบของการเพิ่มขึ้นในรายได้ถาวรต่อการบริโภค	25
ภาพที่ 2.6 ความต้องการถือเงินเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและ	28
เพื่อใช้ยามฉุกเฉิน	
ภาพที่ 2.7 อุปสงค์ของเงิน และอุปทานของเงิน	29
ภาพที่ 2.8 อุปทาน และอุปสงค์ของเงินของฟ्रीดแมน	35

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมา จังหวัดยะลา เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทยเป็นจังหวัดเดียวในภาคใต้ที่มีพื้นที่ไม่ติดกับทะเล เป็นเมืองที่มีผังเมืองสวยงาม มีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มชน 3 กลุ่มเชื้อชาติ คือ ไทย มุสลิม และจีน โดยส่วนใหญ่คนในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30:70 บริเวณจังหวัดยะลาสันนิษฐานว่าเป็นเมืองพุทธศาสนาเก่าแก่ เพราะได้ขุดพบพระคินคิเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีลักษณะเดียวกับที่พบตามถ้ำต่าง ๆ ในชุมชนโบราณตั้งแต่ไชยาลงไปจนถึงสุมาตราและชวา อันเป็นดินแดนที่เชื่อว่าเป็นอาณาจักรศรีวิชัย จนถึงสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการปรับปรุงการปกครองหัวเมืองและได้แบ่งอาณาจักรปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง คือ ปัตตานี ยะหริ่ง สายบุรี ยะลา รามัน ระแงะและหนองจิก เมื่อปี พ.ศ. 2334 โดยให้เมืองเหล่านี้ขึ้นกับเมืองสงขลา เมืองยะลาเมื่อแยกออกจากอาณาจักรปัตตานีแล้วได้ตั้งเมืองอยู่ที่ตำบลบ้านยะลา ซึ่งนับเป็นสถานที่ตั้งเมืองยะลาเป็นเมืองยะลาเป็นครั้งแรก ในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ แม้ว่าจะมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการนับถือศาสนาอย่างเห็นได้ชัดกว่าพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทยคนในพื้นที่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข จนกระทั่งเมื่อต้นปี 2547 เหตุการณ์ที่คนในพื้นที่ไม่คาดคิดมาก่อนก็เกิดขึ้น เป็นที่รู้จักกันในนาม “เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส” จวบจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหามาได้ เมื่อเหตุการณ์ในพื้นที่เกิดความไม่สงบ ทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ได้รับผลกระทบไปด้วย ไม่ว่าจะเรื่องผลกระทบด้านรายได้ ด้านรายจ่าย ตลอดจนบรรยากาศการลงทุนก็หยุดชะงัก อีกทั้งส่งผลให้การออมของประชากรในจังหวัดยะลาได้รับผลกระทบไปด้วย

จากตัวเลขจำนวนประชากรแยกตามอาชีพของจังหวัดยะลา ในปี พ.ศ. 2549 อาชีพส่วนใหญ่คนในพื้นที่มีอาชีพด้านการเกษตร จำนวน 158,424 คน จากจำนวนประชากรแยกตามอาชีพทั้งหมด 249,182 คน คิดเป็น 64% และอาชีพอื่น ๆ คิดเป็น 36% ของจำนวนประชากรแยกตามอาชีพทั้งหมด จึงเป็นที่มาว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประชากรที่มีอาชีพด้านการเกษตรในย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เช่น ประชากรที่ประกอบธุรกิจการค้า

ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน และผู้ไม่ได้ทำงาน มีทัศนคติต่อการออม
เป็นอย่างไร

เมื่อดูในภาพรวมของประเทศไทย ในระยะที่ผ่านมาความเจริญเติบโตของระบบ
เศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะภาคการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงจากภาคการเกษตรมาเป็นภาคอุตสาหกรรม
และมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่องการที่ประเทศไทยประเทศหนึ่งจะมีความเจริญเติบโตของระบบ
เศรษฐกิจอย่างมั่นคงหรือมีเสถียรภาพได้นั้น สิ่งหนึ่งและเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงก็คือฐานะ
การเงินของประเทศ สามารถดูได้จากการสะสมทุน (Capital Formation) ของประเทศ เพื่อนำไปสู่
ความมั่งคั่งและความมั่นคงของประเทศในอนาคต มีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพื่อนำเงินที่
สะสมไว้มาใช้ในอนาคตเพื่อการพัฒนาประเทศ ก่อให้เกิดการลงทุนและการบริโภค การสะสม
ทุนของประเทศ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เงินออมของประเทศ ในระดับครัวเรือน เป็นการสะสมทุนใน
ระดับครัวเรือน เรียกว่า เงินออมของครัวเรือน

การที่ประเทศไทยจะสะสมทุนหรือมีเงินออมมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย
ด้านด้วยกัน หากประเทศไทยมีเงินออมอยู่ในระดับมากพอ ทำให้ประเทศไทยเหล่านั้นสามารถพึ่งพา
ตนเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ จะเห็นว่าประเทศด้อยพัฒนา
และประเทศกำลังพัฒนาหลาย ๆ ประเทศ ยกเว้นประเทศกำลังพัฒนาที่ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก
รายได้ประชาชาติยังอยู่ในระดับต่ำ มีผลทำให้การออมภายในประเทศต่ำตามไปด้วย สำหรับ
ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนา ยังต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะเงินทุน
ที่มาจากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ประเทศในแถบยุโรป สิงคโปร์ เป็นต้น ทำ
ให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศที่มีเงินทุนส่วนเกินไปยังประเทศที่ขาดแคลนเงินทุน หรือ
เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศที่มีเงินทุนส่วนเกินแต่ขาดแคลนทรัพยากรนั่นเอง การที่
ประเทศไทยต้องอยู่ท่ามกลางกระแสการพัฒนาที่มุ่งเน้นการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเพื่อสร้างรายได้
ให้กับประเทศ ทำให้ประเทศไทยต้องปรับตัวให้สามารถเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศเข้ากับ
ระบบเศรษฐกิจโลก ได้อย่างรู้เท่าทัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชาติได้อย่างแท้จริง และเป็น
การรักษาทรัพยากรในประเทศให้มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดไม่ถูกนำมาใช้เพื่อการแสวงหา
ผลประโยชน์จากต่างประเทศมากเกินไป รวมถึงเพื่อลดการพึ่งพาเงินตราจากต่างประเทศ ถึงเวลา
แล้วที่ประเทศไทยต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันและกลไกภายในประเทศที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการ
กระจายผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนทุกกลุ่มในชาติ มีการปลูกจิตสำนึกให้ประชากรใน
ประเทศรักการออมไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม โดยเริ่มจากชุมชนเล็ก ๆ ไปจนถึงระดับประเทศ
เช่น ครอบครัว โรงเรียน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และระดับประเทศ หากทำได้ดังนี้แล้วย่อม

ส่งผลให้การออมของประเทศมีความมั่นคง และสามารถนำเงินออมดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน มีการเจริญเติบโตทางระบบเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพตามเป้าหมายที่รัฐบาลตั้งไว้อย่างแน่นอน

สำหรับประเทศไทยย่อมมีความต้องการให้ฐานะการเงินของประเทศมีความมั่นคง นำมาซึ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม เพื่อประชากรในประเทศมีความอยู่ดีกินดี ไม่แยกแยะว่าจะนับถือศาสนาอะไร ตามการเสริมสร้างทุนทางเศรษฐกิจ (Economic Capital) เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) โดยการพัฒนาทุนเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และต่อทุนทางสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจ (Economic Capital) ประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก คือ ทุนทางกายภาพ (Physical capital) ทุนหรือทรัพย์สินทางการเงิน (Financial capital/assets) สินทรัพย์ที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ได้ในอนาคต (Intangible Capital) และแรงงานหรือทรัพยากรมนุษย์

งานวิจัยฉบับนี้จะขอกล่าวถึงทุนหรือทรัพย์สินทางการเงิน (Financial capital/assets) ตามตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10(พ.ศ. 2550-2554) เป็นเครื่องมือที่แสดงสิทธิเรียกร้องและภาระผูกพันระหว่างภาคเศรษฐกิจหรือบุคคล ทำหน้าที่เชื่อมโยงการออมและการลงทุนโดยประชาชน ภาคธุรกิจ และรัฐบาลที่มีเงินออมสามารถเลือกที่จะออมได้ในรูปแบบต่าง ๆ ในขณะที่ประชาชน ภาคธุรกิจ หรือรัฐบาลที่ขาดเงินออมแต่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อการใช้จ่าย และการลงทุนก็สามารถระดมเงินออมจากระบบการเงิน โดยผ่านเครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ เช่น การขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน หรือการออกพันธบัตรเพื่อจำหน่ายให้กับประชาชนหรือภาคธุรกิจเอกชน เป็นต้น รัฐบาลไทยให้ความสำคัญในการสร้างเงินออมในประเทศ จึงบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จากสถิติการออมของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการออมของครัวเรือนและภาครัฐ อีกทั้งการใช้ทุนยังไม่มีประสิทธิภาพ และขาดการต่อยอดในการสะสมทุนอย่างเต็มที่ หากทุกคนยังไม่ให้ความสำคัญในการสร้างเงินออมในประเทศ ย่อมมีผลในทางลบกับประเทศไทย ย่อมต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

โดยหวังว่าจากชุมชนเล็ก ๆ ที่ได้ทำการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นการจุดประกายให้คนในชุมชนรักการออม เห็นความสำคัญต่อการออมว่ามีประโยชน์อย่างไรกับตนเอง แม้ว่าจะมีอุปสรรคมากมายที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน เช่น ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ปัญหาการเมืองในประเทศ เศรษฐกิจของประเทศชะลอตัว รวมถึงเศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงชะลอตัวด้วย โดยเฉพาะปัญหาความ

ไม่สงบในพื้นที่ การลงทุนและการบริโภคในพื้นที่เกิดการชะลอตัวไปด้วย ในการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล มีหนึ่งแรงหนุนที่ได้รับการช่วยเหลือจากโครงการของรัฐบาล ผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารพาณิชย์ คือ โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กับ โครงการอัตราดอกเบี้ยพิเศษ 1.50% ต่อปี สามารถช่วยเหลือด้านการลงทุนในระดับหนึ่ง ธุรกิจมีต้นทุนการขายต่ำลง เมื่อธุรกิจเกิดการลงทุนขยายตัวมีผลต่อให้คนในพื้นที่มีงานทำมากขึ้น นำมาซึ่งการมีรายได้ของภาคครัวเรือน หากได้รับแรงหนุนจากรัฐบาลให้มีโครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการระดับชุมชน ระดับจังหวัด ระดับภาค จนถึงระดับประเทศ ที่เป็นประโยชน์ในการกระตุ้นและส่งเสริมการออมในภาคครัวเรือน จะเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ตารางที่ 1.1 ปริมาณเงินฝากรวมของสถาบันการเงินในจังหวัดยะลา ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2549

รายการ	จำนวนเงิน หน่วย:ล้านบาท				
	2545	2546	2547	2548	2549
ปริมาณเงินฝากรวม	14,359.67	13,926.50	13,582.50	14,308.67	8,785.42
เงินฝากกระแสรายวัน	750.17	770.33	770.17	765.17	453.08
เงินฝากออมทรัพย์	7,650.08	7,541.00	7,523.08	7,689.33	4,456.67
เงินฝากอื่น ๆ	5,959.42	5,615.17	5,289.25	5,854.17	3,875.67

ที่มา : จังหวัดยะลา

<http://www.yala.go.th> วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2550

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นว่าปริมาณเงินฝากของสถาบันการเงินในจังหวัดยะลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2549 ปริมาณเงินฝากมีแนวโน้มลดลง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ปริมาณเงินฝากรวม 14,359.67 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2546 – 2547 ลดลงเหลือ 13,926.50 ล้านบาท และ 13,582.50 ล้านบาท ตามลำดับ ปี พ.ศ. 2548 ปริมาณเงินฝากปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 14,308.67 ล้านบาท และลดลงอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2549 ปริมาณเงินฝากรวมเท่ากับ 8,785.42 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 38.82 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2545 เมื่อพิจารณารูปแบบการออมของสถาบันการเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2549 ประกอบด้วยเงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประเภทอื่น ๆ ส่วนใหญ่ผู้คนในจังหวัดยะลาฝากเงินในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์จำนวน 7,650.08 ล้านบาท 7,541.00 ล้านบาท 7,523.08

ล้านบาท 7,689.33 ล้านบาท และ 4,456.67 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 53.27 ร้อยละ 54.15 ร้อยละ 55.39 ร้อยละ 53.74 และร้อยละ 50.73 ของปริมาณเงินฝากรวมตามลำดับ หรือสัดส่วนเงินฝากออมทรัพย์เฉลี่ยแต่ละปีอยู่ที่ร้อยละ 50 ของปริมาณเงินฝากรวม รูปแบบการออมในรูปเงินฝากกระแสรายวัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2549 เปรียบเทียบกับปริมาณเงินฝากรวม ดังนี้ คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 5.22 ร้อยละ 5.53 ร้อยละ 5.67 ร้อยละ 5.35 และ ร้อยละ 5.16 ตามลำดับ และรูปแบบเงินฝากอื่น ๆ เปรียบเทียบกับปริมาณเงินฝากรวม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ดังนี้ ร้อยละ 41.51 ร้อยละ 40.32 ร้อยละ 38.94 ร้อยละ 40.91 และร้อยละ 44.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.2 ปริมาณสินเชื่อบริการรวมของสถาบันการเงินในจังหวัดยะลา ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2549

จำนวนเงิน หน่วย:ล้านบาท					
รายการ	2545	2546	2547	2548	2549
เงินให้กู้ยืม	2,766.17	2,629.83	7,228.17	4,411.92	7,011.17
ค้ำเงินและอื่น ๆ	3,563.67	3,448.00	1,034.50	539.17	1,038.42
เงินให้กู้ยืม	2,766.17	2,629.83	2,793.42	1,534.50	2,409.42
ค้ำเงินและอื่น ๆ	3,563.67	3,448.00	3,400.25	2,238.25	3,563.33

ที่มา : จังหวัดยะลา

<http://www.yala.go.th> วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2550

ตารางที่ 1.2 แสดงรายละเอียดปริมาณสินเชื่อบริการรวมในสถาบันการเงินปี พ.ศ. 2545 – 2549 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2548 ปริมาณสินเชื่อบริการรวมของสถาบันการเงินในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับลดลงเล็กน้อย คือ 7,335.50 ล้านบาท 7,118.75 ล้านบาท 7,011.17 ล้านบาท และ 7,228.17 ล้านบาท ตามลำดับ และลดลงมากที่สุดในปี พ.ศ. 2549 ปริมาณสินเชื่อบริการรวมเท่ากับ 4,411.92 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 39.86 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2545 ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อธุรกิจในรูปค้ำเงินและอื่น ๆ นอกเหนือจากสินเชื่อประเภทเงินเบิกเกินบัญชี และเงินให้กู้ยืม คิดเป็นสัดส่วนเปรียบเทียบกับปริมาณสินเชื่อบริการรวมดังนี้ ร้อยละ 48.58 ร้อยละ 48.43 ร้อยละ 50.82 ร้อยละ 14.04 และ ร้อยละ 53.00 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแนวโน้มทั้งปริมาณเงินฝากรวมและปริมาณสินเชื่อบริการรวมปรับตัวเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีโครงการที่รัฐบาลยังให้การสนับสนุนผู้ประกอบการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านสถาบันการเงินในพื้นที่ เช่น ธนาคารพาณิชย์ ในระยะยาว กับโครงการอัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อ 1.50%

ต่อปี สิ้นสุดโครงการให้การช่วยเหลือสำหรับโครงการนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553 เมื่อปริมาณการลงทุนเพิ่มขึ้น ข้อมส่งต่อการจ้างงาน รายได้ของคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น คาดว่าเงินออมของคนในพื้นที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มขึ้นในรูปของการออมเงินของครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินยังไม่สูงเพียงพอกับการเพิ่มขึ้นของการลงทุนที่จะขยายตามมา ตามเป้าหมายที่รัฐบาลต้องการให้ระบบเศรษฐกิจในพื้นที่เกิดการขยายตัว เพื่อให้คนในพื้นที่ที่มีความอยู่ดีกินดี ลดปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานออกนอกพื้นที่

ธุรกิจน้าย่านการค้าตัวเมืองของจังหวัดยะลาในอดีตส่วนใหญ่ผู้ประกอบการเป็นชาวไทยพุทธเชื้อสายจีน ปัจจุบันการค้าได้เปลี่ยนไปอย่างมากเป็นแบบผสมผสานระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม จึงเห็นว่าจากความแตกต่างกันที่เห็นได้ชัดเจนภาพรวมของจังหวัดยะลาคิดเป็นสัดส่วนของชาวไทยพุทธต่อชาวไทยมุสลิม (30:70) มีพฤติกรรมในการออมเหมือนหรือต่างกันอย่างไร จึงเป็นเรื่องที่น่าจะนำมาศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการรักษาและเพิ่มระดับการออมของชุมชนให้เพิ่มมากขึ้นในอนาคต อันจะทำให้ครัวเรือนในพื้นที่ที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากขึ้น แม้ว่าจะมีอุปสรรคจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มากระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่อยู่บ้างไม่มากนักน้อย แต่ก็หวังว่ารัฐบาลจะสามารถแก้ไขปัญหาให้เกิดความสงบในพื้นที่กลับมาอีกครั้งหนึ่ง ลดการโยกย้ายถิ่นฐานของคนในพื้นที่ไปทำมาหากินยังถิ่นฐานอื่น ดังนั้นเพื่อเป็นการหาคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการออม จึงให้ความสำคัญกับชุมชนเล็ก ๆ ในการสร้างจิตสำนึกให้คนในพื้นที่ที่รักการออม ส่งผลถึงว่าประเทศไทยมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพเพื่อสร้างเงินทุนหรือการสะสมทุนในประเทศให้มีความเข้มแข็งลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ และสะสมเงินไว้รองรับความต้องการใช้เงินระดับบุคคลในยามที่มีอายุสูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออมในชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

3. ประเด็นปัญหาการวิจัย

3.1 พฤติกรรมการออมในชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3.2 มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออมระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม

3.3 ทิศนคติต่อการโยกย้ายถิ่นฐานของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เป็นอย่างไรและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมอย่างไร

3.4 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา มีอะไรบ้าง

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมที่มาจากชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เพราะเป็นการออมของภาคครัวเรือนในจังหวัดยะลาที่ใหญ่ที่สุด โดยชี้ให้เห็นว่าการออมระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมสะท้อนการออมมาในรูปแบบใด มีความเหมือนหรือแตกต่างกันในเรื่องของการออมอย่างไร การหาข้อมูลปฐมภูมิในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนที่มาจากชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ตัวอย่างจำนวน 102 ตัวอย่าง โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธจำนวน 56 ราย และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามจำนวน 46 ราย เนื่องจากเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดยะลา เป็นชุมชนเมืองทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มาจากครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธมากกว่าครัวเรือนที่นับถือศาสนาอิสลาม

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ไม่ได้กล่าวถึง การออมในรูปแบบของการซื้อสินทรัพย์ถาวรประเภทเพื่ออยู่อาศัย (สินเชื่อเคหะที่สถาบันการเงินปล่อยกู้ให้แก่บุคคลทั่วไป) หรือการซื้อที่ดิน ที่ยังอยู่ระหว่างการผ่อนชำระอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการผ่อนกับสถาบันการเงินและไม่ใช่สถาบันการเงิน แม้ว่า

ในทางปฏิบัติถือว่าการสร้างสินทรัพย์ถาวร(Fixed asset) จะเป็นรูปแบบการออมชนิดหนึ่งที่สามารถสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้ และในยามจำเป็นสามารถจำหน่ายสินทรัพย์ถาวรดังกล่าวกลับมาเป็นเงินสดได้ และรูปแบบการออมไม่ได้กล่าวถึงสินทรัพย์ทางการเงินประเภทตราสารทุน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ภาคครัวเรือน** หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป กินอยู่และใช้สิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การดำรงชีพร่วมกัน โดยจะรวมรายได้เข้าด้วยกันหรือไม่ก็ตาม และมีความเกี่ยวพันฉันท์ญาติหรือไม่ก็ตาม หรือบุคคลที่อยู่คนเดียวโดยไม่ได้กินอยู่และใช้สิ่งอุปโภคบริโภคร่วมกับผู้อื่นตลอดจนครอบคลุมไปถึงกิจการของเอกชนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงิน ไม่ได้อยู่ในรูปบริษัท และสถาบันที่ไม่แสวงหากำไร เช่น สภากาชาดไทย มูลนิธิ สมาคม สโมสร เป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นครัวเรือนที่มาจากผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว(เจ้าของคนเดียว) ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน ลูกจ้าง และผู้ไม่ได้ทำงาน ในชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

2. **เงินออม** หมายถึง เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งได้จากรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว

3. **การออมของครัวเรือน** หมายถึง รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน หักด้วยภาษีเงินได้ และหักด้วยรายจ่ายของครัวเรือน (personal outlay)

4. **รูปแบบการออม หรือสินทรัพย์ทางการเงิน** นอกจากเงินออมในรูปเงินสดแล้วสินทรัพย์ทางการเงินอยู่ในฐานะตราสารหนี้

ตราสารหนี้ หมายถึง ตราสารหรือเครื่องมือทางการเงินเพื่อกู้ยืมเงินทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ประเทศไทยได้ให้คำนิยามตราสารหนี้ไว้ว่าเป็นเอกสารทางการเงินที่ลูกหนี้ออกให้กับเจ้าหนี้เพื่อแสดงสิทธิที่เจ้าหนี้จะได้รับผลตอบแทนตามที่กำหนดไว้ในเอกสารนั้น ๆ ตัวอย่างตราสารหนี้ได้แก่ ตั๋วเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วเงินคลัง หุ้นกู้ธุรกิจเอกชน และพันธบัตรรัฐบาล

ตราสารหนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ตราสารหนี้ที่เปลี่ยนมือไม่ได้ เป็นรูปแบบในการออมเงินระยะสั้น การเคลื่อนย้ายเงินทุนมีความสะดวกรวดเร็ว เช่น บัญชีเงินฝากธนาคารพาณิชย์ ตัวอย่างเช่น เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ เป็นต้น บัญชีเงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ มีความสะดวกในการฝากหรือถอน

2) ตราสารหนี้ที่เปลี่ยนมือได้ มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว ตราสารหนี้ที่เปลี่ยนมือได้ เป็นตราสารหนี้ที่มีอายุได้ก่อนไม่เกิน 1 ปี สามารถเปลี่ยนมือได้ เช่น ตั๋วเงินคลัง ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วแลกเงิน ตราสารหนี้ระยะยาวที่เปลี่ยนมือได้ เป็นตราสารที่มีอายุได้ก่อนคืนเกิน 1 ปี เช่น พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี หุ้นกู้บริษัทเอกชนอายุ 3 ปี พันธบัตรรัฐวิสาหกิจอายุ 2 ปี เป็นต้น อาจเรียกว่าเป็นตราสารระยะยาวที่ให้รายได้ประจำ

5. สิทธิประโยชน์ทางการเงินอื่น ๆ เช่น กองทุนรวม กรมธรรม์ประกันชีวิต เงินให้กู้แก่นุคคลภายนอกครัวเรือน เงินสดในมือ เล่นแชร์ และการออมในรูปแบบของทองคำ

6. รายได้ของครัวเรือน รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ได้แก่

6.1 รายได้ประจำ เช่น ค่าแรง เงินเดือน รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

6.2 รายได้อื่น แหล่งที่มาของรายได้อื่น รายละเอียดดังนี้

- ค่าเช่าบ้าน

- ค่าเช่าจากสินทรัพย์อื่นนอกเหนือจากค่าเช่าบ้าน เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่าเครื่องจักร

ค่าเช่าจากมรดกยนต์ให้เช่า เป็นต้น

- เงินสวัสดิการ เช่น โบนัส คอมมิชชั่นจากงานขาย คอมมิชชั่นจากงานประกันภัย หรือประกันชีวิต

- เงินพิเศษพิเศษในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่าเลี้ยงกำนันในพื้นที่

- รายได้มาจากสวนยางพาราหรือสวนผลไม้

- รายได้อื่น ๆ ที่มาจากการลงทุนในตราสารหนี้ ได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของดอกเบี้ย กำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจการค้าและธุรกิจอื่น ๆ เงินที่ได้รับจากการเกษียณอายุราชการ เช่น เงินบำเหน็จ บำนาญ กรณีทำงานกับบริษัทเอกชน จากการเกษียณได้รับในรูปแบบเงินบำเหน็จ เงินรางวัลต่าง ๆ เช่น สลากกินแบ่งรัฐบาล การเล่นเกมโชว์ ถูกรางวัลสลากออมสิน เป็นต้น

7. รายจ่ายของครัวเรือน หมายถึง รายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้ออาหาร ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร ค่าใช้จ่ายเพื่อการสาธารณูปโภค ค่าใช้จ่ายทางสังคม และค่าใช้จ่ายเพื่อสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ได้มาซึ่งความสะดวกสบาย เช่น การซื้อรถยนต์ โทรศัพท์ เป็นต้น และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการออม พฤติกรรมการออม ทักษะคิดต่อการออมของบุคคล ที่มาจากหลายเชื้อชาติ วัฒนธรรม และศาสนา มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ตลอดจน

ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดการออมของภาคครัวเรือน อีกทั้งปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่มีผลกระทบต่อการออมมากน้อยอย่างไร

2. การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจ โดยเริ่มจากชุมชนเล็ก ๆ อย่างน้อยเป็นการสร้างจิตสำนึกหรือกระตุ้นให้คนในชุมชนย่านการค้าบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา รู้จักว่าการออมคืออะไร และเห็นความสำคัญของการออม

3. การออมเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การเตรียมความพร้อมในการใช้จ่ายยามฉุกเฉิน เพื่อความมั่นคงของชีวิต และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

4. ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในความไม่ประมาท มีการจัดสรรรายได้รายจ่าย และการออมให้อยู่ในรับที่เหมาะสม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันมีผู้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการออมหลายแนวคิดด้วยกัน โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการบริโภค ทฤษฎีความต้องการถือเงิน แต่ละทฤษฎีมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการออมของบุคคลด้วยเช่นกัน เมื่อประชาชนได้รับเงินรายได้ โดยทั่วไปผู้ได้รับเงินรายได้จะแบ่งเงินรายได้ออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกถือไว้เพื่อใช้จ่ายตามปกติและเพื่อฉุกเฉิน ส่วนที่สอง ประชาชนจะเก็บไว้เป็นเงินออม ในทำนองเดียวกัน เมื่อหน่วยธุรกิจ เช่น บริษัท รัฐวิสาหกิจ หรือผู้ประกอบการคนเดียว มีกำไร ก็จะนำกำไรมาแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกนำไปแบ่งกันระหว่างผู้ถือหุ้นเป็นเงินปันผล ส่วนที่เหลือหน่วยเศรษฐกิจอาจจะเก็บสะสมไว้เป็นเงินออมหรือเป็นการสะสมทุนไว้ใช้ในอนาคต

สำหรับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออมของสำนักคลาสสิก

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกำหนดเงินออมที่แท้จริง ตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก อัตราดอกเบี้ยเป็นอัตราที่ถูกกำหนดโดยตลาด ความหมายของอัตราดอกเบี้ยนั้นจะหมายถึง อัตราดอกเบี้ยของการลงทุน และการฝากเงิน แนวคิดนี้มองว่าปริมาณการลงทุนที่เกิดขึ้นนั้นเกิดมาจากการออม ถ้าหากมีการออมมาก อัตราดอกเบี้ยจะลดต่ำลง และอัตราการลงทุนจะเพิ่มขึ้น นั่นคืออัตราการลงทุนและอัตราการออมจะแปรผกผันกัน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนและการออมนี้ เป็นไปตามกฎของเซย์ ที่มองว่าเงินออมจำเป็นต่อการลงทุน เมื่อประชาชนไม่นำเงินไปใช้เพื่อการบริโภคกลับนำเงินไปใช้ในการออม เงินที่นำไปออมนั้นจะถูกนำเข้ามาสู่การลงทุนอย่างอัตโนมัติ ดังนั้นจึงไม่เกิดการบริโภคที่น้อยเกินไป และจะไม่มีเกิดการอุปทานส่วนเกิน (Excess Supply) หรือกล่าวอีกอย่างได้ว่าอุปทานเป็นตัวก่อให้เกิดอุปสงค์ขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในภาวะดุลยภาพระยะยาวถูกกำหนดโดยอุปทานของเงินทุน ได้แก่ อุปทานของเงินออมในระบบเศรษฐกิจซึ่งมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยโดยตรง กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นอุปทานของเงินออมจะเพิ่มขึ้นและหากอัตราดอกเบี้ยลดลงอุปทานของเงินออมจะลดลงดังนั้นความประหยัด

หรือความมั่งคั่งของประชาชน จึงเป็นเครื่องมือกำหนดการออมที่แท้จริง และผลิตภาพของทุนซึ่งเป็นเครื่องกำหนดการลงทุนที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจ

การออมแสดงถึงการละเว้นการบริโภคในปัจจุบัน หรือการเสียดุลของผู้ออมที่จะไม่ทำการบริโภคในปัจจุบัน ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่เป็นบวกจะเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ออมทำการออมจำนวนหนึ่ง หรือเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ออมทำการออมเพิ่มขึ้น เส้นการออมที่แท้จริงจึงเป็นเส้นที่มีลักษณะที่ลาดชันจากซ้ายไปขวา มีค่าความชันเป็นบวก แสดงว่าการออมที่แท้จริงผันแปรไปในทางเดียวกับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

ฟังก์ชันการออมตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิก แสดงได้ดังนี้

$$S = S(r)$$

โดยที่	S	คือ	การออมที่แท้จริง
	R	คือ	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง หรืออัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินหักด้วยอัตราเงินเฟ้อ

รูปแบบการออมตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกคือ การซื้อและการขายพันธบัตร โดยผู้ออมและผู้ลงทุนมีข้อสมมติ ประการแรก คือ พันธบัตรที่พิจารณานี้เป็นพันธบัตรที่ให้ผลตอบแทนในรูปของกระแสของดอกเบี้ยอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยไม่มีการจ่ายคืนเงินต้น ประการที่สอง ไม่มีตลาดรองสำหรับพันธบัตรดังกล่าว และประการที่สาม ไม่มีสถาบันตัวกลางทางการเงิน ดังนั้นวิธีการหาเงินจะเป็นวิธีการหาเงินโดยตรงคือ ผู้ลงทุนที่ต้องการใช้เงินจะออกพันธบัตรเพื่อนำมาขายให้แก่ผู้ออมโดยตรง สำหรับผู้ออมตามทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกเป็นผู้ออมที่มีเหตุผล (Rational Saver) เขาจะใช้รายได้ที่เหลือจากการบริโภคในปัจจุบันไปในการซื้อพันธบัตรที่ออกโดยผู้ลงทุนที่ต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายในการลงทุนมากกว่าที่จะถือไว้ในรูปของเงินสด นั่นคือ ผู้ออมย่อมเลือกทางที่ให้ผลตอบแทนมากกว่าทางเลือกที่ไม่ได้ผลตอบแทน

นอกจากนี้ Irving Fisher ได้ทำการศึกษาทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยปกติจะกำหนดเป็นร้อยละของเงินต้นในรูปของตัวเงิน ที่เรียกว่าอัตราดอกเบี้ยในนาม (Nominal Interest Rate) หรืออัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน ซึ่งแตกต่างไปจากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงคือ อัตราดอกเบี้ยแต่ในนามที่ได้มีการขจัดอิทธิพลของภาวะเงินเฟ้อแล้ว ดังนั้น อัตราเงินเฟ้อ จึงมีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยในนามของบรรดาสິงต่าง ๆ และให้ความหมายของอัตราดอกเบี้ยในนามเป็นฟังก์ชันของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและอัตราเงินเฟ้อที่คาดหวัง ดังนี้

$$r_n = r_r + p_e$$

หรือ

$$r_r = r_n - p_e$$

เมื่อ	r_n	คือ	อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน หรืออัตราดอกเบี้ยในนาม
	r_r	คือ	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง
	p_e	คือ	อัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน

ดังนั้นเมื่ออัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนเพิ่มขึ้น จะทำให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลง การออมก็จะลดลงด้วย

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการออมของเคนส์

เคนส์เชื่อว่าปริมาณการออมไม่ได้ขึ้นกับอัตราดอกเบี้ยและการที่ประชาชนวางแผนว่าจะออมเงินนั้น ขึ้นกับระดับรายได้ที่จะได้รับ โดยรายได้ของครัวเรือนสามารถถูกจัดสรรใน 3 ทางด้วยกัน คือ ข่ายภาษี การบริโภค และการออม รายได้หลังหักภาษีเป็นรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง (Disposable Income) ดังนี้

$$Y = S + C \quad (1)$$

โดยที่	Y	คือ	รายได้ที่เอาไปใช้จ่ายได้จริง
	S	คือ	การออม
	C	คือ	การบริโภค

ทั้งนี้ รายได้ การออม และการบริโภค ถูกจัดอยู่ในรูปที่แท้จริง (real term)

ฟังก์ชันการออมในรูปปกติของเคนส์ การเพิ่มขึ้นในการบริโภคเกิดจากการเพิ่มขึ้นของรายได้แต่ไม่มากเท่ากับการเพิ่มขึ้นของรายได้ ซึ่งสามารถเขียนฟังก์ชันการบริโภคและการออมในรูปทั่ว ๆ ไป ได้ดังนี้

ฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้น

$$C = a + bY \quad (2)$$

โดยที่	C	คือ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
	a	คือ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในขณะที่ยังไม่มีรายได้

b คือ ค่าความโน้มเอียงในการบริโภค
Y คือ ระดับรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง

ในสมการที่ (1) C' และ S' เป็นแนวโน้มหน่วยสุดท้ายในการบริโภคและการออมตามลำดับ (Marginal Propensity to Consume and Save) ในทฤษฎีของเคนส์ C' และ S' จะเป็นบวกแต่มีค่าน้อยกว่า 1 ฟังก์ชันการออมเส้นตรงอย่างง่าย ซึ่งเป็นไปตามสูตรของเคนส์ คือ

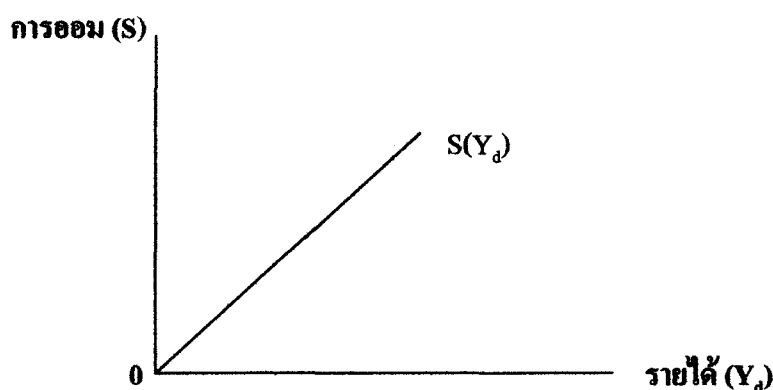
$$\begin{aligned} S &= S_0 + sY \text{ โดยที่ } S_0 < 0 \text{ และ } 0 < S < 1 \\ S &= Y - C \\ &= Y - (a + bY) \\ S &= -a + (1-b)Y \end{aligned} \quad (3)$$

จากสมการที่ 1

$$\begin{aligned} C &= Y - S \\ &= Y - (S_0 + sY) \\ &= -S_0 + (1-s)Y \end{aligned}$$

1.2.1 รายได้ที่แท้จริงกำหนดเงินออมที่แท้จริง John Maynard Keynes เห็นว่า รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง (disposable income หรือ Y_d) หรือรายได้ที่ครัวเรือนได้รับหลังหักด้วยภาษีเงินได้ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดการบริโภคและการออมที่แท้จริง (S) ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ถือเป็นตัวกำหนดทางอ้อม ดังนั้นฟังก์ชันการออมตามแบบจำลองของ Keynes เป็น ดังนี้

$$S = S(Y_d)$$

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของการออมกับรายได้

จากภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับรายได้ ตามสมมติฐานของเคนส์ มีสาระสำคัญคือ ณ ระดับรายได้ที่ต่ำมาก ๆ ครัวเรือนจะใช้จ่ายในการบริโภคมากกว่ารายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน ซึ่งทำได้โดยการใช้จ่ายจากเงินออมที่เก็บสะสมในอดีตหรือโดยการกู้ยืม ดังนั้น

เงินออมที่ครัวเรือนมีอยู่จะลดลง (Dissaving) หรือการออมมีค่าติดลบ เมื่อระดับรายได้สูงขึ้น ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนจะเท่ากับรายได้ในงวดบัญชีพอดี ระดับรายได้ดังกล่าว คือ ระดับรายได้ที่เสมอตัวซึ่งการออมของครัวเรือนเท่ากับศูนย์ สำหรับระดับรายได้ที่สูง ครัวเรือนใช้จ่ายในการบริโภคน้อยกว่ารายได้ในงวดปัจจุบัน ดังนั้นครัวเรือนจะมีเงินออมเกิดขึ้น (Saving) หรือการออมมีค่าเป็นบวก จากสมมติฐานดังกล่าว เส้นการออมจึงเป็นเส้นตัดแกนนอนที่ระดับรายได้หนึ่งและเป็นเส้นที่มีลักษณะเป็นเส้นที่ลาดชันขึ้นจากซ้ายไปขวา ระดับรายได้ที่เส้นการออมตัดกับแกนนอนก็คือ ระดับรายได้เสมอตัว ซึ่งการออมเท่ากับศูนย์

ลักษณะที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของเส้นการออม คือ ความชัน (Slope) ของเส้นการออมเป็นค่าเดียวกับค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save หรือ MPS) ซึ่งเป็นตัวกำหนดค่าตัวทวี (Multiplier) โดยตัวทวีมีค่าเท่ากับ $1/MPS$ ดังนั้นค่าตัวทวีก็คือส่วนกลับของค่าความชันของเส้นการออมนั่นเอง และเป็นตัวที่แสดงว่ารายได้จะเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายจำนวนหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายในการลงทุนหรือการใช้จ่ายของรัฐบาล

1.2.2 ทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Income Theory) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของ John Maynard Keynes ซึ่งเชื่อว่าในระบบเศรษฐกิจที่ผู้บริโภคมีเสถียรภาพในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการเป็นการบริโภคที่ตั้งใจของครัวเรือนในงวดเวลาหนึ่งจะถูกกำหนดโดยระดับรายได้สัมบูรณ์ในงวดเวลานั้น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน การบริโภคมวลรวมกับรายได้มวลรวมหลังหักภาษีเป็นรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริงมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน

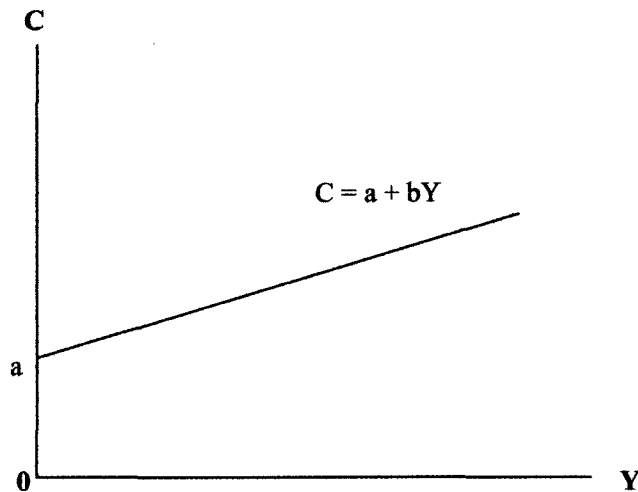
ดังนั้น จึงอาจเขียนในรูปสมการ แสดงความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ ของฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้นได้ดังนี้

$$C_d = a + bY_d ; \quad a > 0, 0 < b < 1 \quad (1)$$

กำหนดให้ C_d	คือ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
Y_d	คือ	ระดับรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริง
a	คือ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในขณะที่ยังไม่มีรายได้

(Autonomous Consumption Expenditure : แม้ว่าบุคคลจะยังไม่มีรายได้ ($Y = 0$) แต่เพื่อความอยู่รอดจึงต้องมีค่าใช้จ่ายระหว่างที่ยังไม่มีรายได้เกิดขึ้น

b คือ ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal Propensity to Consume หรือ MPC) หรือค่า coefficient ซึ่งแสดงความชัน (slope) ของเส้นการบริโภคนั้นเอง สามารถนำเสนอการมาแสดงโดยรูปภาพกราฟ 2.2 ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.2 การบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ในระยะสั้น

จากสมการที่(1) นำมาหารด้วย Y ตลอด จะได้ว่า

$$C/Y = a/Y + b \quad (2)$$

ในที่นี้ C/Y คือ APC (Average Propensity to Consume : ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) บอกให้ทราบว่ารายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริงจะถูกจัดสรรไปเพื่อการบริโภค เท่ากับ C/Y หน่วย

อธิบายได้ว่า a เป็นมูลค่าของการบริโภคระดับต่ำสุดที่ไม่เกี่ยวข้องกับรายได้ หรือเป็นระดับของการบริโภคที่เกิดขึ้น แม้จะไม่มีรายได้ เรียก a ว่าการบริโภคอิสระ ส่วน bY นั้นเรียกว่าการบริโภคโดยจงใจ การบริโภคส่วนนี้จะมีค่าเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับรายได้ การออมซึ่งเป็นส่วนที่เหลือจากการบริโภคจึงขึ้นอยู่กับรายได้ในปัจจุบัน เพราะเหตุที่รายได้สามารถใช้จ่ายใช้สอยได้จริงของบุคคลจะถูกจัดสรรไปเพื่อใช้ในการบริโภค ส่วนที่เหลือ จะนำเก็บออมไว้ สามารถแปลงสมการการบริโภคเป็นสมการการออม โดยอาศัยคำจำกัดความที่ว่า

$$S = Y - C \quad (3)$$

ได้เป็นสมการการออม ดังนี้

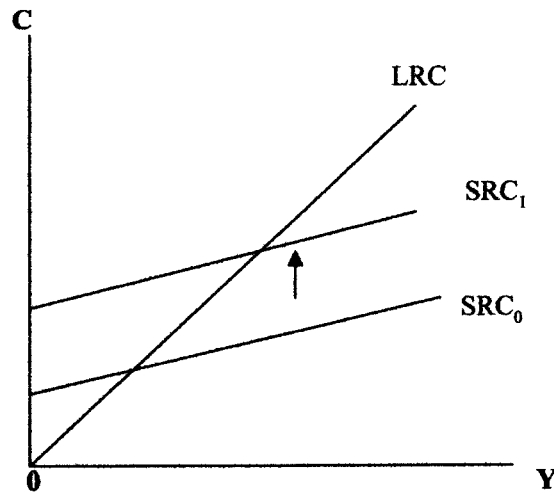
$$S = -a + (1-b)Y \quad (4)$$

โดยที่	S	คือ	ระดับการออม
	-a	คือ	แสดงการบริโภคเพื่อการยังชีพ
	1-b	คือ	ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม

(Marginal Propensity to Save หรือ MPS) คือ อัตราส่วนของการออมที่เปลี่ยนแปลงไป

เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลง สมการการออมซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการออมและจำนวนรายได้ที่บุคคลสามารถใช้จ่ายสอยได้จริงในปัจจุบัน เพราะเหตุว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออม (MPS หรือ $-b$) เป็นบวก ดังนั้น ปริมาณการออมและจำนวนรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงจะมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้การออมเพิ่มขึ้นด้วย

ตามทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ นั้นถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้จะเป็นไปตามกฎเกณฑ์จิตวิทยาขั้นพื้นฐาน โดยค่าความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal Propensity to Consume หรือ MPC) จะเป็นค่าบวกและมีค่าน้อยกว่า 1 เนื่องจากบุคคลทั่วไปจะเพิ่มการบริโภค เมื่อรายได้ของเขามากขึ้น แต่การบริโภคที่เพิ่มขึ้นจะน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และ MPC ในช่วงระยะสั้นจะมีค่าน้อยกว่าระยะยาว เนื่องจากในระยะสั้นการปรับตัวในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ นั้น จะยังทำได้ไม่สมบูรณ์ ถ้ารายได้เพิ่ม การบริโภคก็อาจจะเพิ่ม ไม่มากนักหรือถ้ารายได้ลดลงการบริโภคก็อาจจะลดลง ไม่มากนัก เพราะผู้บริโภคคุ้นเคยกับมาตรฐานการบริโภคอยู่ระดับหนึ่ง ส่วนในระยะยาวการปรับตัวจะสามารถทำได้ อย่างสมบูรณ์ สามารถแสดงด้วยภาพกราฟ 2.3 ดังนี้

ภาพที่ 2.3 การบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ในระยะสั้น (SRC) และระยะยาว (LRC)

1.3 ทฤษฎีการบริโภคสมัยใหม่

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีการออม จะเห็นว่า การออมและการบริโภคเป็นของคู่กัน ดังนั้นการออม จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทฤษฎีการบริโภค ความสัมพันธ์พื้นฐานของการบริโภคและรายได้ในรูปของรายได้ที่ใช้จ่ายได้ (Disposable Income) ถ้ากำหนดให้ตัวแปร C คือการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และตัวแปร YD คือรายได้ที่ใช้จ่ายได้ เราสามารถเขียนสมการฟังก์ชันของการบริโภคได้ดังนี้

$$C = \bar{C} + cYD \quad ; \quad 1 < c < 0 \quad (1)$$

โดยที่ \bar{C} คือ การบริโภคอิสระ (autonomous consumption) หรือการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ นั่นคือ แม้รายได้เท่ากับศูนย์ ก็ยังจำเป็นต้องบริโภคเท่ากับ \bar{C}
 c คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย
 (Marginal Propensity to Consume : MPC)

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภคสมัยใหม่ 2 ทฤษฎี ทฤษฎีแรกคือ ทฤษฎีวงจรชีวิต (life - cycle theory) เสนอโดยศาสตราจารย์ ฟรังโก โมดิกลีอานี (Franco Modigliani) จาก MIT ซึ่งได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ปี 1985 และทฤษฎีที่สองคือ ทฤษฎีรายได้ถาวร (permanent - income theory)

1.3.1 ทฤษฎีวงจรชีวิตของการบริโภคและการออม (life - cycle theory)

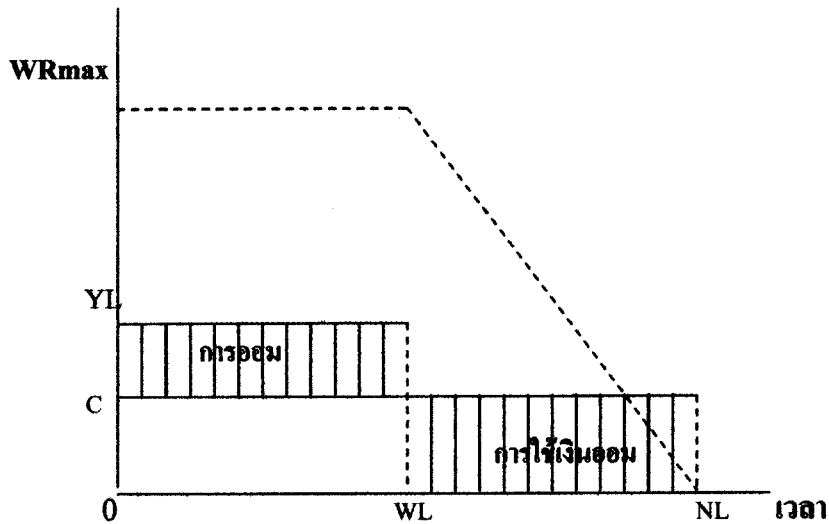
1) สารของทฤษฎี ฟังก์ชันการบริโภค ตามสมการที่ (1) ตั้งบนสมมติฐานพฤติกรรมการบริโภคในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งขึ้นกับรายได้ในช่วงเวลานั้น โดยทฤษฎีวงจรชีวิตมีสมมติฐานว่าปัจเจกบุคคลจะวางแผนการบริโภคและการออมในระยะยาว เพื่อจัดสรรการบริโภคของตัวเองในแนวทางที่ดีที่สุดที่จะเป็นไปได้ตลอดช่วงชีวิตของเขา และการออมเกิดจากการที่ปัจเจกบุคคลไม่บริโภคในปัจจุบันแต่จะเก็บไว้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการบริโภคในอนาคต ตามแนวคิดทฤษฎีนี้ โครงสร้างอายุของประชากรเป็นตัวกำหนดที่สำคัญอย่างหนึ่งของพฤติกรรมการบริโภคและการออม

ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ ฟังก์ชันการบริโภคจะเป็นดังนี้

$$C = aWR + cYL \quad (2)$$

โดยที่ C	คือ	การบริโภคในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ช่วง 1 ปี)
WR	คือ	ความมั่งคั่งที่แท้จริง (Real Wealth)
a	คือ	ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายจากความมั่งคั่ง (MPC out of wealth)
YL	คือ	รายได้จากค่าจ้างแรงงาน
c	คือ	ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายจากรายได้ค่าแรงงานของงานที่ทำปัจจุบัน (MPC out of labor income) นอกเหนือจากรายได้อื่น เช่น ค่าเช่าหรือกำไร

อะไรเป็นตัวกำหนด MPC จากความมั่งคั่ง (a) และจากรายได้ (c) และทำไมความมั่งคั่ง (wealth) จึงมีผลกระทบต่อการใช้บริโภค พิจารณาจากภาพกราฟที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 รายได้ การบริโภค การออมตามทฤษฎีวงจรชีวิต และการออมในช่วงอายุการทำงาน WL ปี
ปัจเจกบุคคลจะทำการออมสะสมสินทรัพย์ หลังชีวิตการทำงาน เขาจะใช้จ่ายจากการออมในช่วง
เวลา $NL - WL$ ที่เหลือ การบริโภคคงที่ที่ระดับ C สินทรัพย์จะถูกใช้จนหมดเมื่อสิ้นอายุของเขา

โปรดสังเกตแนวคิดนี้เป็นตัวแบบอย่างง่าย โดยไม่ได้คำนึงถึงการบริโภคของช่วงชีวิตก่อนการทำงาน แต่จะพิจารณาการบริโภคเริ่มตั้งแต่ปีแรกของการทำงานเป็นต้นไป ซึ่งกำหนดให้ปีที่ 1 คือปีแรกของการทำงาน) เพื่อง่ายแก่การเข้าใจ จะไม่พิจารณาถึงความไม่แน่นอนของอายุและช่วงเวลาการทำงานและสมมติว่าไม่มีการจ่ายดอกเบี้ยจากการออม และราคาสินค้าคงที่ ซึ่งข้อสมมติเหล่านี้จะมีผลให้เงินออมในปัจจุบัน 1 บาท เท่ากับเงินที่จะได้รับในอนาคต 1 บาท

จากข้อสมมติดังกล่าวนี้ สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจในการออมและการบริโภคได้ 2 ประเด็น คือ

ประเด็นแรก คือ บุคคลผู้นี้สามารถบริโภคตลอดชีวิตได้มากน้อยเพียงใด จากช่วงเวลาการทำงานของเขาเป็นเวลา WL ปี มีรายได้ปีละ YL บาท ทำให้รายได้ตลอดชีวิตของเขาเท่ากับ $YL \times WL$ (รายได้ต่อปีคูณกับจำนวนปีทำงาน) ดังนั้น การบริโภคตลอดชีวิตของเขาจึงไม่สามารถสูงกว่ารายได้ตลอดชีวิตก่อนนี้ได้ นอกเสียจากว่าเขามีทรัพย์สินหรือมรดกมาตั้งแต่เกิด ซึ่งในกรณีนี้สมมติว่าไม่มี

ประเด็นที่สอง คือ เขาจะแบ่งการบริโภคตลอดชีวิตอย่างไร สมมติว่าเขาชอบการบริโภคแบบคงที่ โดยแบ่งการบริโภคเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน ตลอดทุกระยะเวลา (ในที่นี้ช่วงเวลาคือช่วง 1 ปี) ผลก็คือ การบริโภคของเขาในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ จะไม่ได้พิจารณาจากรายได้ปัจจุบันเท่านั้น แต่พิจารณาจากรายได้ตลอดชีวิต

ดังนั้น จากการที่การบริโภคตลอดชีวิตเท่ากับรายได้ตลอดชีวิต สามารถเขียนความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$C \times NL = YL \times WL \quad (3)$$

หารสมการที่ (3) ด้วย NL ทั้ง 2 ข้าง จะได้ว่า การบริโภคใน 1 ช่วงเวลาจะเป็นสัดส่วนของรายได้จากค่าจ้างแรงงานของเขา

$$C = WL/NL \times YL \quad (4)$$

สัดส่วน WL/NL คือ สัดส่วนของช่วงชีวิตการทำงานต่ออายุทั้งชีวิต สมการที่ (4) ในแต่ละปีของการทำงานของเขา เขาจะบริโภครายได้ของเขาเพียงส่วนหนึ่ง โดยส่วนที่บริโภคเท่ากับสัดส่วนของช่วงชีวิตการทำงานต่ออายุทั้งชีวิตของเขา (ค่า WL/NL คือค่า c หรือ MPC ในสมการ (2) นั่นเอง

ตัวอย่าง สมมติคนคนหนึ่งเริ่มทำงานเมื่ออายุ 20 ปี และวางแผนที่จะทำงานจนอายุ 65 ปี และจะเสียชีวิตเมื่ออายุ 80 ปี ดังนั้นช่วงชีวิตการทำงาน (WL) เท่ากับ 45 ปี ($= 65 - 20$) และอายุตลอดชีวิตนับแต่เริ่มทำงาน (NL) เท่ากับ 60 ปี ($= 80 - 20$) รายได้ค่าจ้างแรงงานต่อปี (YL) เท่ากับ 30,000 บาท ดังนั้น

$$\begin{aligned} \text{รายได้ตลอดชีวิต} &= YL \times WL \\ &= 30,000 \times 45 = 1,350,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

รายได้ทั้งชีวิตเท่ากับ 1,350,000 บาท ซึ่งเกิดจากช่วงชีวิตการทำงาน และเขาต้องการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจากรายได้นี้เท่า ๆ กัน ตลอดชีวิตของเขา ดังนั้น

$$\begin{aligned} C &= 1,350,000/60 = 22,500 = WL/NL \times YL \\ &= 45/60 \times 30,000 \\ &= 0.75 \times 30,000 \end{aligned}$$

ตามตัวอย่างนี้ 0.75 ของรายได้จะใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในแต่ละปี

2) การออมและการใช้เงินออม (*Saving and Dissaving*) ส่วนของรายได้ที่ไม่ได้ใช้เพื่อการบริโภคจะถือเป็นการออม ดังนั้น จึงสามารถเขียนสมการการออมได้ว่าเท่ากับรายได้ที่สามารถใช้จ่ายลบด้วยการบริโภค ดังนี้

$$S = YL - C = \frac{NL - WL}{NL} \times YL \quad (5)$$

จากสมการที่ (5) อัตราการออมตลอดช่วงชีวิตการทำงานจะเท่ากับสัดส่วนของชีวิตหลังการเกษียณต่ออายุตลอดชีวิต (ซึ่งเท่ากับ $(NL - WL) / NL$)

ภาพที่ 2.4 แสดงแบบแผนของการบริโภค การออม และการใช้จ่ายเงินออมตลอดช่วงชีวิตของบุคคลหนึ่งเขาจะบริโภคในอัตราที่คงที่ซึ่งเท่ากับ C ทำให้การบริโภครวมเท่ากับ $C \times NL$ การบริโภคดังกล่าวใช้จ่ายมาจากส่วนของรายได้ในช่วงการทำงาน ในขณะที่ในช่วงหลังเกษียณใช้จ่ายออกมาจากส่วนหนึ่งของเงินออมที่ได้สะสมมาในช่วงการทำงาน ดังนั้นพื้นที่แรเงา $(YL - C) \times WL$ จะเท่ากับ $C \times (NL - WL)$ หรืออีกนัยหนึ่งคือ การออมระหว่างปีที่ทำงานเท่ากับการใช้จ่ายเงินออมในช่วงหลังเกษียณ

3) *สินทรัพย์ (Assets)* ผลของการออมในช่วงการทำงาน ทำให้บุคคลเกิดการสะสมสินทรัพย์ ภาพที่ 2.4 แสดงให้เห็นว่าความมั่งคั่งหรือสินทรัพย์ของบุคคลจะสะสมในช่วงการทำงาน และขึ้นสู่ระดับสูงสุดเมื่อตอนเกษียณ และหลังจากนั้นสินทรัพย์จะค่อย ๆ ลดลง เพราะนำเงินออมมาใช้บริโภค

ระดับของสินทรัพย์ที่สูงสุดเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ WR_{max} จะเท่ากับ $C \times (NL - WL)$ ซึ่งเท่ากับการบริโภครวมตลอดช่วงหลังเกษียณ ดังนั้น

$$WR_{max} = C \times (NL - WL) \quad (6)$$

ในกรณีตัวอย่างข้างต้น เมื่อพิจารณาถึงขนาดของสินทรัพย์ที่เขาจะต้องออมไว้จากความจำเป็นในการบริโภคหลังเกษียณ จะเห็นว่า C เท่ากับ 22,500 บาท และ $(NL - WL)$ เท่ากับ 15 ดังนั้น เขาต้องออมไว้ เท่ากับ $22,500 \times 15 = 337,500$ บาท เมื่อตอนเกษียณอายุ ซึ่งจะเท่ากับเงินออมจากช่วงอายุการทำงาน 45 ปี ซึ่งออมปีละ 7,500 บาท ดังนั้นเขาจะออมได้เท่ากับ 337,500 บาท เมื่ออายุ 65 ปี

สรุปสาระสำคัญก็คือหากผู้บริโภคไม่มีความมั่งคั่ง (Wealth) มาก่อน และมีรายได้คงที่เขาจะออมระหว่างการทำงานและนำมาใช้บริโภคช่วงหลังชีวิตการทำงาน

4) *การบริโภคกรณีที่มีสินทรัพย์เริ่มต้น* ในกรณีที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้เป็นกรณีที่บุคคล ไม่มีสินทรัพย์เริ่มต้น (ซึ่งอาจเกิดมาจากการสะสมเงินออม การเปลี่ยนแปลงในราคาของสินทรัพย์ เช่น หุ้น หรือการได้มรดก เป็นต้น) สมมติว่า ณ จุดเวลา T ในช่วงชีวิตของ

บุคคลหนึ่ง เขามีทรัพย์สิน (stock of wealth) เท่ากับ WR และจะมีชีวิตการทำงานเหลืออยู่เท่ากับ WL - T ปี โดยมีรายได้ปีละ YL เขาจะมีชีวิตอยู่นับแต่จุดเวลา T อีกทั้งสิ้น NL - T ปี โดยใช้แนวคิดเดียวกันกับ ภาพที่ 2.4 จะพิจารณาการบริโภคตลอดชีวิตของเขา เพียงแต่ปรับเวลา 0 เป็น T ซึ่งเขามีความมั่งคั่ง ณ เวลานั้นเท่ากับ WR

การบริโภคตลอดช่วงชีวิตของเขาจะเท่ากับ

$$C \times (NL - T) = WR + (WL - T) \times YL \quad (7)$$

จะเห็นว่า WR และรายได้ตลอดช่วงชีวิตของเขาจะเป็นแหล่งเงินสำหรับใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตลอดช่วงชีวิตของเขา ดังนั้น สามารถเขียนสมการการบริโภคในแต่ละช่วงเวลาได้ดังนี้

$$C = aWR + cYL \quad (8)$$

$$\text{โดย } a = 1/(NL - T)$$

$$c = (WL - T)/(NL - T)$$

และ $WL > T$

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีวงจรชีวิตของการบริโภคและการออม เชื่อว่าการบริโภคของบุคคลในขณะใดขณะหนึ่ง ไม่ได้ขึ้นกับเฉพาะรายได้ในขณะนั้นเท่านั้น แต่ขึ้นกับรายได้ตลอดช่วงชีวิตของเขา โดยเขาพยายามแบ่งการบริโภคในแต่ละช่วงเวลาให้เท่า ๆ กัน ทั้งนี้หากถ้าบุคคลนั้นมีสินทรัพย์เริ่มต้น ทั้งสินทรัพย์เริ่มต้นและรายได้ตลอดชีวิตจะเป็นแหล่งเงินสำหรับการบริโภค และถ้าหากช่วงเวลาของการทำงานยาวขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาหลังเกษียณ เขาก็จะบริโภคเพิ่มขึ้น เนื่องจากรายได้ตลอดชีวิตของเขาจะเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาของการใช้เงินออมเพื่อการบริโภคหลังเกษียณ

1.3.2 ทฤษฎีรายได้ถาวรของการบริโภค (permanent - income theory)

1) *สาระของทฤษฎี* มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) เป็นผู้เสนอทฤษฎีรายได้ถาวรของการบริโภคในปี ค.ศ. 1957 สาระสำคัญของทฤษฎีคล้ายคลึงกับทฤษฎีวงจรชีวิตที่ว่า การบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันเท่านั้น แต่ขึ้นกับประมาณการของรายได้ในระยะยาว

สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคและรายได้ถาวร มีรูปแบบดังนี้

$$C = cYP \quad (9)$$

โดยที่ YP คือ รายได้ถาวรที่ใช้จ่ายได้

รายได้ถาวรพิจารณาได้จากทั้งรายได้และความมั่งคั่งในปัจจุบัน และที่จะมีในอนาคต เพื่อนำมาใช้ในการบริโภคอย่างสม่ำเสมอของบุคคลในระดับที่เขาสามารถดำรงอยู่ได้ตลอดชีวิต ในกรณีที่รายได้ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ต้องพิจารณาว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวร ทั้งนี้เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่ารายได้ชั่วคราวจะไม่มีอิทธิพลต่อแบบแผนการบริโภคของบุคคล

ในกรณีที่รายได้มีการเปลี่ยนแปลงไป และอยากทราบว่าจะมีผลต่อรายได้ถาวรอย่างไร สามารถแสดงเป็นสูตรของรายได้ถาวรแบบง่าย ๆ โดยกำหนดให้รายได้ถาวรเท่ากับรายได้ปีที่แล้วบวกกับส่วนหนึ่งการเพิ่มขึ้นของรายได้จากปีที่แล้วมาเป็นปัจจุบัน โดยเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} YP &= Y_{-1} + \theta (Y - Y_{-1}) ; \quad 0 < \theta < 1 \\ &= \theta Y + (1 - \theta) Y_{-1} \end{aligned} \quad (10)$$

โดยที่ Y_{-1} คือ รายได้ปีก่อน
 Y คือ รายได้ปีปัจจุบัน
 θ คือ สัดส่วนที่มีค่า ระหว่าง 0 และ 1

บรรทัดที่สองของสมการ (8) แสดงว่ารายได้ถาวรเท่ากับค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก (weighted average) ของรายได้ปีปัจจุบัน และรายได้ปีก่อน อย่างไรก็ตาม การประมาณการรายได้ถาวรที่ใช้เพียงแต่รายได้ปัจจุบัน และรายได้ปีที่แล้ว เป็นวิธีที่ค่อนข้างจะพื้นฐานเกินไป ฟรีดแมน จึงได้ทำการประมาณการโดยใช้ข้อมูลรายได้ย้อนหลังหลาย ๆ ปี ร่วมกับรายได้ปัจจุบันแต่ให้น้ำหนักความสำคัญกับรายได้ปัจจุบันมากกว่า

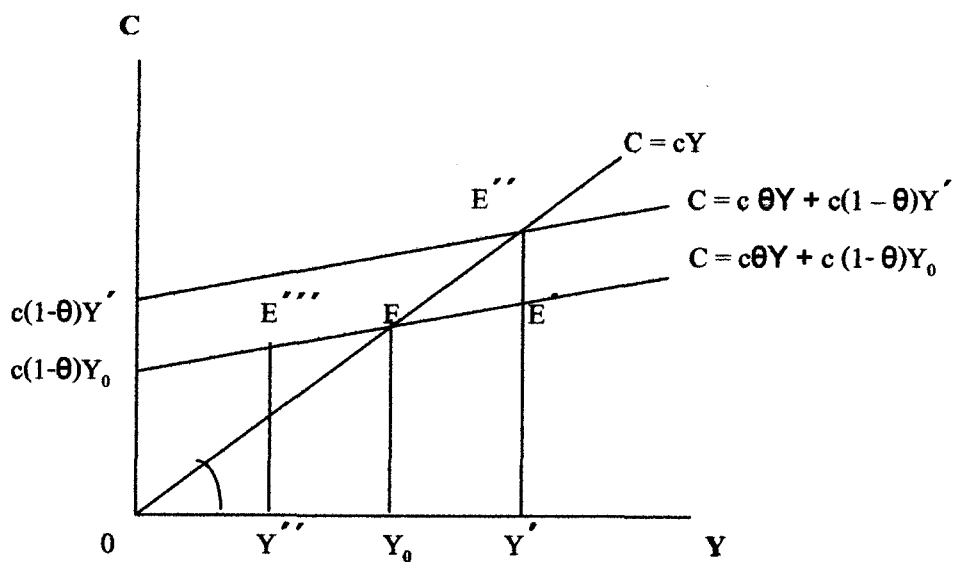
2) รายได้ถาวรและพลวัตของการบริโภค (*Permanent Income and the Dynamics of Consumption*) จากสมการ (7) และ (8) สามารถเขียนสมการการบริโภคใหม่ ดังนี้

$$\begin{aligned} C &= cYP \\ &= c\theta Y + c(1 - \theta) Y_{-1} \end{aligned} \quad (11)$$

จะเห็น MPC ของรายได้ปัจจุบัน จะเท่ากับ $c\theta$ ซึ่งน้อยกว่า ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) ระยะยาวซึ่งเท่ากับ c นั่นคือ ทฤษฎีรายได้ถาวรชี้ให้เห็นว่า MPC ระยะสั้น (short -

run MPC) แตกต่างจาก MPC ระยะยาว (long – run MPC) ที่มีค่าเท่ากับ APC เหตุผลที่ MPC ระยะสั้นมีค่าต่ำ เนื่องจากว่าเมื่อรายได้ปัจจุบันเพิ่มขึ้น บุคคลจะยังไม่อาจแน่ใจได้ว่า รายได้ที่เพิ่มนั้นเป็นการเพิ่มแบบถาวร ดังนั้น การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจึงเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าการเพิ่มขึ้นของรายได้เป็นแบบถาวร กรณีนี้ผู้บริโภคจะมีการปรับการบริโภคปีหน้าขึ้นตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น

จากภาพที่ 2.5 แสดงให้เห็นพลวัตของการบริโภคตามแนวคิดทฤษฎีรายได้ถาวร ตามภาพแสดงให้เห็นฟังก์ชันการบริโภคในระยะยาวเป็นเส้นตรงผ่านจุดกำเนิด โดยมีความชัน (slope) เท่ากับ c ซึ่งก็คือค่าคงที่ของ APC และ MPC จากรายได้ถาวร ส่วนเส้นฟังก์ชันการบริโภคที่มีความชันน้อยกว่า คือ $c(1 - \theta) Y_0$ ณ จุดเริ่มต้นของการพิจารณาที่สมมติว่าอยู่ในภาวะดุลยภาพระยะยาว โดยมีรายได้ถาวรและที่เกิดขึ้นจริง เท่ากับ Y_0 ดังนั้นการบริโภคในระยะยาวก็จะเท่ากับ cY_0 จุดของการบริโภคนี้คือจุดตัด E ที่อยู่บนทั้งเส้นการบริโภคระยะยาวและระยะสั้น สมมติต่อไปว่ารายได้เพิ่มขึ้นเป็นระดับ Y' (การพิจารณาในระยะสั้น ซึ่งหมายถึงในช่วงของรายได้ปัจจุบัน นั่นคือพิจารณาบนเส้นการบริโภค $C = c(1 - \theta)Y_0$ ผู้บริโภคจะปรับประมาณการรายได้ถาวรเพิ่มขึ้น θ เท่ากับรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นและจะปรับการบริโภคเพิ่มขึ้นในสัดส่วน c ของส่วนที่เพิ่มขึ้นของรายได้ถาวรนี้ ดังนั้น การบริโภคจะเคลื่อนไปตามเส้นการบริโภคระยะสั้นไปที่จุด E'

ภาพที่ 2.5 ผลกระทบของการเพิ่มขึ้นในรายได้ถาวรต่อการบริโภค

สังเกตว่าในระยะสั้นสัดส่วนการบริโภคต่อรายได้จะลดลง หากเคลื่อนจากจุด E ไปยัง E' ต่อไปลองพิจารณาล่วงหน้าไปอีก 1 ช่วงเวลา และสมมติว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้นี้เป็นการเพิ่มแบบถาวร ซึ่งจะทำให้รายได้ช่วงต่อไปจะยังคงเท่ากับ Y' ในกรณีนี้ เส้นการบริโภคระยะสั้นจะ

ขยับ (shift) ขึ้น เนื่องจากการประมาณการรายได้ถาวร ไปปรับขึ้นเป็น Y' ดังนั้นผู้บริโภคก็ต้องการที่จะปรับเพิ่มการบริโภคเป็นสัดส่วน c ของรายได้ทั้งที่ปรับการคำนวณใหม่ ที่เพิ่มขึ้นเป็น Y' ทำให้การบริโภคใหม่อยู่ ณ จุด E'' ซึ่งจะทำให้สัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้กลับเข้าไปสู่ระดับระยะยาวเช่นเดิม โดยนัยของทฤษฎีรายได้ถาวรนั้น หากผู้บริโภคมีรายได้ที่ไม่ค่อยมั่นคง จะมีค่า θ ต่ำ ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ที่มั่นคงกว่าจะมีค่า θ สูงกว่า ตามสมการที่ (9) หมายความว่า MPC ระยะสั้นของผู้ที่มีรายได้ที่ผันแปรมาก ๆ จะต่ำ เนื่องจาก MPC ระยะสั้นเท่ากับ $c\theta$ ฟรีดแมน (Friedman) กล่าวว่าข้อกล่าวอ้างนี้มีข้อเท็จจริงสนับสนุน เช่น ชาวนามีรายได้ที่ผันผวนสูงและมี MPC ของรายได้ปัจจุบันต่ำ

3) ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีวงจรชีวิตและทฤษฎีรายได้ถาวร ทั้ง 2 ทฤษฎีต่างชี้ว่า การบริโภคมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดรายได้ในระยะยาว โดยทฤษฎีวงจรชีวิตให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการบริโภคมากกว่าทฤษฎีรายได้ถาวร และทฤษฎีวงจรชีวิตยังได้รวมเอาความมั่งคั่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค เช่นเดียวกับรายได้ ส่วนทฤษฎีรายได้ถาวรให้ความสำคัญกับวิธีการที่ผู้บริโภคใช้ในการคาดการณ์รายได้ในอนาคตมากกว่าทฤษฎีวงจรชีวิต

ทฤษฎีสมัยใหม่เกี่ยวกับฟังก์ชันการบริโภคจึงได้ผสมแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยผสมแนวคิดที่ให้ความสำคัญต่อการคาดการณ์ของวิธีการรายได้ถาวรกับแนวคิดที่ให้ความสำคัญต่อความมั่งคั่งและลักษณะวงจรชีวิตการทำงานและการบริโภคของวิธีการวงจรชีวิต โดยฟังก์ชันการบริโภคสมัยใหม่ เขียนได้ดังนี้

$$C = aWR + b\theta YD + b(1 - \theta) YD_1 \quad (12)$$

โดยที่ YD ในสมการ (10) คือรายได้จากการจ้างงานที่สามารถใช้จ่ายได้

1.4 ทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์เขียน

1.4.1 ทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์แบบดั้งเดิม ทฤษฎีความต้องการถือเงินในทัศนะของเคนส์ หรือที่เรียกว่า ทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่อง (Liquidity Preference Theory) มีความขัดแย้งกับแนวคิดของสำนักคลาสสิกที่เชื่อว่า อัตราการหมุนเวียนของเงินมีค่าคงที่ โดยเคนส์เชื่อว่าอัตราการหมุนเวียนของเงินมีค่าไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย ซึ่งเคนส์ได้เน้นถึงบทบาทและความสำคัญของอัตราดอกเบี้ย รวมทั้งสาเหตุในการถือเงินของประชาชนว่า มาจากแรงจูงใจ (Motives) ในการถือเงินที่นับว่าอยู่เบื้องหลังทฤษฎีความ

ต้องการถือเงิน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ ความต้องการถือเงินเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ความต้องการถือเงินเพื่อไว้ใช้ยามฉุกเฉิน และความ ต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร

1) ความต้องการถือเงินเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและ บริการ (*Transactions Motives*) เงินในฐานะสื่อกลางการแลกเปลี่ยน สามารถนำมาจับจ่ายใช้สอย ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันได้ องค์ประกอบของความ ต้องการถือเงิน ประเภทนี้ ถูกกำหนดโดยระดับการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนของประชาชน ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับรายได้ เช่นเดียวกับแนวคิดของสำนักคลาสสิก เมื่อรายได้ของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น ความต้องการบริโภค สินค้าและบริการก็เพิ่มขึ้น ดังนั้นความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยหรือเป็นสื่อกลางในการ แลกเปลี่ยนจึงเพิ่มขึ้นด้วย

2) ความต้องการถือเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน (*Precautionary Motives*) ประชาชนมักถือเงินไว้เพื่อเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดล่วงหน้า เช่น การซื้อสินค้าหรือบริการที่ลด ราคา การที่ต้องจ่ายเงินยามเจ็บไข้ได้ป่วย เกิดอุบัติเหตุ หรือว่างงาน ซึ่งเช่นเดียวกับความต้องการถือ เงินไว้จับจ่ายใช้สอย หากรายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้นหรือมีรายได้สูง ความต้องการถือเงินไว้ใช้ ยามฉุกเฉินย่อมมีมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยหรือต่ำกว่า

จะเห็นได้ว่า อุปสงค์ของเงินหรือความต้องการถือเงินเพื่อการแลกเปลี่ยนและเพื่อใช้ จับจ่ายยามฉุกเฉิน ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ของประชาชนเป็นหลัก และมีความสัมพันธ์ในทิศทาง เดียวกัน ดังนั้น หากสมมติให้ L_t แทนความต้องการถือเงินตามวัตถุประสงค์ทั้งสองประการดังกล่าว จะสามารถแสดงความสัมพันธ์กับระดับของรายได้ในรูปสมการดังนี้

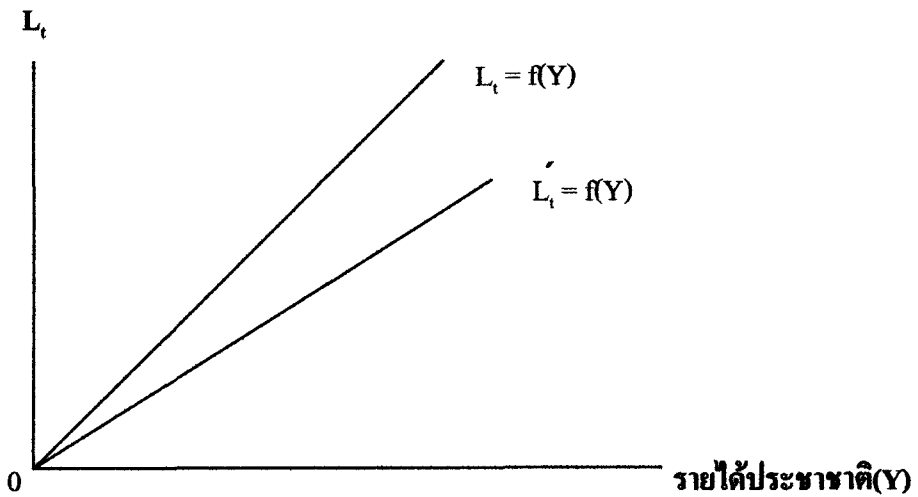
$$L_t = f(Y) ; \quad dL_t/dY > 0 \quad (1)$$

สมการที่ (1) แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้และความต้องการถือเงินเพื่อ การซื้อขายแลกเปลี่ยนและใช้จ่ายยามฉุกเฉิน (L_t) และรายได้ประชาชาติ (Y) ในรูปสมการทั่วไป ซึ่ง หากรายได้เพิ่มขึ้น ความต้องการถือเงินเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นด้วย

$$(dL_t/dY > 0)$$

อย่างไรก็ตาม ค่าของ dL_t/dY จะไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของระบบสถาบัน การเงินหรือโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เช่นการเปลี่ยนแปลงระบบการจ่าย เงินเดือนจากหนึ่งครั้งต่อเดือนเป็นสองครั้งต่อเดือน อาจมีผลทำให้พฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอยของ

ประชาชนเปลี่ยนแปลงโดยมีความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยลดลงจาก L_t เป็น L'_t ดังแสดงในภาพที่ 2.6 เนื่องจากความรู้ดีกว่าคนได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนเป็นจำนวนน้อยลงในแต่ละครั้ง

ภาพที่ 2.6 ความต้องการถือเงินเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและเพื่อไว้ใช้ยามฉุกเฉิน

3) ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (Speculative Motives) เงินในฐานะแหล่งสะสมความมั่งคั่ง เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ย เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยถือเป็นค่าเสียโอกาสในการถือเงินจากการนำเงินนั้นไปเปลี่ยนเป็นสินทรัพย์อื่นที่ได้รับผลตอบแทน หรือฝากธนาคาร ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยและความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรนี้ จึงมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ปริมาณเงินที่ประชาชนต้องการถือจะลดลง

อย่างไรก็ตาม สินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการสะสมความมั่งคั่งคือ เงินและพันธบัตร (Money and Bonds) ประชาชนจะต้องการถือเงินเมื่อเขาคาดว่าผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Return) จากการถือเงินสดมีมากกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือพันธบัตร อาจเป็นไปได้ว่า การถือพันธบัตรจะให้ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับที่มากกว่าการถือเงิน เนื่องจากผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงินนั้นมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (No Interest Return) ส่วนผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือพันธบัตร ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย และอัตราที่คาดว่าจะได้รับจากกำไรส่วนทุนหรือผลได้จากทุน (Capital Gains) ซึ่งอัตราดอกเบี้ยและราคาหลักทรัพย์หรือพันธบัตร (Price of Bonds) นั้น มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม หากคาดว่าอัตราดอกเบี้ยในอนาคตจะสูงขึ้น ราคาของหลักทรัพย์จะลดลงเกิดการขาดทุนกำไร (Capital Loss) ขึ้น ซึ่งหากการขาดทุนนั้นมากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่จะต้องจ่าย ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจาก

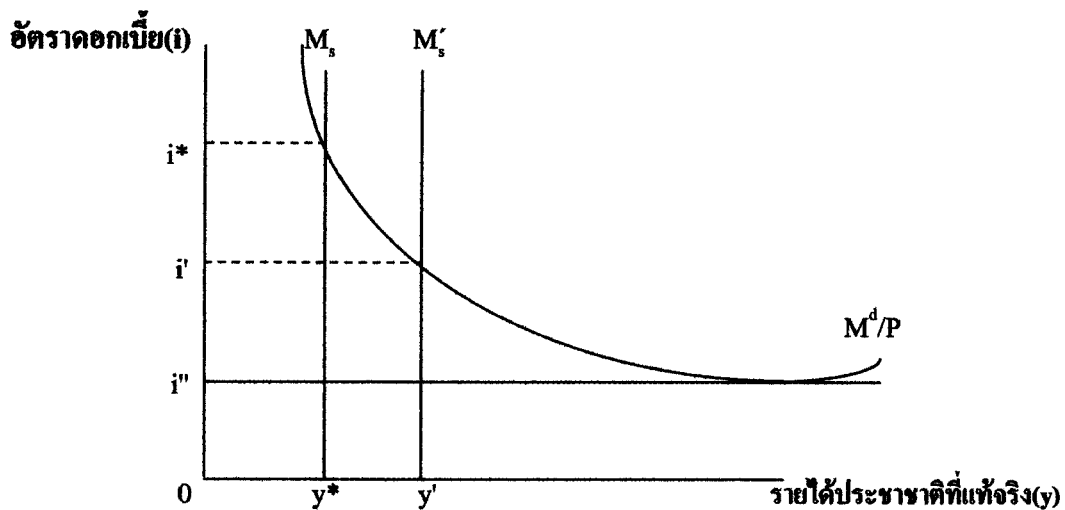
หลักทรัพย์ย่อมติดลบ ประชาชนก็จะหันไปถือเงินสดแทนการถือหลักทรัพย์ เพื่อสะสมความมั่งคั่งของตน ความต้องการถือเงินก็จะสูง

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรและอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณเงินที่แท้จริง (Quantity of Money in Real Terms) ที่ประชาชนต้องการถือจะลดลง โดยความต้องการถือเงินทั้ง 3 ประเภทจะเป็นความต้องการถือเงินที่แท้จริง สามารถแสดงในรูปสมการแสดงความสัมพันธ์ได้คือ

$$M^d/P = f(y, i) \quad ; \quad \frac{d(M^d/P)}{dy} > 0 \text{ และ } \frac{d(M^d/P)}{di} < 0 \quad (2)$$

โดยที่ y = รายได้ที่แท้จริง
 i = อัตราดอกเบี้ย

ในสมการที่ (2) จะเห็นได้ว่า ความต้องการถือเงินที่แท้จริงขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยและรายได้ที่แท้จริง โดยที่ความต้องการถือเงินมีความสัมพันธ์ในทางบวกหรือทิศทางเดียวกับรายได้ที่แท้จริง (Real Income) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) และมีความสัมพันธ์ในทางลบกับอัตราดอกเบี้ย ดังแสดงในภาพที่ 7 ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดของฟิชเชอร์ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับอัตราดอกเบี้ยและผลกระทบที่อาจมีต่อความต้องการถือเงิน

ภาพที่ 2.7 อุปสงค์ของเงิน และอุปทานของเงิน

ในทัศนะของเคนส์ อุปสงค์ของเงินและอุปทานของเงินที่ถูกกำหนดมาจากธนาคารกลางนั้น จะเป็นตัวกำหนดอัตราดอกเบี้ย ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของอุปทานของเงิน จะมีผลต่อการ

เปลี่ยนแปลงของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ เช่น สมมติให้ธนาคารกลางเพิ่มปริมาณเงิน จาก M_0 เป็น M_0' ดังแสดงในภาพที่ 2.7 ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยเดิมที่ i^* ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจจะมีเงินมากกว่าที่ประชาชนต้องการถือ ดังนั้นประชาชนจะนำเงินส่วนนี้ไปในการซื้อหลักทรัพย์หรือพันธบัตร ทำให้อุปสงค์ของพันธบัตรเพิ่มขึ้น ราคาพันธบัตรเพิ่มขึ้น อัตราผลตอบแทนที่จะได้รับจากพันธบัตรจะลดลง และมีผลต่อแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนเต็มใจที่จะถือทรัพย์สินในรูปของเงินที่มีการสร้างใหม่นี้เพิ่มมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปสงค์หรือปริมาณความต้องการถือเงิน ทำให้อัตราดอกเบี้ยลดต่ำลงจนถึงระดับ i' ซึ่งเป็นระดับดุลยภาพใหม่ที่อุปสงค์ของเงินเท่ากับอุปทานของเงิน

นอกจากนี้ ในการพิจารณาเกี่ยวกับอัตราการหมุนเวียนของเงิน จะเห็นได้ว่าอัตราการหมุนเวียนของเงิน (V) มีค่าไม่คงที่ โดยจะเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ตัวอย่างเช่น การลดลงของอัตราดอกเบี้ย จะมีผลต่อการกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายรวมในระบบเศรษฐกิจ (การลงทุนเพิ่มขึ้น) ซึ่งจะมีผลต่อการลดลงของอัตราการหมุนเวียนของเงิน โดยขั้นตอนที่มาของการเปลี่ยนแปลงในอัตราการหมุนเวียนของเงิน สามารถแสดงได้ดังนี้

$$M^d/P = 1/r(i, y) \quad (3)$$

หากกำหนดให้ ($M^d = M$) และ คูณ y เข้าทั้งสองข้างของสมการจะได้

$$V = PY/M = y/r(i, y) \quad (4)$$

ในสมการที่ (4) หากสมมติให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยจะทำให้ประชาชนมีความต้องการที่ถือเงินต่ำ ณ ระดับรายได้ที่กำหนดไว้ระดับหนึ่ง ดังนั้น อัตราการหมุนเวียนของเงิน (V) หรือ Rate of Turnover of Money จะมีค่าสูง

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับที่ต่ำมาก (i'' ในภาพที่ 2.7) ระบบเศรษฐกิจอยู่ในภาวะที่ประสบปัญหาเป็นอย่างมาก การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินไม่ว่าจะเป็นเท่าใด ในช่วงของอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมากนี้ จะไม่มีผลต่อการนำเงินไปลงทุนซื้อหลักทรัพย์อื่นที่ไม่ใช่เงิน ประชาชนจะถือเงินสดไว้ เนื่องจากประชาชนเชื่อว่าอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรจะเพิ่มขึ้น และราคาของพันธบัตรจะลดลงในอนาคต การลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนในตลาดพันธบัตรจะไม่เกิดขึ้น อัตราผลตอบแทนจะไม่เปลี่ยนแปลง และอัตราดอกเบี้ยก็ไม่สามารถที่จะลดลงได้อีก การใช้นโยบายการเงินหรือการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินในระบบ จึงไม่มีผลต่อการใช้จ่ายหรืออุปสงค์รวม

ในประเทศ เรียกว่าภาวะของระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ว่า ภาวะกับดักสภาพคล่อง (Liquidity Trap) นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน ไม่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ย แต่การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยแม้แต่เพียงเล็กน้อย จะมีผลกระทบต่ออุปสงค์ของเงินเป็นอย่างมาก

การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยมีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการหมุนเวียนของเงิน ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินและปัจจัยต่าง ๆ ในทางเศรษฐกิจมีความผันผวน และเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่องจึงเป็นทฤษฎีอุปสงค์ของเงินที่แสดงให้เห็นว่า อัตราการหมุนเวียนของเงินก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพของนโยบายการเงิน ที่แม้ว่าจะอยู่ในช่วงที่เศรษฐกิจอยู่ในภาวะปกติก็ตาม การควบคุมปริมาณเงินโดยใช้นโยบายการเงินแต่เพียงอย่างเดียวนั้น จึงไม่สามารถที่จะรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้ นักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์จึงได้เน้นถึงแนวคิดในการดำเนินร่วมกันทั้งนโยบายการเงินและนโยบายการคลังเพื่อให้การดำเนินเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.2 ความต้องการถือเงินตามแนวคิดของ Baumol และ Tobin แบบจำลองของ Baumol และ Tobin ที่เกี่ยวกับอุปสงค์ของเงิน (Baumol-Tobin Model of Money Demand) เป็นการแสดงให้เห็นว่า การถือเงินนั้น ก่อให้เกิดความสะดวกในการใช้จ่ายใช้สอย เนื่องจากไม่จำเป็นที่จะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม (Transaction Costs) สำหรับการแปลงสินทรัพย์ทางการเงินให้เป็นเงินสด ยกตัวอย่างเช่น การที่บุคคลต้องเดินทางไปยังธนาคารเพื่อถอนเงินสดทุกครั้งที่ต้องการซื้อสินค้าหรือบริการ ต้นทุนในการถือเงินเพื่อความสะดวกในการซื้อขายนี้ เป็นดอกเบี้ยที่เสียโอกาสไป (Foregone Interest) จากการถือสินทรัพย์ประเภทอื่นที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือจากการขาดรายได้ในการทำงานเนื่องจากเวลาที่เสียไป ดังนั้น เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น ต้นทุนในการถือเงินหรือค่าเสียโอกาสดังกล่าวก็จะเพิ่มขึ้นด้วย อุปสงค์ของเงินหรือความต้องการถือเงินก็จะลดน้อยลง

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์ สามารถเขียนสมการอุปสงค์ของเงินในรูปสมการทั่วไปดังนี้

$$M^d = L(Y, i) \quad (5)$$

โดยที่ $dL/dY > 0$ และ $dL/di < 0$

จากสมการที่ (5) แสดงความสัมพันธ์ที่ทำให้ข้อสรุปเช่นเดียวกับทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่องของเคนส์ แสดงให้เห็นว่าอุปสงค์ของเงินหรือความต้องการถือเงิน นอกจากขึ้นอยู่กับระดับรายได้แล้ว ยังขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยอีกด้วย โดยอุปสงค์ของเงินและรายได้จะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก แต่อุปสงค์ของเงินและอัตราดอกเบี้ยจะมีความสัมพันธ์กันในทางลบ นอกจากนี้ อุปสงค์ของเงินยังขึ้นอยู่กับต้นทุนในการเดินทางไปยังธนาคารอีกด้วย หากการเดินทางไปธนาคารมีปัญหาหรือไม่สะดวกแล้ว การเดินทางเพื่อไปทำธุรกรรมทางการเงินก็ยิ่งน้อยลง ประชาชนก็จะถือเงินมากขึ้น

ในแนวคิดของ Baumol และ Tobin แรงจูงใจในการถือเงินทั้งสามประเภทต่างก็มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ย เช่นในกรณีที่ระดับอัตราดอกเบี้ยสูงพอที่จะทำให้ประชาชนลดการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยลง ประชาชนจะหันไปลงทุนในสินทรัพย์อื่นที่ก่อให้เกิดรายได้หรือให้ผลตอบแทนมากขึ้นแทน เช่น การซื้อพันธบัตร ดังนั้น เมื่ออุปสงค์ของเงินขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย ซึ่งมีผลกระทบต่ออัตราการหมุนเวียนของเงิน (V) การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยจะมีอิทธิพลต่อความผันผวนหรือเปลี่ยนแปลงของรอบการหมุนของเงินในระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ปริมาณการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยจะลดลง ซึ่งหมายถึงการเพิ่มขึ้นของอัตราการหมุนเวียนของเงินในระบบ ความผันผวนที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของรอบการหมุนของเงินนี้ ทำให้การใช้นโยบายการเงินที่จะมีผลต่อการควบคุมปริมาณเงินให้เป็นไปตามต้องการแต่เพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ ทำให้ได้ข้อสรุปของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์ที่เชื่อว่า การดำเนินเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยการดำเนินนโยบายร่วมกันทั้งนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง

1.5 ทฤษฎีอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของสำนักการเงินนิยม หรือ ทฤษฎีอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของฟริดแมน

ในความคิดมิลตัน ฟริดแมน(Milton Friedman) อุปสงค์ของเงินขึ้นอยู่กับอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์ของสินทรัพย์อื่นที่นอกเหนือไปจากเงิน โดยอาศัยหลักในการวิเคราะห์จากทฤษฎีการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ (Theory of Portfolio Choice to Money) เนื่องจากเงินตรา นั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินหรือความมั่งคั่ง โดยที่สินทรัพย์อื่นดังกล่าวถึง ประกอบด้วย พันธบัตร (Bonds) ทุนเรือนหุ้น(Equity) หรือหุ้นสามัญ(Comma Stocks) และสินค้าที่จับต้องได้ (Physical Goods) กล่าวคือ อุปสงค์ของเงินขึ้นอยู่กับทรัพย์สินหรือความมั่งคั่งที่บุคคลมีอยู่ รวมทั้งผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์อื่นเมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่

คาดว่าจะได้รับจากเงิน โดยรายได้ถาวร (Permanent Income) เป็นปัจจัยหลักที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์ของเงิน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยที่อธิบายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรของบุคคล ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับรายได้ถาวรนี้ถือได้ว่าแตกต่างไปจากแนวคิดของเคนส์ และเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการถือเงินได้ดีกว่ารายได้ปกติ เนื่องจากรายได้เฉลี่ยถาวรเป็นรายได้เฉลี่ยในระยะยาว จึงมีความแน่นอนกว่ารายได้ปกติในปัจจุบัน (Current Income) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นในระยะสั้นออกไป

สมการอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของฟริดแมน สามารถแสดงได้ดังนี้

$$M^d/P = f(Y_p, r_b - r_m, r_e - r_m, \pi_e - r_m) \quad (1)$$

โดยที่	M^d/P	หมายถึง	อุปสงค์ของเงินที่แท้จริง
	Y_p	หมายถึง	รายได้ถาวรหรือรายได้เฉลี่ยที่คาดว่าจะได้รับในระยะยาว (Expected Long-Run Average of Current and Future Income)
	r_b	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากพันธบัตร (Expected Return on Bonds)
	r_m	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงิน
	r_e	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากหุ้นสามัญ (Expected Return on Common Stocks)

	π_e	หมายถึง	อัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
และ	$\frac{\partial M^d/P}{\partial Y_p} > 0$		
	$\frac{\partial M^d/P}{\partial r_b} < 0$		
	$\frac{\partial M^d/P}{\partial r_m} > 0$		
	$\frac{\partial M^d/P}{\partial r_e} < 0$		
	$\frac{\partial M^d/P}{\partial \pi_e} < 0$		

จากสมการที่ (1) สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของอุปสงค์ของเงินที่แท้จริงและปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีปริมาณเงินแนวใหม่ ที่อาศัยหลักการเลือกลงทุนในสินทรัพย์ได้ดังนี้

1.5.1 ตัวแปรที่ใช้วัดความมั่งคั่งของฟริคแมน หรือรายได้ถาวร (Y_p) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของเงิน เมื่อบุคคลมีรายได้ที่ได้รับถาวรหรือรายได้ที่ได้รับอยู่เป็นประจำเพิ่มมากขึ้น จะมีความต้องการจะถือสินทรัพย์รูปแบบต่าง ๆ มากขึ้นทั้งในรูปของเงินและสินทรัพย์รูปแบบอื่นที่ไม่ใช่เงิน เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่งคั่งให้กับตนเอง โดยการกำหนดอุปสงค์ของเงินจากรายได้ถาวรนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า อุปสงค์ของเงินจะไม่แปรเปลี่ยนไปตามการเคลื่อนไหวของ วัฏจักรธุรกิจ รายได้ถาวรนี้เป็นรายได้เฉลี่ยในระยะยาว ที่มีความแน่นอนมากกว่ารายได้ปกติในปัจจุบัน (ในระยะสั้น) และรายได้ถาวรจะเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่ส่งผลกระทบต่อความมั่งคั่งเกิดขึ้น เช่น การถูกตัดเดอริ์ ดังนั้น รายได้ถาวรจึงไม่มีความผันผวนมากนักในแนวคิดของฟริคแมน

1.5.2 ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงินและสินทรัพย์อื่น ถือเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลตัดสินใจว่าจะถือสินทรัพย์อื่นที่นอกเหนือไปจากเงินหรือไม่

1) อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงิน (r_m) หรืออัตราดอกเบี้ยเงินฝาก มีค่าไม่คงที่ หากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูง ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงินก็จะเพิ่มขึ้น

2) อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากพันธบัตรเมื่อเทียบกับการถือเงิน ($r_b - r_m$) และอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากหุ้นสามัญเมื่อเทียบกับการถือเงิน ($r_s - r_m$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงินและอุปสงค์ของเงิน การเพิ่มขึ้นของผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือพันธบัตรและหุ้นสามัญ จะมีผลทำให้ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงินลดลง และทำให้อุปสงค์ของเงินก็ลดลงด้วย อย่างไรก็ตาม ($r_b - r_m$) มีค่าค่อนข้างคงที่ เนื่องจากการแข่งขันในอุตสาหกรรมธนาคาร ที่นำไปสู่การปรับตัวของ r_m และ r_b ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น เมื่อ r_b เปลี่ยน r_m จะเปลี่ยนแปลงด้วย

1.5.3 การคาดการณ์ผลตอบแทนที่จะได้รับจากสินค้าประเภทที่จับต้องได้ ถือเป็นอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการเพิ่มขึ้นของผลได้จากทุน (Capital Gains) ที่เกิดขึ้นเมื่อระดับราคาของสินค้าปรับตัวสูงขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้านั่นเอง ซึ่งผลตอบแทนที่จะได้รับในรูปของตัวเงินนั้นมีค่าเท่ากับค่าคงที่ค่าหนึ่งบวกกับอัตรา

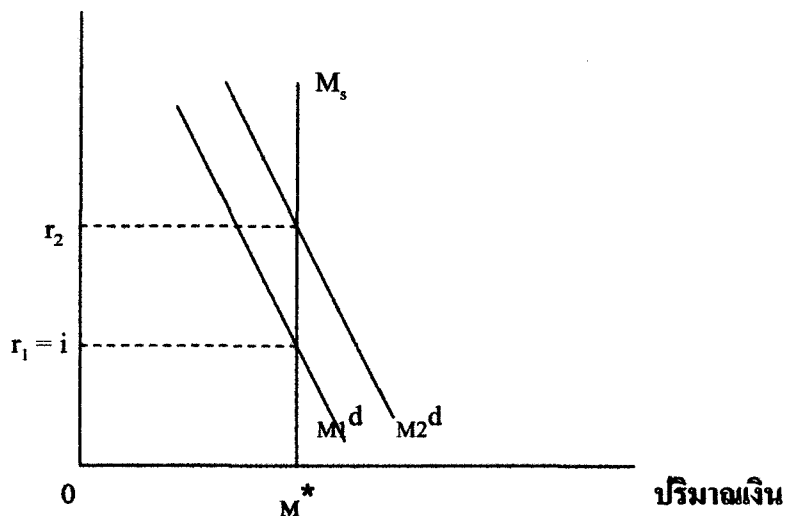
เงินเพื่อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (π_e) โดยการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าของเงิน หากอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมีค่าเพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้เงินมีค่าลดลง

ดังนั้น ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินค้านี้เทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงิน ($\pi_e - r_m$) จะมีค่าสูงขึ้นอุปสงค์ของเงินจะลดลง นั่นคือ อัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอุปสงค์ของเงิน

กล่าวโดยสรุปก็คือ ปัจจัยอื่นที่นอกเหนือจากรายได้ถาวรในสมการอุปสงค์ของเงินของฟริดแมนอันได้แก่ ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากพันธบัตร หุ้นสามัญ และสินทรัพย์ประเภทที่จับต้องได้เมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงิน มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอุปสงค์ของเงิน โดยที่การเพิ่มขึ้นของผลตอบแทนคาดการณ์ของพันธบัตร หุ้นสามัญ และสินทรัพย์ประเภทที่จับต้องได้เมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงิน จะมีผลทำให้ปริมาณอุปสงค์ของเงินลดลง ทั้งนี้ฟริดแมนไม่ได้สมมติให้ผลตอบแทนจากการถือเงินมีค่าเป็นศูนย์ แต่ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของบริการหรือการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ได้รับการทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคาร เช่น การชำระค่าสาธารณูปโภค และการขึ้นเงินสดจากเช็ค

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ารายได้ถาวรเป็นรายได้เฉลี่ยในระยะยาวซึ่งค่อนข้างแน่นอนกว่ารายได้ปกติ จึงไม่มีผลทำให้อุปสงค์ของเงินเกิดการเปลี่ยนแปลงมาก อุปสงค์ของเงินในแนวคิดของฟริดแมนจึงไม่ค่อยมีความผันผวนมากนัก หรือเส้นอุปสงค์ของเงินมีความยืดหยุ่นน้อย ดังแสดงในภาพที่ 2.8 เมื่อเทียบกับอุปสงค์ของเงินในแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์เคนส์เซียน

อัตราดอกเบี้ย (i, r)

ภาพที่ 2.8 อุปทาน และอุปสงค์ของเงินของฟริดแมน

กำหนดให้อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน (r) มีค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (i) บวกกับอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($r = i + \pi_e$) หาก π_e มีค่าเท่ากับศูนย์ อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน จะมีค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเป็น ($r_1 = i$) ดังภาพที่ 8 ต่อมาหากสมมติให้มีการคาดการณ์ถึงอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินจะเพิ่มขึ้นเป็น r_2 โดยที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงคงที่ ในตลาดเงินการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินนี้จะมีผลต่อการลดลงของปริมาณเงินสด (Cash Balance) ที่ประชาชนต้องการถือ และหันไปซื้อสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคแทน โดยการเคลื่อนย้ายของเส้นอุปสงค์ของเงินของประชาชนซึ่งมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอัตราการหมุนเวียนของเงิน ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองต่อการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ไว้ ประชาชนจะลดการถือเงินสดลง เมื่ออุปทานเงิน (M_s) ไม่เปลี่ยนแปลง ด้วยระดับการผลิตที่คงที่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการหมุนเวียนของเงินจะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าและบริการ (P) เพิ่มขึ้น และทำให้การใช้จ่ายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของระดับราคา ดังนั้น อุปสงค์ของเงินเคลื่อนย้ายไปทางขวา ซึ่งการเพิ่มขึ้นของระดับราคาจะมีผลทำให้ปริมาณการถือเงินที่แท้จริง (M/P) ลดต่ำลงจนถึงระดับที่ $i = r$ อีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ในการถือสินทรัพย์ต่าง ๆ นั้น ผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์มักเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันและในขนาดที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์อื่นเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงินจึงค่อนข้างคงที่ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยจึงมีผลเพียงเล็กน้อยต่ออุปสงค์ของเงิน หรืออาจกล่าวได้ว่า ความสำคัญของอัตราดอกเบี้ยต่อการลงทุนนั้นมีเพียงเล็กน้อย อุปสงค์ของเงินจึงขึ้นอยู่กับรายได้ถาวรเป็นหลัก ดังนั้น สามารถเขียนสมการอุปสงค์ของเงินของฟริคแมน ได้ใหม่ในสมการ

$$M^d/P = f(Y_p) \quad (2)$$

การกำหนดนโยบายทางการเงินของรัฐ เพื่อสร้างเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจตามแนวคิดของฟริคแมน คือการควบคุมปริมาณเงินให้สอดคล้องกับความต้องการถือเงินของประชาชน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินมีอิทธิพลต่อการกำหนดผลผลิตมวลรวมภายในประเทศโดยตรง ซึ่งอุปสงค์ของเงินมีแบบแผนที่คงที่และไม่เปลี่ยนแปลงไปตามการขึ้นลงของอัตราดอกเบี้ยที่แม้ว่ารอบการหมุนเวียนของเงินจะไม่คงที่แต่ก็สามารถคาดการณ์ได้ ดังนั้น ปริมาณเงินจึงถือเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของแบบแผนการใช้จ่ายเงิน โดยรวมในระบบเศรษฐกิจ การเพิ่มปริมาณเงินในระบบ ส่งผลกระทบต่อขบวนการที่เรียกว่า "Portfolio Adjustment Process" ที่เกี่ยวข้องกับระดับความต้องการของประชาชนในอันที่จะเลือกถือหรือลงทุนในสินทรัพย์ทาง

การเงินต่าง ๆ รวมถึงสินค้าและบริการ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของแบบแผนจะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้า และผลผลิตจริงในระยะสั้น แต่ในระยะยาวแล้ว ระดับราคาสินค้าและบริการแต่เพียงอย่างเดียวที่มี การปรับตัวให้สูงขึ้น ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า

$$M \uparrow \longrightarrow P \uparrow \quad V \text{ และ } Y \text{ มีความเป็นอิสระในระยะยาว}$$

1.6 แนวคิดเกี่ยวกับการออมในปัจจุบัน

สมมติฐานการคาดการณ์อย่างมีเหตุผล ตามแบบจำลองรายได้ถาวร เมื่อมีข่าวสาร ใหม่เกี่ยวกับรายได้ในอนาคต บุคคลจะปรับการประมาณรายได้ถาวรของตนและเปลี่ยนแผนการ บริโภคใหม่ ก่อนช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 การปรับตัวในแบบจำลองรายได้ถาวรสมมติให้เป็น adaptive expectation แต่ในเวลาถัดมาได้มีการเสนอการปรับตัวแบบอื่น คือ rational expectation ซึ่ง Hall (1989) ได้สรุปแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ว่า แบบจำลองรายได้ถาวร การปรับตัวแบบมี เหตุผลไม่ได้เพื่อปรับปรุงฟังก์ชันการบริโภคแบบเดิม หรือเพื่อประมาณค่าตัวแปรกำหนด อรรถประโยชน์ที่ซับซ้อน แต่ทฤษฎีนี้ได้ทดสอบเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวคิดที่ว่า ผู้บริโภคจะ แสวงหาค่าคาดหวังของอรรถประโยชน์ตลอดชีวิตที่มากที่สุดภายใต้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่ไม่ เปลี่ยนแปลงความคิดหลักก็คือ การหาสมการอนุพันธ์ลำดับที่หนึ่งซึ่งจะแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ เหมาะสมของผู้บริโภค สมการนี้จะแสดงความเท่ากันของอัตราการทดแทนกันหน่วยสุดท้าย ระหว่างการบริโภคในปีนี้กับปีถัดไป และราคาเปรียบเทียบของสินค้าทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งราคา เปรียบเทียบโดยง่ายคือ ต้นทุนของการบริโภคในอนาคตต่อหน่วยเมื่อคิดลดลงมาเป็นค่าปัจจุบัน (the present discounted cost of a unit of future consumption)

กำหนดให้ U คือ อรรถประโยชน์ของผู้บริโภค δ คือ rate of time preference Y_t คือ รายได้ที่จ่ายจริงจากแรงงาน W คือ ทรัพย์สินที่ไม่ใช่มนุษย์เมื่อสุดเวลา R คือ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง หลังหักภาษี t คือช่วงเวลา ในทางคณิตศาสตร์ผู้บริโภครต้องการอรรถประโยชน์เมื่อคิดลดแล้วสูงสุด

$$\text{Max } \sum \left\{ \frac{1}{(1+\delta)^t} \right\} U(C_t)$$

ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

$$W_t = (1+R)W_{t-1} + Y_{t-1} - C_t$$

เงื่อนไขลำดับที่หนึ่งซึ่งแสดงความเท่ากันของอัตราการทดแทนกันหน่วยสุดท้ายกับ ราคา คือ

$$U'(C_{t-1}) = \{(1+R)/(1+\delta)\} U'(C_t)$$

เมื่อฟังก์ชันอรรถประโยชน์อยู่ในรูปของ log เชิงเส้น ดังนี้

$$U = \sum \ln C$$

จะได้

$$U' = 1/C$$

ดังนั้น จะได้เงื่อนไขลำดับที่หนึ่ง คือ

$$C_t = \{(1+R)(1+\delta)\} C_{t-1}$$

การคาดการณ์แบบมีเหตุผล เหมือนกับสมมติฐานรายได้ถาวรของฟริคแมน คือ การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ถาวรเท่านั้น ผู้บริโภคที่มีการคาดการณ์อย่างมีเหตุผลเมื่อใช้ข้อสนเทศทั้งหมดเกี่ยวกับการคาดการณ์ ดังนั้น ณ เวลา $t-1$ ผู้บริโภคจะใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ทำได้ในช่วงนั้น และช่วงก่อนหน้า เมื่อผู้บริโภคตัดสินใจในการบริโภคในช่วงเวลา t ข้อสนเทศทั้งหลายของช่วงก่อนหน้าถูกรวมอยู่ในการบริโภคในช่วง $t-1$ หหมดแล้ว ดังนั้นการบริโภค ณ เวลา t คือ

$$C_t = \alpha C_{t-1} \varepsilon_t$$

เมื่อ $\alpha = \{(1+R)/(1+\delta)\} C_{t-1}$ และ ε_t เป็นตัวแปรสุ่ม ดังนั้นทดสอบแบบจำลองรายได้ถาวร ซึ่งมีการคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผล โดยเพิ่มตัวแปรอื่นในช่วง $t-1$ หรือก่อนหน้าเป็นตัวแปรอิสระและคำนวณเปรียบเทียบกับแบบจำลองซึ่งไม่มีตัวแปรเหล่านั้น หากตัวแปรที่เพิ่มเข้าไปไม่สามารถละออกจากแบบจำลองได้ อาจเป็นเพราะแบบจำลองรายได้ถาวรไม่เหมาะสม หรือการคาดการณ์ไม่ได้เป็นไปอย่างสมเหตุสมผลหรือทั้งสองกรณี ซึ่งเหตุการณ์นี้การบริโภคจะถูกเรียกว่ามีความไวเกิน (excess sensibility) ต่อรายได้ เนื่องจากการบริโภคตอบสนองมากกว่าที่คำนวณได้จากแบบจำลอง

การศึกษาในช่วงแรกของ Hall (1978) ใช้ข้อมูลการบริโภคสินค้าคงทนและบริการต่อหัว พบว่าตัวแปรล่าช้าของรายได้แท้จริงที่ใช้จ่ายได้แทบจะไม่มีผลต่อการพยากรณ์การบริโภค แต่ Flavin(1981) ได้พัฒนาแบบจำลองโครงสร้างโดยสมมติว่า รายได้ที่แท้จริงเป็น stable stochastic process และสรุปว่า ผลการทดสอบได้แสดงหลักฐานที่สำคัญซึ่งค้านกับสมมติฐานรายได้ถาวร โดยใช้ตัวแปรตามคือ การบริโภคสินค้าคงทนหรือบริการ ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า การบริโภคจะไม่แสดง

ความไวเกินต่อรายได้ในปัจจุบันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.5 ซึ่งจนถึงปัจจุบันมีผลการศึกษาจำนวนมากปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าความไวเกินของการบริโภคเป็นศูนย์ (Hall 1989, Molana 1991)

มีความพยายามในการปรับปรุงแบบจำลองรายได้ถาวร การคาดการณ์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ข้อจำกัดสภาพคล่อง พฤติกรรมเฉพาะของสินค้าคงทน การทดแทนกันระหว่างเวลา พฤติกรรมการบริโภคแบบชั่วคราว และการเปลี่ยนความพอใจ การปรับแบบจำลองทางเศรษฐมิติ การปรับราคาในอนาคตและอัตราดอกเบี้ย บทบาทของนโยบายการคลัง การทดแทนกันระหว่างการบริโภคและการพักผ่อน เป็นต้น

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

พลภพ ไชยรพ (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของประเทศไทย” โดยอาศัยสมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry เป็นหลักในการสร้างแบบจำลอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลอนุกรมเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 – พ.ศ. 2533 และประมวลผลข้อมูลในแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดสัดส่วนรายได้ต่อการออมมากที่สุด ได้แก่ อัตราส่วนของระดับรายได้เปรียบเทียบ (รายได้ปัจจุบันต่อรายได้ในปีที่ผ่านมา) รองลงมาคือ การใช้จ่ายของภาครัฐบาลต่อรายได้ ภาษีทางตรงต่อรายได้ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง แนวโน้มของเวลาและการบริโภคของภาคเอกชนต่อรายได้ตามลำดับ นอกจากนี้ได้ศึกษาเพิ่มเติมโดยการพิจารณาแยกเป็นการออมของภาคเอกชนและภาครัฐบาล ในส่วนของภาคเอกชน พบว่าอัตราส่วนของรายได้เปรียบเทียบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตราส่วนการออมภาคเอกชนต่อรายได้ในทางเดียวกัน ส่วนภาครัฐพบที่ อัตราส่วนของรายได้เปรียบเทียบไม่มีความสัมพันธ์ต่อการออมของภาครัฐบาล ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการออมแก่ภาครัฐบาล ได้แก่ การใช้จ่ายของภาครัฐต่อรายได้ ภาษีทางตรงต่อรายได้ ภาษีทางอ้อมต่อรายได้ และเงินสำรองค่าเสื่อมราคา

สนธนา นริศศิริกุล (2535) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์การออมของภาคครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2517 – พ.ศ. 2535” โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยการออกแบบสอบถามภาคครัวเรือนจำนวน 560 ครัวเรือน โดยการสุ่มเป็นรายภาค เกี่ยวกับทัศนคติ เหตุผลและจุดมุ่งหมายในการออม รูปแบบต่าง ๆ รวมถึงประเภทของการออมที่เป็นที่นิยม จากแบบสอบถามสามารถสรุปได้ว่า เหตุผลในการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเรียงตามลำดับคือ ไม่มีความเสี่ยง ได้รับผลตอบแทนที่พอใจ และพอใจในบริการต่าง ๆ ของสถาบันการเงิน เหตุผลในการออมทรัพย์นอกสถาบัน

การเงินเรียงตามลำดับ คือ ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าออมกับสถาบันการเงินที่มีรายได้ต่ำกว่าและไม่
มีสถาบันการเงินอยู่ในบริเวณใกล้เคียง จุดมุ่งหมายในการออมกับสถาบันการเงินเรียงตามลำดับ คือ
เป็นทุนการศึกษา ใช้จ่ายในยามที่เจ็บป่วย และต้องการได้รับผลตอบแทน ส่วนจุดมุ่งหมายในการ
ออมนอกสถาบันการเงินเรียงตามลำดับคือ ต้องการได้รับผลตอบแทน ใช้จ่ายประจำวันและในยาม
ฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์การออมของภาคครัวเรือนในประเทศไทย โดยศึกษาปัจจัย
ที่มีผลต่อการออมของภาคครัวเรือนไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2517 – พ.ศ. 2533 โดยใช้ข้อมูลทฤษฎี
ด้วยวิธีประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุด

ผลการศึกษา ปัจจัยที่กำหนดการออมของภาคครัวเรือนไทย ได้แก่ รายได้ต่อหัวจาก
แรงงาน อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ สินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ถาวรสุทธิ ส่วน
จำนวนสาขาของสถาบันการเงินทั้งหมดในระบบการเงิน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กฤษติกา มาลากุล (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความยืดหยุ่นของอัตราดอกเบี้ยต่อเงิน
ออมในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย” มุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยกับเงินออมใน
ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยโดยผ่านความยืดหยุ่น ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นรายไตรมาส ระหว่าง
ไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2532 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2537 ของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งสิ้น 15 แห่ง
โดยแบ่งเป็นธนาคารขนาดใหญ่ ธนาคารขนาดกลาง และธนาคารขนาดเล็ก ตามขนาดของสินทรัพย์

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการออมของผู้ออมในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย จะ
คำนึงถึงความสะดวกสบายค่อนข้างมาก คงจะเห็นได้จากตัวแปรที่กำหนด โอกาสในการออม หรือ
การเข้าถึงผู้ออมของธนาคารพาณิชย์ จะมีอิทธิพลต่อการออมเงินของประชาชนในระดับสูง ขณะที่
ตัวแปรทางด้านรายได้ที่กำหนดความสามารถในการออม ไม่มีผลต่อการออมเงินของประชาชน
อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากคาดว่าผู้ออมได้กำหนดสัดส่วนในการออมไว้ในอัตราที่แน่นอน หรือมี
การวางแผนการออมอย่างเป็นระบบอยู่แล้ว และ/หรือ ผู้ออมมีทางเลือกในการออมประเภทอื่น ๆ
มากขึ้น ฉะนั้นเมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้น การออมในธนาคารพาณิชย์อาจจะไม่เพิ่มขึ้นตาม ถ้าหากผู้ออม
เปลี่ยนรูปแบบในการออมไปสู่ทางเลือกอื่น ๆ ทดแทน

โดยสรุปแล้วหากธนาคารพาณิชย์ต้องการเพิ่มปริมาณเงินออมให้สูงขึ้น การขยายสาขา
เพิ่มให้เข้าถึงผู้ออมให้มากขึ้น นับว่าจะได้ผลที่น่าพอใจมากที่สุดขณะเดียวกัน หากธนาคารพาณิชย์
จะใช้กลยุทธ์ในการแข่งขันทางด้านราคา อาจจะทำให้ได้ในภาวะที่เหมาะสม คือ เมื่อผลตอบแทนใน
พันธบัตร และตลาดหลักทรัพย์ลดลง การขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากก็ควรจะจูงใจผู้ฝากเงินได้มากขึ้น
อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการออมเงินของประชาชนในธนาคารพาณิชย์มักไม่คำนึงถึงผลตอบแทน

มากนัก และการเพิ่มสูงขึ้นของรายได้ก็ไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญ เนื่องจากผู้ฝากเงินอาจจะมีการกำหนดการฝากเงินไว้ในสัดส่วนที่แน่นอน เพื่อใช้ในยามจำเป็น

สุทธิพิทย์ พิบูลย์ทิพย์ (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะแนวโน้มการออมของครัวเรือน และปัจจัยที่กำหนดการออมของภาคครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีภูมิ ที่เก็บรวบรวมจากเอกสารทางสถิติของหน่วยราชการต่าง ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2521 – พ.ศ. 2535

ผลการศึกษาพบว่า ภาคครัวเรือนเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่มีสัดส่วนการออมสูงที่สุดในโครงสร้างการออมทั่วประเทศ ลักษณะการออมของภาคครัวเรือนในสถาบันการเงิน มีดังนี้ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นการออมโดยการฝากเงินประเภทต่าง ๆ ส่วนธนาคารออมสินมีการออมด้วยการฝากเงิน พันธบัตรออมสิน สลากออมสิน ส่วนบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์มีการออมด้วยเงินฝากในรูปตัวสัญญาใช้เงิน บริษัทประกันชีวิตออมด้วยการประกันชีวิตประเภทต่าง ๆ สหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมด้วยเงินฝากและเงินกองทุน นอกจากนี้ยังพบว่า การออมของครัวเรือนมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในทุกสถาบันการเงิน โดยเฉพาะธนาคารอาคารสงเคราะห์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนการออมมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และธนาคารออมสิน พบว่า รายได้ของครัวเรือนที่แท้จริง อัตราผลตอบแทนของการออม และจำนวนสาขาของสถาบันการเงิน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับระดับการออมของครัวเรือน

พนารัตน์ วงศ์คุณาฮันติ (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในภาคครัวเรือนของไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2528 – พ.ศ. 2537” โดยอาศัยวิธีสมการถดถอย เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ทำหน้าที่กำหนดความสามารถในการออมที่สำคัญ คือ รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้พึงใช้จ่ายของ ครัวเรือน โดยที่ตัวแปรอิสระทั้งสองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของครัวเรือนได้ถึง 90.7% ส่วนระดับอัตราดอกเบี้ยไม่มีอิทธิพลต่อระดับการออมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการออมของไทยไม่ได้คำนึงถึงระดับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยวิธีทางเศรษฐมิติจากข้อมูลitudinal ซึ่งเป็นข้อมูลอนุกรมเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2537 – พ.ศ. 2546 มาทำการวิเคราะห์ โดยจะศึกษาในรูปของการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) เพื่อนำมาอธิบายและสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ซึ่งจะมีลักษณะการวิจัยที่คล้ายกับงานวิจัย พนารัตน์ วงศ์คุณาสันติ (2540) แต่การวิจัยนี้จะแตกต่างกันในเรื่องช่วงเวลาที่ทำการวิจัยและตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทยที่แตกต่างกันด้วย

หุมพร ศาสตราวาทะ (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย” การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมของครัวเรือน กับความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย และตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการออม และเพื่อศึกษาแนวโน้มการออมของครัวเรือนในอนาคต พ.ศ. 2539 – 2544

วิธีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ วิธีการทางเศรษฐมิติโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ แบบจำลองของการออมรวมของครัวเรือน แบบจำลองของการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน และแบบจำลองของการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร โดยใช้ข้อมูลitudinalรายปี พ.ศ. 2520 – 2538

ผลการวิเคราะห์พบว่า ทั้งรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือน โดยที่ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมที่มาจากรายได้ชั่วคราว มีค่าเท่ากับ 0.845 และมีค่ามากกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมที่มาจากรายได้ถาวร ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.112 ค่าคาดคะเนในอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ถาวร สำหรับระดับความสำคัญทางการเงิน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน แต่ให้ผลในทางลบกับการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร

จากผลการศึกษาแนวโน้มการออมของครัวเรือน การออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน และการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร ระหว่าง พ.ศ. 2539 – 2544 มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือการออมรวมของครัวเรือนที่แท้จริง เพิ่มขึ้นจากระดับ 265,450 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2539 เป็น 309,575 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 หรือ เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.12 ต่อปี ส่วนการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินที่แท้จริง เพิ่มขึ้นจากระดับ 538,122 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2539 เป็น 672,397 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.52 ต่อปี สำหรับการออมใน

รูปสินทรัพย์ถาวรที่แท้จริง เพิ่มขึ้นจากระดับ 170,207 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2539 เป็น 209,817 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.24 ต่อปี

เนื่องจากรายได้ชั่วคราวมีอิทธิพลมากต่อการออม ดังนั้นการใช้นโยบายที่เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน จะมีผลทำให้การออมของประเทศสูงขึ้นได้มาก และเนื่องจากระดับความสำคัญทางการเงินมีผลในทางบวกต่อการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน ดังนั้นเพื่อให้ประเทศมีเงินออมมากขึ้น รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมให้ระดับความสำคัญทางการเงินของประเทศสูงขึ้น

นิตดา อิงคพร (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของนโยบายภาษีและการค้าต่อพฤติกรรมกรรมการออมของไทย” การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบนโยบายภาษีและการค้า กับตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้แก่ รายได้ที่แท้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของไทย โดยนำเทคนิคทางเศรษฐมิติมาใช้ในการศึกษา 2 วิธีการ คือ วิธีแรก เป็นการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุด (The ordinary least squares estimation : OLS) ส่วนวิธีการที่สอง ทดสอบ Stationary หรือ Unit Root ของอนุกรมข้อมูลตัวแปรแต่ละตัวโดยเทคนิค Cointegration & Error Correction Model : ECM โดยศึกษาจากข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ. 2521-2542

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่าง ๆ ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง และสามารถแยกผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาวได้ ตัวแปรระดับรายได้ที่แท้จริง อัตราภาษีรายได้ทางตรง ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคมีอิทธิพลชัดเจนที่สุดต่อการเปลี่ยนการออมของภาคเอกชน แต่อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก อัตราการส่งออกและอัตราการค้ากลับไม่สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของการออมภาคเอกชนในระยะสั้น ยังขึ้นอยู่กับ ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นที่ค่าที่แท้จริงของการเบี่ยงเบนออกจากค่าที่เป็นดุลยภาพระยะยาว (disequilibrium error) ในช่วงเวลาก่อนจะได้รับการแก้ไขให้คลาดเคลื่อนน้อยลง และสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Error Correction Model (Trem) ที่คำนวณได้มีค่าเป็นลบและมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับนักทฤษฎีทางด้าน Cointegration & Error Correction ที่ว่า ค่าความคลาดเคลื่อนในการปรับตัวเข้าสู่ภาวะดุลยภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาวจะต้องลดลงเรื่อย ๆ ตามลำดับ

อัตรา สงสมพันธ์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยกำหนดการออมในประเทศ” วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบของภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่มีต่อการออมภายในประเทศเบื้องต้น โดยคาดว่าตัวแปรที่กำหนดการออมได้แก่ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ มูลค่าการส่งออกหน้าต่างประเทศของภาครัฐบาล การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของภาคเอกชน ผลต่างของอัตรา

ดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้าขึ้นดีกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในตลาดยุโรป เงิน โอนสุทธิซึ่งรัฐบาลได้รับจากต่างประเทศ รายได้ต่อหัวที่แท้จริง การเจริญเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น และหนี้ต่างประเทศภาคเอกชน

ใช้ข้อมูลทศนิยม แบบอนุกรมเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2542 จำนวน 23 ปี จากการศึกษาพบว่าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมภายในประเทศเบื้องต้น ในขณะที่มูลค่าการส่งออก หนี้ต่างประเทศของภาครัฐบาล การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของภาคเอกชน ผลต่างของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้าขึ้นดีกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในตลาดยุโรป เงิน โอนสุทธิซึ่งรัฐบาลได้รับจากต่างประเทศ รายได้ต่อหัวที่แท้จริง การเจริญเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น และหนี้ต่างประเทศภาคเอกชน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมภายในประเทศเบื้องต้น

ฐานินทร์ จระมาศ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “สถาบันการเงินกับการออมภาคครัวเรือน : กรณีประเทศไทย” วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการออมภาคครัวเรือนโดยผ่านสถาบันการเงิน โดยรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณการออมและผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ต่อปริมาณการออมผ่านสถาบันการเงินรวมและในแต่ละสถาบันการเงินต่าง ๆ โดยประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ธนาคารออมสิน และบริษัทประกันชีวิต โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาในช่วงปี พ.ศ. 2518-2542 และใช้การประมาณค่าทางเศรษฐมิติจากสมการถดถอยเชิงพหุ รวมทั้งการพยากรณ์แนวโน้มการออมภาคครัวเรือนในสถาบันการเงินต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2550 เพื่อนำเสนอมาตรการที่เหมาะสมในด้านการส่งเสริมการออมภายในประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่มีสัดส่วนการออมที่สูงที่สุดโดยปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนผ่านสถาบันการเงิน โดยรวม ได้แก่ รายได้สุทธิส่วนบุคคลที่ใช้จ่ายได้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ อัตราผลตอบแทนจากพันธบัตรรัฐบาล อัตราส่วนผู้มีงานทำ และอัตราเงินเฟ้อ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดการออมผ่านธนาคารพาณิชย์ได้แก่ รายได้สุทธิส่วนบุคคลที่ใช้จ่ายได้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ รายได้จากทรัพย์สินสุทธิ ดัชนีราคาผู้บริโภค และปริมาณการปล่อยสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดการออมผ่านบริษัทเงินทุน ได้แก่ รายได้สุทธิส่วนบุคคลที่ใช้จ่ายได้จริง อัตราดอกเบี้ยตัวสัญญาใช้เงิน รายได้จากทรัพย์สินสุทธิ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ และอัตราเงินเฟ้อ สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดการออมผ่านธนาคารออมสินได้แก่ รายได้สุทธิส่วนบุคคลที่ใช้จ่ายได้จริง อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารออมสิน รายได้จากทรัพย์สินสุทธิ จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ และอัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ และดัชนีราคา

ผู้บริโภครวม โดยที่ปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งหมดมีความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน นอกจากนั้นยังพยากรณ์แนวโน้มการออมภาคครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และกระทรวงการคลัง ในช่วงที่ พ.ศ. 2543-2550 ตามสถานะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วไป ซึ่งแนวโน้มการออมจะยังคงเพิ่มขึ้นแต่อัตราการเพิ่มจะไม่มากเท่าช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ดังนั้นนโยบายการเร่งระดมเงินออมภาคครัวเรือนยังคงมีความจำเป็นอยู่ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในด้านต่าง ๆ และการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศอันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

สุวรรณณี สุทธิ (2546) ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ” ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่มีความต้องการขยายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี ทั้งนี้ความต้องการลงทุนที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ และมากกว่าการออมที่ประเทศมีอยู่จึงก่อให้เกิดช่องว่างการออมและการลงทุนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศที่มากขึ้นไป ก่อให้เกิดปัญหาจนกระทั่งกลายเป็นวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี พ.ศ. 2540 ดังนั้นเมื่อการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศไม่ได้เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในการที่จะช่วยให้ประเทศเจริญเติบโตได้ การหันมาให้ความสนใจกับการออมภายในประเทศจึงเป็นเรื่องที่จะต้องให้ความสนใจมากขึ้น

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ โดยตัวแปรที่คาดว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลดังกล่าว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงมูลค่าหลักทรัพย์ออกใหม่ภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตภาคอุตสาหกรรม โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสหลังวิกฤตเศรษฐกิจช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2546

การศึกษาได้แบ่งการทดสอบออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1. การทดสอบตัวแปรทุกตัวในสมการว่ามีลักษณะเป็น Stationary หรือไม่ด้วยกราฟ และด้วย Unit Root Test วิธีทดสอบแบบ Augmented Dickey – Fuller (ADF) Test 2. การทำผลต่างกันตัวแปรที่มีปัญหาซึ่งมีลักษณะแบบ Non – stationary (Differencing) จนกระทั่งตัวแปรนั้นมีลักษณะเป็น Stationary 3. ใช้ OLS ประเมินค่าสัมประสิทธิ์ และค่าทางสถิติต่าง ๆ เช่น T-Statistic, ค่า R^2 และ D.W

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงมูลค่าหลักทรัพย์ออกใหม่ภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงรายจ่ายของรัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตภาคอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของการออมภาคครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินหลังวิกฤต

เศรษฐกิจ โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายผลต่างของการออมภาคครัวเรือนหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ได้ถึงร้อยละ 96.92

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2547) วิจัยเรื่อง “การออมของครัวเรือนไทย...ควรมีสัดส่วนเท่าใดจึงจะเพียงพอ” ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ศึกษาประเด็นปัญหาดังกล่าว แต่มุ่งเน้นคำนวณระดับการออมและการก่อกองหนี้ที่เหมาะสมของครัวเรือน ภายใต้สถานการณ์ดอกเบี้ยต่าง ๆ คำถามสำคัญคือ ครัวเรือนไทยควรมีระดับการออมและก่อกองหนี้เพียงใด จึงจะสะสมเงินออมสำหรับยังชีพหลังเกษียณอายุ หรือเลิกทำงานได้เพียงพอ โดยไม่เป็นภาระสังคมและภาครัฐภายหลัง

การศึกษาประเด็นดังกล่าว ศูนย์วิจัยกสิกรไทยทำแบบจำลอง โดยใช้สมมติฐานหลักสำหรับคำนวณ ต่อไปนี้ :- สมมติครัวเรือนเริ่มออมตั้งแต่อายุ 30 ปี และเกษียณอายุ 60 ปี มีระยะเวลาอีกประมาณ 15 ปี หลังเกษียณอายุ หรืออายุขัยประมาณ 75 ปี ครัวเรือนมีรายได้เริ่มต้น 30,000 บาทต่อเดือน และปรับอัตราเฉลี่ยประมาณ 7% ต่อปี ตลอดระยะเวลาทำงาน 30 ปี ช่วงระหว่างอายุการทำงาน กำหนดให้อัตราใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคขั้นพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดในชีวิตประจำวัน เช่น ค่าเดินทาง ค่าบริการสาธารณูปโภค อาหารเครื่องคั้น ของใช้ส่วนตัวที่จำเป็น เป็นต้น และรวมชำระดอกเบี้ย และผ่อนปรนประจำงวดกรณีมีหนี้สิน คิดเป็นประมาณ 73% ของรายได้ทั้งหมดต่อเดือน ซึ่งให้เป็นอัตราใช้จ่ายตลอดชีวิตทำงาน สมมติมีการออมภาคบังคับ (Compulsory Saving) โดยหักรายได้ 5% จากเงินเดือน นายจ้างสมทบอีก 5% ทุก ๆ เดือน เพื่อเข้ากองทุนสะสมเลี้ยงชีพ (Provident Fund) หลังเกษียณอายุ นับจาก 60 ปี ครัวเรือนนั้น ๆ ค่าใช้จ่ายลดลงประมาณเกือบครึ่ง จากก่อนจะเกษียณอายุ เนื่องจากภาระต่าง ๆ นอกจากเพื่อดำรงชีวิตของตน ลดลง อาทิ ส่งเสียบุตร เป็นต้น รายจ่ายดังกล่าวประมาณ 12,000 บาทต่อเดือน ณ มูลค่าปัจจุบัน (Present Value) ขณะที่มูลค่าอนาคต (Future Value) เงินก้อนนี้จะปรับลงตามอัตราดอกเบี้ย ยังมีข้อสมมติดอกเบี้ยใช้คำนวณ ดังนี้ :- ดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ยตลอดช่วงทำงานประมาณ 4% ผลตอบแทนกองทุนเลี้ยงชีพเฉลี่ยประมาณ 6% และดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ย ประมาณ 20% ต่อปี

ผลการคำนวณจากแบบจำลอง สรุปดังนี้ :- สัดส่วนการออมต่อรายได้ขั้นต่ำ ควรอยู่ที่ 11% กล่าวคือ ครัวเรือนควรต้องออมต่อเดือนไม่ต่ำกว่า 11 % ของรายได้ จึงจะสามารถสะสมเงินออมเพื่อรองรับการใช้จ่ายหลังเกษียณ อัตรา 12,000 บาท/เดือน ค่าปัจจุบัน หรือ Present Value ซึ่งเป็นจำนวนเงินค่าใช้จ่ายขั้นต่ำ ที่ใช้เป็นบรรทัดฐานค่าครองชีพหลังเกษียณอายุในแบบจำลอง ยังพบว่าครัวเรือนไม่ควรก่อหนี้สูงเกิน 15 เท่าของรายได้ต่อเดือน เนื่องจากการก่อหนี้สูงกว่าระดับดังกล่าว จะทำให้ครัวเรือนต้องรับภาระดอกเบี้ยสูงเกินไป จนไม่สามารถสะสมเงินออมตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด อย่างไรก็ตาม ตัวเลข 15 เท่า จะขึ้นกับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ครัวเรือนต้องจ่าย หาก

ดอกเบี้ยเงินกู้สูงมากขึ้น จำนวนหนี้ที่ก่อได้ย่อมลดลง หากเพิ่มดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากขึ้น 1% ต่อปีเท่ากัน จะได้ว่า :- เมื่อดอกเบี้ยปรับขึ้น 1% ต่อปี สัดส่วนการออมเหมาะสมครัวเรือนจะสูงขึ้น จาก 11% มาที่ 15% ของรายได้ต่อเดือน เพราะมูลค่าเงิน 12,000 บาท/เดือน ขณะนี้ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายขั้นต่ำต่อครัวเรือน/เดือน หลังเกษียณ ตามข้อสมมติที่ใช้คำนวณ เมื่อคิดเป็นมูลค่าอนาคต จะปรับขึ้นตามทิศทางเดียวกับดอกเบี้ย ที่ถูกปรับสูงขึ้น ทำให้ครัวเรือนต้องเร่งออมมากขึ้น ขณะเดียวกันเพดานความสามารถในการก่อหนี้ครัวเรือนนั้น ๆ จะลดลง โดยจะเหลือ 10.7 เท่าของรายได้ต่อเดือน ถ้าดอกเบี้ยเงินกู้ขยับขึ้นที่ 21% ต่อปี จากเดิม ที่มีสัดส่วนก่อหนี้ 15 เท่าของเงินเดือน

กรณีครัวเรือนรายได้ต่ำกว่าสมมติฐานที่ใช้ คือต่ำกว่า 30,000 บาท/ครัวเรือน/เดือน อัตราการออมขั้นต่ำย่อมต้องสูงขึ้น เนื่องจากครัวเรือนที่รายได้ลดลง จำต้องเร่งทำการออมมากขึ้น เพื่อจะมีเงินใช้จ่ายตามเกณฑ์ขั้นต่ำตอนเกษียณอายุ ทำให้เห็นว่า ครัวเรือนที่ฐานะยากจน อัตราการออมต่ำกว่าที่ควรจะเป็นมาก ขณะที่ภาระหนี้สูงเกินระดับเหมาะสม ทำให้มีโอกาสประสบปัญหาขาดแคลนรายได้เพื่อประทังชีพหลังเกษียณอายุ เนื่องจากครัวเรือนดังกล่าว ไม่สามารถจะสะสมเงินออมได้ตามเกณฑ์ จากการต้องแบกรับภาระหนี้สินเกินกำลังตัวเองมาโดยตลอด

ผลการศึกษา ศูนย์วิจัยกสิกรไทยพบว่า การปรับเพิ่มดอกเบี้ย ส่งผลต่อครัวเรือน โดยต้องลดสัดส่วนก่อหนี้ และเพิ่มสัดส่วนการออม เพื่อจะสามารถสะสมรองรับการใช้จ่ายหลังเกษียณอายุ ขณะเดียวกัน ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ ต้องเร่งออมมากขึ้น หรือควรลดการก่อหนี้ จึงจะสะสมเงินได้ตามเกณฑ์สำหรับใช้จ่ายหลังเกษียณอายุ

กอบศักดิ์ ภูตระกูล ,บรรณบุญ สดศรีรัช และเกียรติพงศ์ อริยปรัชญา ศึกษานโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2548) วิจัยเรื่อง “การออมระยะยาวของประเทศไทย เราออมเพียงพอหรือยัง” ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แนวโน้มการออมของประเทศไทยในภาพรวมได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาจากอัตราการออมรวมของไทยที่เคยสูงสุดที่ร้อยละ 35.2 ในปี พ.ศ. 2534 และลดต่ำลงมาอยู่ที่ร้อยละ 30.5 ในปี พ.ศ. 2546 และจากการที่การออมภาคครัวเรือนสุทธิลดลงจากจุดสูงสุดที่ร้อยละ 14.4 ในปี พ.ศ. 2532 ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3.8 ในปี พ.ศ. 2546 นั้น ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องที่ควรให้ความสนใจสำหรับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของไทยในระยะต่อไป เนื่องจากการออมในประเทศจะมีความสำคัญมากต่อกระบวนการลงทุน การเจริญเติบโต และการช่วยลดความจำเป็นในการกู้ยืมจากต่างประเทศ เป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกก็ประสบปัญหาการลดลงของอัตราการออมเช่นเดียวกับไทย โดยคนญี่ปุ่นมีอัตราการออมร้อยละ 5 ของรายได้ของครัวเรือน เทียบกับร้อยละ 15 ในช่วงทศวรรษ 2530 นอกจากนี้ ชาวอเมริกันในปัจจุบัน

โดยเฉลี่ยมีอัตราการออมน้อยกว่าร้อยละ 1 ของรายได้ที่ได้รับลดลงจากร้อยละ 7 ในช่วงต้นทศวรรษ 2530

การศึกษาในบทความนี้ได้ตั้งคำถาม 3 คำถาม คือ ทำไมอัตราการออมของประเทศถึงมีแนวโน้มลดลง เรามีการออมที่เพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ และอะไรคือทางเลือกและนโยบายที่เหมาะสม ซึ่งบทความนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการออมของประเทศทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาคพบว่า

1) การลดลงของการออมสุทธิภาครัฐบาลและการออมสุทธิภาคครัวเรือนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การออมในภาพรวมของประเทศลดลง ข้อมูลช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546 การอุปโภคบริโภคในกลุ่มสินค้าคงทน ผลการศึกษาพบว่า การอุปโภคบริโภคในกลุ่มสินค้าคงทน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมสะดวกขึ้น

2) จากการศึกษาการออมในระดับจุลภาค ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2539 และ 2547 พบว่ามีการเพิ่มขึ้นของการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนในทุกกลุ่มอายุ และอัตราการออมของกลุ่มรายได้ก็น้อยกลับลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มรายได้อื่น ผลการศึกษาทางเศรษฐมิติพบว่า ปัจจัยที่ทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลง คือ การสามารถเข้าถึงการกู้ยืมได้สะดวกกว่าเดิม โครงการประกันสุขภาพของรัฐบาลทำให้ครัวเรือนลดความจำเป็นที่จะต้องออมเงินสำหรับใช้ในยามจำเป็น ความเสี่ยงเกี่ยวกับอาชีพที่ลดลง พบว่า ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย หรือมีความรู้เกี่ยวกับการเงินน้อย และ/หรือ มีระดับการศึกษาต่ำจะเป็นกลุ่มครัวเรือนที่มีการออมไม่พอเพียงสำหรับในวัยชราหรือเกษียณอายุ

3) หากพิจารณาจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศในระยะต่อไป ประเทศไทยควรเพิ่มอัตราการออมรวมของประเทศขึ้นร้อยละ 1.8 – 3.5 ในช่วง 5 ปีข้างหน้า โดยอัตราการออมที่เพิ่มจะช่วยสนับสนุนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้เพียงพอต่อการลงทุนโดยรวมของประเทศ และทำให้เศรษฐกิจเจริญต่อไปได้โดยไม่ต้องกังวลต่อเสถียรภาพภายนอก

4) การออมที่พอเพียงในระดับบุคคล โดยเฉพาะครัวเรือนที่มีอัตราการออมต่ำ และอยู่ในกลุ่มที่มีรายได้น้อยจะมีความเสี่ยงต่อปัญหาการขาดรายได้ และเงินสำหรับใช้จ่ายในวัยชราหรือเกษียณอายุ ผลการศึกษา กรณีของไทย แนวโน้มการเพิ่มของประชากรวัยสูงอายุในระยะต่อไป

5) การเพิ่มเงินออมของประเทศที่จะสามารถเอาชนะอุปสรรคและปัญหาการออมนั้นจะต้องเริ่มจากความเข้าใจที่ดี ถูกต้อง และมีการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ผลการศึกษาพบว่า จะต้องลด

การอุปโลกน์ที่เกินความจริง ปลุกฝังค่านิยมหรือนิสัยการใช้จ่ายอย่างประหยัด ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินให้กับเยาวชน เพื่อที่ว่าเยาวชนจะใช้ความรู้เหล่านั้นสำหรับวางแผนการออมการลงทุนในชีวิตของเขาต่อไป

การส่งเสริมให้มีสถาบันการเงินที่ให้ครัวเรือนเข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งมาตรการเพิ่มแรงจูงใจในด้านภาษี สำหรับการออมที่มีข้อผูกพันกันและผูกพันในระยะยาว เช่น การออมในรูปแบบประกันชีวิต การถือพันธบัตรระยะยาวอายุมากกว่า 7 ปี การออมเงินในรูปแบบพิเศษ เช่น การออมเพื่อการศึกษา และการออมเพื่อบ้านหลังแรก ในอนาคต เราควรพยายามเพิ่มการออมของประเทศจากแหล่งต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน เช่น การเพิ่มเงินออมของภาคธุรกิจ และภาครัฐต้องเผชิญกับปัญหาทั้งทางด้านการเจริญเติบโตของประเทศ และจากปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด การแก้ไขปัญหาเงินออมลดลงจะเป็นความท้าทายสำหรับผู้วางนโยบายที่มีความสำคัญยิ่ง และความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา นี้ จะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศไปสู่ความเจริญวัฒนาและการเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยรูปแบบงานการวิจัย แหล่งที่มาของข้อมูลและวิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมือง ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา วิธีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง 2 วิธี วิธีแรก คือ การเดินตามบ้าน ร้านค้า บริษัท ในย่านการค้า เพื่อทำการสัมภาษณ์โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์บ้านเลขที่ในการสุ่มตัวอย่าง วิธีที่สอง คือ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานบริษัท ในย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยกลุ่มตัวอย่างมาจากอาชีพ ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ธุรกิจเจ้าของคนเดียว) ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้าง และผู้ไม่ได้ทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่อาศัยในย่านการค้ารวมถึงผู้ประกอบการอาชีพในย่านการค้าดังกล่าว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ใช้การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ย่อมาจาก Statistics Package for Social Science

2. แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และอ้างอิงข้อมูลทุติยภูมิ รายละเอียดดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การเก็บข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้ากับกลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถามที่กำหนด และให้กลุ่มตัวอย่างทำการกรอกข้อมูลด้วยตนเอง หากบางคนอ่านหนังสือไม่ออก จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ให้มาได้ว่าซึ่งข้อมูล โดยรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการแบบสอบถามจะประกอบด้วยข้อมูลจำนวน 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลเรื่องรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่น รวมทั้งวิธีการได้รับรายได้ได้มาอย่างไร ส่วนที่ 3 ข้อมูล เรื่องรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 4 ทักษะคิดต่อการออม และส่วนที่ 5 ปัญหาและ อุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมือง ยะลา จังหวัดยะลา ประกอบด้วยถนนสายใหญ่หลักจำนวน 4 สาย คือ ถนนสิโรต ถนนยะลา ถนน พิพิธภักดี ถนนรถไฟ และถนนสายย่อย ๆ ที่ตัดกับถนนสายหลักทั้ง 4 สาย คือ ถนนวิฑูรอุทิศ ถนน ระนอง ถนนรัฐกิจ ถนนรวมมิตร ถนนคชเสนีย์ ถนนไชยจรัส ถนน ณ นคร ถนนพุทธภูมิวิถี ถนน ศรีบำรุง และถนนปราจิณ เป็นต้น ถนนสายดังกล่าวที่กล่าวมาเป็นย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณเงิน ฝากรวม และปริมาณสินเชื่อรวมของสถาบันการเงินในจังหวัดยะลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2549 รวม 5 ปี ดังตารางที่ 1.1 และ ตารางที่ 1.2

3. ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

เป็นการเลือกตัวอย่างที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น ประชากรที่ถูกเลือกใช้เกณฑ์ของผู้วิจัย เป็นผู้กำหนด (Judgmental or Purposive Sampling) โดยวัตถุประสงค์ให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มาจาก ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ และครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ข้อมูลของประชากรและวิธีการสุ่ม ตัวอย่างที่ต้องการศึกษา มีดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มประชากรตัวอย่างจะเป็นประชากรที่ อยู่ในย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการ ส่วนตัว ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้าง และผู้ไม่ได้ทำงาน เช่น แม่บ้าน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่อาศัยในย่านการค้ารวมถึงผู้ประกอบการค้าดังกล่าว

3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 วิธีการสุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประชากรที่นับถือศาสนาพุทธและประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม เนื่องจากในย่านการค้า ของจังหวัดยะลา จะมีชาวไทยพุทธมากกว่าชาวไทยมุสลิม จึงได้กลุ่มตัวที่เป็นครั้วเรือนนับถือ ศาสนาพุทธมากกว่าครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม

3.2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 102 ราย มาจากครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 56 ราย และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม 46 ราย โดยใช้เกณฑ์การสุ่มตัวอย่าง 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่หนึ่ง ใช้เลขที่บ้านเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น บ้านเลขที่คู่ สำหรับถนนสายหลักจำนวน 4 สาย คือ ถนนพิพิธภักดี ถนนยะลา ถนนรถไฟ และถนนสิโรรส โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเดินตามบ้าน กำหนดกลุ่มตัวอย่างมาจากถนนละ 8 ราย ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 32 ราย บ้านเลขที่เป็นเลขคี่ ใช้วิธีสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ที่มาจากชุมชนย่านการค้าถนนสายย่อยที่แยกมาจากถนนสายหลัก จำนวน 10 สาย ดังกล่าวข้างต้น กำหนดกลุ่มตัวอย่างมาจากถนนละ 4 ราย ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 40 ราย

วิธีที่สอง กลุ่มบริษัทเอกชนและบริษัทรัฐวิสาหกิจ เฉพาะถนนสายหลัก จำนวน 5 สาย คือ ถนนยะลา ถนนรถไฟ ถนนสิโรรส ถนนพิพิธภักดี และถนนปราชิม เนื่องจากเป็นถนนที่มีบริษัทจำนวนมาก กำหนดกลุ่มตัวอย่างมาจากถนนละ 6 ราย ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 30 ราย

4. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 22 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และจำนวนบุตรรวมถึงบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายได้ประจำ รายได้อื่นของครัวเรือน แหล่งที่มาของรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือน และวิธีการได้รับรายได้ได้มาเป็นอย่างไร ลักษณะของแบบสอบถามรายการ (Check-List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายจ่ายครัวเรือนและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน ในกรณีฉุกเฉินนำเงินส่วนใดมาใช้จ่าย ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 1 คำตอบ และการให้ลำดับความสำคัญสัดส่วนการใช้จ่าย ให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญในใช้จ่ายแต่ละเดือน มีคำถามทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ โดยกำหนดระดับความสำคัญดังนี้

5 หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับมาก
3 หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับปานกลาง
2 หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับน้อย
1 หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการออม รูปแบบการออม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ แรงจูงใจในการออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน และความคาดหวังของการออม ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม โดยให้ระดับความสำคัญของปัญหามีด้วยกัน 5 ระดับ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 1 ข้อ โดยกำหนดระดับของปัญหาดังนี้

5 หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก
3 หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย
1 หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ก่อนนำมาบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ย่อมาจาก Statistics Package for Social Scien โดยวิธีการ Hypothesis Testing of Means for Two Independent การทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกันแบบ Parametric วิธี Compare Means-Independent-Samples T-Test และ Logistic Regression Analysis แบบ Binary Logistic

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ใช้ข้อมูลปฐมภูมิเพื่อทำการวิเคราะห์ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การเปรียบเทียบค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยต่าง ๆ และการพรรณนา ที่ได้จากการสำรวจด้านคุณลักษณะ รายได้ รายจ่าย ทักษะคิดต่อการออม และปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออม

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Packages for the Social Science) 2 การทดสอบรายละเอียดดังนี้

6.2.1 Hypothesis Testing of Means for Two Independent การทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกันแบบ Parametric วิธี Compare Means-Independent-Samples T-Test เป็นการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยสำหรับ 2 กลุ่มตัวอย่าง ในกรณีคือ กลุ่มที่ 1 คือ คริวเรือนนับถือศาสนาพุทธ และกลุ่มที่ 2 คือ คริวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม เป็นการทดสอบความแตกต่างของการออม ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

6.2.2 การวิเคราะห์การถดถอยแบบโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) วิธี Binary Logistic คือ การพยากรณ์ตัวแปรตามด้วยค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม คือการออม (S) และตัวแปรอิสระ คือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออม เป็นวิธีที่ตัวแปรตามไม่สามารถคำนวณได้ กำหนดให้ตัวแปรตามแทนค่า 1 คือ มีการออม และแทนค่า 0 คือ ไม่มีการออม และตัวแปรอิสระคือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออม เป็นวิธีการวิเคราะห์หลายตัวแปร (Multivariate Analysis) และใช้ตัวแปรหุ่นในการแทนค่าสำหรับตัวแปรบางตัว เพื่อนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการออมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

6.3 การวัดค่าตัวแปร เป็นการกำหนดรายละเอียดเพื่อทำการวัดค่าของตัวแปรในการวิเคราะห์ปัจจัยที่แตกต่างกันที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออมระหว่างคริวเรือนนับถือศาสนาพุทธ และคริวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา รายละเอียดดังตารางที่ 3.1 และ ตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล การวิเคราะห์ปัจจัยที่แตกต่างกันที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
ศาสนา	เปรียบเทียบระหว่าง ครัวเรือน นับถือศาสนาพุทธ และ ครัวเรือนนับถือศาสนา อิสลาม	ศาสนาพุทธ = 1 ศาสนาอิสลาม = 2
ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวนเงินที่เหลือมาจากส่วน รายได้ทั้งหมดหักด้วยรายจ่าย ในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	มากกว่า 10,000 บาท = 1 น้อยกว่า 10,000 บาท = 0

ตัวแปรที่นำมาเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.05

ส่วนที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

1. อายุ	แบ่งกลุ่มอายุของกลุ่ม ตัวอย่างออกเป็น 5 ช่วงอายุ	20-29 ปี = 1 30-39 ปี = 2 40-49 ปี = 3 50-59 ปี = 4 60 ปีขึ้นไป = 5
2. อาชีพ	แบ่งกลุ่มอาชีพออกเป็น 4 กลุ่ม	ข้าราชการ/พนักงานรัฐ- วิสาหกิจ = 1 พนักงานบริษัทเอกชน = 2 ประกอบธุรกิจส่วนตัว = 3 อื่น ๆ เช่น ลูกจ้าง, แม่บ้าน = 4

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
ตัวแปรที่นำมาเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.05 (ต่อ)		
ส่วนที่ 2 ด้านรายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน		
3. รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชีพประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 10,000 บาท = 1 10,000-15,000 บาท = 2 15,001-30,000 บาท = 3 30,001-50,000 บาท = 4 50,001-100,000 บาท = 5 มากกว่า 100,000 บาท = 6
4. ความถี่ในการรับรายได้	ระยะเวลาในการรับรายได้จากการประกอบอาชีพ	ทุกวัน = 1 ทุกเดือน และ ไม่แน่นอน = 0
ส่วนที่ 3 ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนและการให้ระดับความสำคัญของค่าใช้จ่าย		
5. ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	รายจ่ายทั้งหมดในครัวเรือนที่จ่ายออกไปเฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 10,000 บาท = 1 10,000-20,000 บาท = 2 20,001-30,000 บาท = 3 30,001-50,000 บาท = 4 มากกว่า 50,000 บาท = 5
6. ค่ารักษาพยาบาล	ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของบุคคลในครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน	ระดับมากที่สุด = 1 ระดับอื่น ๆ = 0

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
ตัวแปรที่นำมาเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.05 (ต่อ)		
ส่วนที่ 4 ด้านทัศนคติต่อการออม		
7. รูปแบบการออมเงิน	รูปแบบการออมที่แตกต่างกัน มี 6 ประเภท โดยกลุ่มตัวอย่าง สามารถเลือกได้มากกว่า 1 รูปแบบ	ออมทรัพย์/กระแสรายวัน = 1 ฝากประจำต่ำกว่า 1 ปี = 1 ฝากประจำ 1 ปีขึ้นไป = 1 กองทุนเปิด = 1 พันธบัตรรัฐบาล = 1 ประกันชีวิต = 1 ไม่เลือก = 0
8. แรงจูงใจในการออม	เป้าหมายในการออมเงิน มี 2 ปัจจัย	เกิดจากอัตราดอกเบี้ย = 1 ความตั้งใจในการออม = 1 ปัจจัยอื่น ๆ = 0
9. ความคาดหวังในการออม	วัตถุประสงค์ในการออม มี 2 ปัจจัย	ยามฉุกเฉิน = 1 มรดกให้กับบุตรหลาน = 1 ปัจจัยอื่น ๆ = 0
ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม		
10. การใช้จ่ายเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก	เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่ง อำนวยความสะดวกสำหรับ ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น รถยนต์, โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น	ระดับน้อยที่สุด = 1 ระดับน้อย = 2 ระดับปานกลาง = 3 ระดับมาก = 4 ระดับมากที่สุด = 5

ตารางที่ 3.2 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชน
ย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
ตัวแปรตาม		
เงินออม	เงินที่เหลือจากการนำรายได้ทั้งหมดหักด้วยรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อเดือน	มี = 1 ไม่มี = 0
ตัวแปรอิสระ		
1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล		
อายุ	แบ่งกลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 ช่วงอายุ	20-29 ปี = 1 30-39 ปี = 2 40-49 ปี = 3 50-59 ปี = 5 60 ปีขึ้นไป = 6
ศาสนา	แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม	พุทธ = 1 อิสลาม = 0
จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	เป็นบุคคลที่อยู่ในการอุปการะและต้องรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	1 คน = 1 2 คน = 2 3 คน = 3 4 คนขึ้นไป = 4 ไม่มี = 0
2. ปัจจัยเกี่ยวกับรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน		
รายได้ประจำ	จำนวนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชีพประจำของน้อยกว่า ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	มากกว่า 10,000 บาท = 1 น้อยกว่า 10,000 บาท = 0

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
3. ปัจจัยเกี่ยวกับรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน		
ภาระหนี้ผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยและภาระหนี้สินอื่น ๆ	แบ่งสินเชื่อก่อเป็น 2 กลุ่ม คือสินเชื่อก่อเพื่อที่อยู่อาศัย และภาระหนี้อื่น ๆ	มีทั้ง 2 ประเภท = 2 มีอย่างใดอย่างหนึ่ง = 1 และไม่มี = 0
4. ทศนคติต่อการออมเงิน		
อัตราดอกเบี้ย	แรงจูงใจในการออมเงิน เกิดจากปัจจัยของอัตราดอกเบี้ย	มี = 1 ไม่มี = 0
ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	การออมในรูปแบบการประกันชีวิตแบบมีเงินคืนตามระยะเวลาที่กำหนด เช่น 10 ปี 15 ปี เป็นต้น	มี = 1 ไม่มี = 0
5. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม		
ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	เป็นเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส	มี = 1 ไม่มี = 0

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในส่วนของสถิติพรรณนา ในการเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม การออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา กำหนดการ นำเสนอผลการวิจัยเป็นข้อมูล 5 ส่วนด้วยกันดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบล สะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ส่วนที่ 2 ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ย ต่อเดือน และความถี่ในการรับรายได้เป็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน การให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับ สัดส่วนการใช้จ่าย ภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินนำเงินส่วนใดมาทำการใช้จ่ายใน ครัวเรือน

ส่วนที่ 4 ด้านทัศนคติต่อการออม รูปแบบการออมเงินเป็นอย่างไร เกิดจากปัจจัยอะไร ที่ทำให้เกิดการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือนเป็นอย่างไร และความคาดหวังต่อการออมเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม การออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมือง ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ได้ใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 102 ชุด เป็น แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกชุด การได้มาซึ่งข้อมูลปฐมภูมิมิ 2 วิธี คือ วิธีที่หนึ่ง การให้ผู้ตอบ แบบสอบถามลงมือตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และวิธีที่สอง คือ วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ข้อมูลตามแบบสอบถาม ให้มาได้ซึ่งข้อมูล จากการสุ่มตัวอย่างได้ทำการจัดแบ่งกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 56 ชุด และกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนนับ ถือศาสนาอิสลาม จำนวน 46 ชุด รายละเอียดข้อมูลแต่ละส่วน ดังปรากฏดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่าง ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ และครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม โดยนำข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมาทำการวิเคราะห์ร่วมกัน โดยจัดเรียงจากสัดส่วนที่มากที่สุดไปหาสัดส่วนน้อยที่สุด ดังนี้

พบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.8 และ 42.2 ตามลำดับ ส่วนช่วงอายุพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.4 รองลงมาดังนี้ ช่วงอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.4 ช่วงอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.5 ช่วงอายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.8 และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ ส่วนด้านศาสนา ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 54.9 และครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 45.1 ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 53.9 รองลงมาคือ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 42.2 ปริญญาโทหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 2.9 สุดท้ายคือสูงกว่าระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 1.0

สถานภาพการสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 76.5 สถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 22.5 และหย่าร้างคิดเป็นร้อยละ 1.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือธุรกิจเจ้าของคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 18.6 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 15.7 กลุ่มลูกจ้างคิดเป็นร้อยละ 3.9 และกลุ่มผู้ไม่ทำงานจัดอยู่ในกลุ่มแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 1.0 จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ส่วนใหญ่จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 จำนวน 4 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.5 ไม่มีบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูคิดเป็นร้อยละ 20.6 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง
อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	43	42.2
หญิง	59	57.8
รวม	102	100
2. ช่วงอายุ		
20-29 ปี	9	8.8
30-39 ปี	31	30.4
40-49 ปี	30	29.4
50-59 ปี	27	26.5
60 ปีขึ้นไป	5	4.9
รวม	102	100
3. ศาสนา		
พุทธ	56	54.9
อิสลาม	46	45.1
รวม	102	100
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	55	53.9
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	43	42.2
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	3	2.9
สูงกว่าปริญญาโท	1	1.0
รวม	102	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. สถานภาพ		
โสด	23	22.5
สมรส	78	76.5
หม้าย/หย่า	1	1.0
รวม	102	100
6. อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	16	15.7
พนักงานบริษัทเอกชน	19	18.6
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	62	60.8
ลูกจ้าง	4	3.9
ไม่ได้ทำงาน	1	1.0
รวม	102	100
7. จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู		
1 คน	19	18.6
2 คน	26	25.5
3 คน	12	11.8
4 คนขึ้นไป	24	23.5
5 ไม่มี	21	20.6
รวม	102	100

สรุปส่วนที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล จากตารางที่ 4.1 คือ มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 15.6 ช่วงอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.4 คร่ำเรือนนับถือศาสนาพุทธมากกว่าคร่ำเรือนนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 9.8 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.9 สถานภาพส่วนใหญ่สมรส คิดเป็นร้อยละ 76.5 อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 60.8 และจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5

2. ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการรับรายได้เป็นอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.5 รองลงมามีรายได้ในช่วง 15,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.6 มีรายได้ในช่วง 30,001– 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.6 มีรายได้ 10,000 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.7 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และมีรายได้ 50,001 – 100,000 บาท ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 9.8 กลุ่มตัวอย่างบางรายมีรายได้อื่นด้วย จำนวน 52 ราย โดยส่วนใหญ่มีรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.2 ช่วงรายได้อื่น 10,000 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.9 ช่วงรายได้อื่น 30,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.9 ช่วงรายได้อื่น 15,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.0 และมีรายได้อื่นมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้อื่น 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.0

แหล่งที่มาของรายได้อื่นส่วนใหญ่มาจากค่าเช่าบ้าน คิดเป็นร้อยละ 14.7 มาจากโบนัส หรือคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 10.8 บางรายมีรายได้อื่นจากการทำสวนยางพาราหรือสวนผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 8.8 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 7.8 ค่าเช่าทรัพย์สินอื่น ๆ เช่น ค่าเช่าที่ดิน เงินเพิ่มพิเศษ เช่น ค่าเลี้ยงกำในเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.9 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้อื่น คิดเป็นร้อยละ 50.0 ความถี่ในการได้รับรายได้ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างได้รับรายได้ทุกวันคิดเป็นร้อยละ 52.9 ได้รับรายได้ทุกเดือนคิดเป็นร้อยละ 43.1 และได้รับรายได้ไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 3.9 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการรับรายได้

ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. รายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	10	9.8
10,000 – 15,000 บาท	14	13.7
15,001 – 30,000 บาท	24	23.6
30,001 – 50,000 บาท	19	18.6
50,001 – 100,000 บาท	10	9.8
มากกว่า 100,000 บาท	25	24.5
รวม	102	100
2. รายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	40	39.2
10,000 – 15,000 บาท	6	5.9
15,001 – 30,000 บาท	2	2.0
30,001 – 50,000 บาท	3	2.9
มากกว่า 100,000 บาท	1	1.0
ไม่มี	50	49.0
รวม	102	100
3. แหล่งที่มาของรายได้อื่น		
ค่าเช่าบ้าน	15	14.7
ค่าเช่าจากทรัพย์สินอื่น เช่น ค่าเช่าที่ดิน	4	3.9
เงินเพิ่มพิเศษ/เงินสวัสดิการ	4	3.9
โบนัส/คอมมิชชั่น	11	10.8
สวนยางพารา/สวนผลไม้	9	8.8
อื่น ๆ	8	7.8
ไม่มี	51	50.0
รวม	102	100

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
4. ความถี่ในการรับรายได้		
ทุกวัน	54	52.9
ทุกเดือน	44	43.1
ไม่แน่นอน	4	3.9
รวม	102	100

สรุปส่วนที่ 2 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จากตารางที่ 4.2 ส่วนใหญ่ครัวเรือนมีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.5 ส่วนใหญ่ครัวเรือนไม่มีรายได้อื่น หากครัวเรือนใดมีรายได้อื่นจะมีรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.2 โดยแหล่งที่มาของรายได้อื่น ส่วนใหญ่มาจากค่าเช่าบ้าน คิดเป็นร้อยละ 14.7 และความถี่ในการรับรายได้ มีรายได้เข้ามาทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 52.9

3. ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน การให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่าย ภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินนำเงินส่วนใดมาทำการใช้จ่ายในครัวเรือน

สำหรับรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.5 รองลงมามีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.5 รายจ่ายต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.6 อยู่ในช่วง 30,001- 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.7 และรายจ่าย 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.7 โดยกลุ่มตัวอย่าง 102 ราย ได้ให้ระดับความสำคัญในการใช้จ่ายในแต่ละเดือนดังนี้

1) ค่าอาหาร ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.2 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.3 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 22.5 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.0 ส่วนในระดับน้อยของค่าอาหาร ไม่มีการเลือกในแบบสอบถาม

2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษามูลตร ให้ความสำคัญระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 ให้ความสำคัญในระดับปานกลางและระดับน้อยที่สุด ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.6 และให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.9

3) ค่ารักษาพยาบาล ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.3 ให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดและระดับน้อย มีสัดส่วนเท่ากัน คือ คิดเป็นร้อยละ 26.5 ให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 7.8 และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.9

4) ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.0 ให้ความสำคัญระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.6 ให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 14.7 ให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.8 และให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.9

5) ค่าใช้จ่ายทางสังคม เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.3 ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.4 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 26.5 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 5.9 และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.9

บางครัวเรือน ไม่มีภาระหนี้ในการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 69.6 มีภาระหนี้ในส่วนนี้ คิดเป็นร้อยละ 30.4 มีภาระต้องผ่อนชำระเฉลี่ยต่อเดือนดังนี้ ผ่อนชำระต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.6 ผ่อนชำระ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.9 และ ผ่อนชำระ 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.9 และ ผ่อนชำระ 30,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ การผ่อนชำระภาระหนี้สินอื่น ๆ นอกเหนือจากเพื่อที่อยู่อาศัย ผู้มีไม่มีภาระหนี้ในส่วนนี้ คิดเป็นร้อยละ 70.6 มีภาระหนี้ต้องผ่อนชำระหนี้สินอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 29.4 การผ่อนชำระหนี้ในแต่ละเดือน รายละเอียดดังนี้ ผ่อนชำระต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.6 ผ่อนชำระ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.8 ผ่อนชำระ 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0 การใช้จ่ายเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ส่วนใหญ่นำเงินส่วนที่มาจากเงินออมมาใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 85.3 รองลงมาขืมคนในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.8 ขืมจากญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 2.9 ขืมจากสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ขืมจากเพื่อนบ้านและเงินกู้ขืมนอกระบบ มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.0 รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน การให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่าย ภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินนำเงินส่วนใดมาทำการใช้จ่ายในครัวเรือน

ข้อมูลด้านรายจ่ายและภาระหนี้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. รายจ่าย		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	22	21.6
10,000-20,000 บาท	26	25.5
20,001-30,000 บาท	14	13.7
30,001-50,000 บาท	15	14.7
มากกว่า 50,000 บาท	25	24.5
รวม	102	100
2. ระดับความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของครัวเรือน		
2.1 ค่าอาหาร		
ระดับน้อยที่สุด	2	2.0
ระดับน้อย	0	0.0
ระดับปานกลาง	38	37.3
ระดับมาก	23	22.5
ระดับมากที่สุด	39	38.2
รวม	102	100
2.2 การศึกษาของบุตร		
ระดับน้อยที่สุด	25	24.5
ระดับน้อย	6	5.9
ระดับปานกลาง	25	24.5
ระดับมาก	18	17.6
ระดับมากที่สุด	28	27.5
รวม	102	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลด้านรายจ่ายและภาระหนี้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
2. ระดับความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของครัวเรือน (ต่อ)		
2.3 ค่ารักษาพยาบาล		
ระดับน้อยที่สุด	27	26.5
ระดับน้อย	27	26.5
ระดับปานกลาง	35	34.3
ระดับมาก	8	7.8
ระดับมากที่สุด	5	4.9
รวม	102	100
2.4 ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ		
ระดับน้อยที่สุด	9	8.8
ระดับน้อย	21	20.6
ระดับปานกลาง	50	49.0
ระดับมาก	15	14.7
ระดับมากที่สุด	7	6.9
รวม	102	100
2.5 ค่าใช้จ่ายทางสังคม เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานบวช เป็นต้น		
ระดับน้อยที่สุด	30	29.4
ระดับน้อย	27	26.5
ระดับปานกลาง	36	35.3
ระดับมาก	6	5.9
ระดับมากที่สุด	3	2.9
รวม	102	100
3. ภาระหนี้ผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย		
มี	31	30.4
ไม่มี	71	69.6
รวม	102	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลด้านรายจ่ายและภาระหนี้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
หากตอบว่า “มี” ผ่อนชำระต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	17.6
10,001-15,000 บาท	7	6.9
15,001-30,000 บาท	5	4.9
30,001-50,000 บาท	1	1.0
ไม่มี	71	69.6
รวม	102	100
4. ภาระหนี้สินอื่นๆ		
มี	30	29.4
ไม่มี	72	70.6
รวม	102	100
หากตอบว่า “มี” ผ่อนชำระต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	19	18.6
10,001-15,000 บาท	10	9.8
15,001-30,000 บาท	1	1.0
ไม่มี	72	70.6
รวม	102	100
5. ใช้เงินในยามฉุกเฉินจาก		
เงินออม	87	85.3
ยืมญาติพี่น้อง	3	2.9
กู้ยืมจากสถาบันการเงิน	2	2.0
ยืมบุคคลในครอบครัว	8	7.8
ยืมจากเพื่อนบ้าน	1	1.0
หนี้นอกระบบ	1	1.0
รวม	102	100

สรุปส่วนที่ 3 ด้านรายจ่ายและภาระหนี้ จากตารางที่ 4.3 คือ รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.5 โดยให้ความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ดังนี้ (1) ค่าอาหาร ให้ความสำคัญระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.2 (2) การศึกษาของบุตร ให้ความสำคัญระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 (3) ค่ารักษาพยาบาล ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.3 (4) ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.0 และ (5) ค่าใช้จ่ายทางสังคม เช่น งานแต่งงาน งานบวช เป็นต้น ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.3

หากครัวเรือนใดมีภาระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย จะมีภาระการชำระเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.6 และมีภาระหนี้อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 29.4 มีภาระชำระต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท เช่นกันคิดเป็นร้อยละ 18.6 และส่วนใหญ่ครัวเรือนหากเกิดเหตุฉุกเฉินต้องใช้เงินจะนำเงินส่วนที่เป็นเงินออมมาใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 85.3

4. ด้านทัศนคติต่อการออม เกี่ยวกับรูปแบบการออมเงิน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน และความคาดหวังของการออมเป็นอย่างไร

รูปแบบการออมเงินสามารถเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ ออมเงินในรูปเงินฝากออมทรัพย์ หรือเงินฝากกระแสรายวัน คิดเป็นร้อยละ 89.2 ไม่เลือก คิดเป็นร้อยละ 10.8 ในรูปเงินฝากประจำระยะเวลาฝากไม่เกิน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.5 ไม่เลือกคิดเป็นร้อยละ 74.5 ออมเงินในรูปเงินฝากประจำระยะเวลาฝากตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.7 ไม่เลือกคิดเป็นร้อยละ 87.3 กองทุนเปิดแบบต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 21.6 ไม่เลือกคิดเป็นร้อยละ 78.4 พันธบัตรรัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 15.7 ไม่เลือกคิดเป็นร้อยละ 84.3 ลงทุนทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน บ้านพร้อมที่ดิน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 16.7 ไม่เลือกคิดเป็นร้อยละ 83.3 สะสมทรัพย์สินรูปแบบต่าง ๆ เช่น สลากออมสิน เล่นแชร์ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 20.6 ไม่เลือกคิดเป็นร้อยละ 79.4 ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 54.9 ไม่เลือก คิดเป็นร้อยละ 45.1 และเก็บออมในรูปทองคำ คิดเป็นร้อยละ 33.3 ไม่เลือก คิดเป็นร้อยละ 66.7 แรงจูงใจในการออมเงินเกิดจากปัจจัย ความตั้งใจในการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 44.1 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 31.4 แรงจูงใจจากอัตราดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 14.7 เป็นการออมเงินแบบกึ่งบังคับ (กำหนดระยะเวลาการออม) คิดเป็นร้อยละ 6.9 แรงจูงใจจากเงินฝากประเภทมีรางวัล คิดเป็นร้อยละ 2.0 และเหตุผลอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.0

ความถี่ในการออมเงิน ออมเงินทุกเดือนคิดเป็นร้อยละ 54.9 ไม่แน่นอนคิดเป็นร้อยละ 28.4 ออมเงินในระยะเวลา 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ออมเงินในระยะเวลา 6 เดือนคิดเป็นร้อยละ 3.9 และออมเงินปีละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.0 ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.2 ไม่แน่นอนคิดเป็นร้อยละ 32.4 ออมเงินระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.6 ออมเงินระหว่าง 30,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.9 ออมเงินระหว่าง 20,001-30,000 บาท และออมเงินมากกว่า 50,000 บาทต่อเดือนมีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ความคาดหวังในการออมเงิน เพื่อการใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 42.2 เพื่อการใช้จ่ายในยามชราคิดเป็นร้อยละ 39.2 เพื่อสะสมเป็นมรดกให้บุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สินคิดเป็น ร้อยละ 6.9 รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ทักษะคติต่อการออมเงิน เกี่ยวกับรูปแบบการออมเงิน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน และความคาดหวังของการออมเป็นอย่างไร

ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. รูปแบบการออมเงิน		
1.1 ฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน		
เลือก	91	89.2
ไม่เลือก	11	10.8
รวม	102	100
1.2 ฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี		
เลือก	26	25.5
ไม่เลือก	76	74.5
รวม	102	100
1.3 ฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี		
เลือก	13	12.7
ไม่เลือก	89	87.3
รวม	102	100

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1.4 กองทุนเปิดแบบต่าง ๆ		
เลือก	22	21.6
ไม่เลือก	80	78.4
รวม	102	100
1.5 พันธบัตรรัฐบาล		
เลือก	16	15.7
ไม่เลือก	86	84.3
รวม	102	100
1.6 ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร		
เลือก	17	16.7
ไม่เลือก	85	83.3
รวม	102	100
1.7 สะสมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น สลากออมสิน การเล่นแชร์ เป็นต้น		
เลือก	21	20.6
ไม่เลือก	81	79.4
รวม	102	100
1.8 ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์		
เลือก	56	54.9
ไม่เลือก	46	45.1
รวม	102	100
1.9 ทองคำ		
เลือก	34	33.3
ไม่เลือก	68	66.7
รวม	102	100

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
2. แรงจูงใจในการออมเงิน		
อัตราดอกเบี้ย	15	14.7
เงินฝากประเภทมีรางวัล	2	2.0
ความตั้งใจในการออม	45	44.1
การออมลักษณะกึ่งบังคับ	7	6.9
เพิ่มพูนทรัพย์สิน เพื่อความมั่นคงของชีวิต	32	31.4
อื่น ๆ	1	1.0
รวม	102	100
3. ความถี่ในการออมเงิน		
ทุกเดือน	56	54.9
ทุก 3 เดือน	11	10.8
ทุก 6 เดือน	4	3.9
ปีละครั้ง	2	2.0
ไม่แน่นอน	29	28.4
รวม	102	100
4. ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	40	39.2
10,001-20,000 บาท	19	18.6
20,001-30,000 บาท	3	2.9
30,001-50,000 บาท	4	3.9
มากกว่า 50,000 บาท	3	2.9
ไม่แน่นอน	33	32.4
รวม	102	100

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. ความคาดหวังของการออม		
ใช้จ่ายในยามชรา/หลังเกษียณ	40	39.2
เก็บออมไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน	43	42.2
เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน	7	6.9
สะสมเป็นมรดกให้บุตรหลาน	12	11.8
รวม	102	100

สรุปส่วนที่ 4 ด้านทัศนคติต่อการออม จากตารางที่ 4.4 คือ รูปแบบการออม 3 อันดับแรกที่ได้รับค่านิยมในการออม ดังนี้ (1) เงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน คิดเป็นร้อยละ 89.2 การออมในรูปแบบประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 54.9 และ (3) การออมในรูปแบบทองคำ คิดเป็นร้อยละ 33.3 แรงจูงใจในการออม มาจากความตั้งใจในการออม คิดเป็นร้อยละ 44.1 ความถี่ในการออมเงินมีทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 54.9 ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.2 และความคาดหวังจากการออม คือ เก็บออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 42.2

5. ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมือง ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยการให้ระดับความสำคัญต่อปัญหา ดังนี้

1) ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.7 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.6 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.8 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.9 และระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.9

2) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น ประสบปัญหาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.3 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.4 ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.6 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 6.9 และระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.9

3) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น ประสบปัญหาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.4 ระดับมากและระดับน้อยที่สุด มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.7 และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.7

4) ปัญหาการใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ประสบปัญหาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.4 ระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 26.5 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.6 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 14.7 และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.8

5) ปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.3 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.4 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.5 ระดับมากและระดับมากที่สุด มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.9 รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค มีผลกระทบต่อกรออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้		
ระดับน้อยที่สุด	3	2.9
ระดับน้อย	4	3.9
ระดับปานกลาง	10	9.8
ระดับมาก	19	18.6
ระดับมากที่สุด	66	64.7
รวม	102	100
2. ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น		
ระดับน้อยที่สุด	5	4.9
ระดับน้อย	7	6.9
ระดับปานกลาง	38	37.3
ระดับมาก	33	32.4
ระดับมากที่สุด	19	18.6
รวม	102	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค มีผลกระทบต่อการออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
2. ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น		
ระดับน้อยที่สุด	5	4.9
ระดับน้อย	7	6.9
ระดับปานกลาง	38	37.3
ระดับมาก	33	32.4
ระดับมากที่สุด	19	18.6
รวม	102	100
3. ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น		
ระดับน้อยที่สุด	23	22.5
ระดับน้อย	14	13.7
ระดับปานกลาง	29	28.4
ระดับมาก	23	22.5
ระดับมากที่สุด	13	12.7
รวม	102	100
4. ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกสูงขึ้น		
ระดับน้อยที่สุด	27	26.5
ระดับน้อย	19	18.6
ระดับปานกลาง	31	30.4
ระดับมาก	15	14.7
ระดับมากที่สุด	10	9.8
รวม	102	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค มีผลกระทบต่อการออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. ปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว		
ระดับน้อยที่สุด	34	33.3
ระดับน้อย	24	23.5
ระดับปานกลาง	32	31.4
ระดับมาก	6	5.9
ระดับมากที่สุด	6	5.9
รวม	102	100

สรุปส่วนที่ 5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม คือ (1) ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.7 (2) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.3 (3) ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.4 (4) ปัญหาการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.4 และ (5) ปัญหาความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3

6. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลแจกแจงความถี่ และการวิเคราะห์ปัจจัยที่แตกต่างกันที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาโดยการใช้โปรแกรม SPSS ในการทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างแบบ Parametric แบบ Compare Means-Independent-Samples T Test

จากกลุ่มตัวอย่างรวม 102 ตัวอย่าง เป็นครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 56 ตัวอย่าง และ ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 46 ตัวอย่าง เป็นการศึกษาข้อมูลโดยใช้ข้อมูลแจกแจงความถี่ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม ที่แตกต่างกันระหว่างครัวเรือนนับศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ตารางเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบแจกแจงความถี่ ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	25	44.6	18	39.1
หญิง	31	55.4	28	60.9
รวม	56	100	46	100
2. อายุ				
20-29 ปี	0	0.0	9	19.6
30-39 ปี	12	21.4	19	41.3
40-49 ปี	18	32.1	12	26.1
50-59 ปี	22	39.3	5	10.9
60 ปีขึ้นไป	4	7.1	1	2.2
รวม	56	100	46	100
3. ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	30	53.6	25	54.3
ปริญญาตรี	22	39.3	21	45.7
ปริญญาโท	3	5.4	0	0.0
สูงกว่าปริญญาโท	1	1.8	0	0.0
รวม	56	100	46	100
4. สถานภาพ				
โสด	13	23.2	10	21.7
สมรส	42	75.0	36	78.3
หม้าย/หย่า	1	1.8	0	0.0
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. อาชีพ				
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	5	8.9	11	23.9
พนักงานบริษัทเอกชน	6	10.7	13	28.3
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	41	73.2	21	45.7
ลูกจ้าง	3	5.4	1	2.2
ไม่ได้ทำงาน	1	1.8	0	0.0
รวม	56	100	46	100
6. จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู				
1 คน	11	19.6	8	17.4
2 คน	13	23.2	13	28.3
3 คน	5	8.9	7	15.2
4 คนขึ้นไป	15	26.8	9	19.6
5 ไม่มี	12	21.4	9	19.6
รวม	56	100	46	100
7. รายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3	5.4	7	15.2
10,000 – 15,000 บาท	3	5.4	11	23.9
15,001 – 30,000 บาท	12	21.4	12	26.1
30,001 – 50,000 บาท	16	28.6	3	6.5
50,001 – 100,000 บาท	6	10.7	4	8.7
มากกว่า 100,000 บาท	16	28.6	9	19.6
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
8. รายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือน				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	32.1	22	47.8
10,000 – 15,000 บาท	6	10.7	1	2.2
15,001 – 30,000 บาท	1	1.8	2	4.3
30,001 – 50,000 บาท	1	1.8	1	2.2
ไม่มี	30	53.6	20	43.5
รวม	56	100	46	100
9. แหล่งที่มาของรายได้อื่น				
ค่าเช่าบ้าน	9	16.1	6	13.0
ค่าเช่าจากทรัพย์สินอื่น	3	5.4	1	2.2
เงินเพิ่มพิเศษ	2	3.6	2	4.3
โบนัส/คอมมิชชั่น	4	7.1	7	15.2
สวนยางพารา/สวนผลไม้	2	3.6	7	15.2
อื่น ๆ	5	8.9	3	6.5
ไม่มี	31	55.4	20	43.5
รวม	56	100	46	100
10. ความถี่ในการรับรายได้				
ทุกวัน	35	62.5	19	41.3
ทุกเดือน	18	32.1	26	56.5
ไม่แน่นอน	3	5.4	1	2.2
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
11. รายจ่าย				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	7	12.5	15	32.6
10,000-20,000 บาท	11	19.6	15	32.6
20,001-30,000 บาท	11	19.6	3	6.5
30,001-50,000 บาท	12	21.4	3	6.5
มากกว่า 50,000 บาท	15	26.8	10	21.7
รวม	56	100	46	100
12. ระดับความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของครัวเรือน				
12.1 ค่าอาหาร				
ระดับน้อยที่สุด	0	0.0	0	0.0
ระดับน้อย	2	3.6	0	0.0
ระดับปานกลาง	22	39.3	16	34.8
ระดับมาก	9	16.1	14	30.4
ระดับมากที่สุด	23	41.1	16	34.8
รวม	56	100	46	100
12.2 การศึกษาของบุตร				
ระดับน้อยที่สุด	13	23.2	12	26.1
ระดับน้อย	3	5.4	3	6.5
ระดับปานกลาง	14	25.0	11	23.9
ระดับมาก	8	14.3	10	21.7
ระดับมากที่สุด	18	32.1	10	21.7
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
12. ระดับความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของครัวเรือน (ต่อ)				
12.3 ค่ารักษาพยาบาล				
ระดับน้อยที่สุด	17	30.4	10	21.7
ระดับน้อย	10	17.9	17	37.0
ระดับปานกลาง	24	42.9	11	23.9
ระดับมาก	2	3.6	6	13.0
ระดับมากที่สุด	3	5.4	2	4.3
รวม	56	100	46	100
12.4 ค่าสาธารณูปโภค				
ระดับน้อยที่สุด	4	7.1	5	10.9
ระดับน้อย	10	17.9	11	23.9
ระดับปานกลาง	29	51.8	21	45.7
ระดับมาก	9	16.1	6	13.0
ระดับมากที่สุด	4	7.1	3	6.5
รวม	56	100	46	100
12.5 ค่าใช้จ่ายทางสังคม				
ระดับน้อยที่สุด	17	30.4	13	28.3
ระดับน้อย	13	23.2	14	30.4
ระดับปานกลาง	21	37.5	15	32.6
ระดับมาก	3	5.4	3	6.5
ระดับมากที่สุด	2	3.6	1	2.2
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
13. ภาระหนี้ผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย				
มี	17	30.4	14	30.4
ไม่มี	39	69.6	32	69.6
รวม	56	100	46	100
หากตอบว่า "มี" ผ่อนชำระต่อเดือน				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	9	16.1	9	19.6
10,001-15,000 บาท	5	8.9	2	4.3
15,001-30,000 บาท	3	5.4	2	4.3
30,001-50,000 บาท	0	0.0	1	2.2
ไม่มี	39	69.6	32	69.6
รวม	56	100	46	100
14. ภาระหนี้สินอื่น ๆ				
มี	13	23.2	17	37.0
ไม่มี	43	76.8	29	63.0
รวม	56	100	46	100
หากตอบว่า "มี" ผ่อนชำระต่อเดือน				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	8	14.3	11	23.9
10,001-15,000 บาท	5	8.9	5	10.9
15,001-30,000 บาท	0	0.0	1	2.2
ไม่มี	43	76.8	29	63.0
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
15. ใช้เงินในยามฉุกเฉินจาก				
เงินออม	49	87.5	38	82.6
ยืมญาติพี่น้อง	2	3.6	1	2.2
กู้ยืมจากสถาบันการเงิน	1	1.8	1	2.2
ยืมบุคคลในครอบครัว	3	5.4	5	10.9
ยืมจากเพื่อนบ้าน	1	1.8	0	0.0
หนี้นอกระบบ	0	0.0	1	2.2
รวม	56	100	46	100
16 ทักษะคิดต่อการออมเงิน				
16.1 เงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน				
เลือก	54	96.4	37	80.4
ไม่เลือก	2	3.6	9	19.6
รวม	56	100	46	100
16.2 ฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี				
เลือก	24	42.9	2	4.3
ไม่เลือก	32	57.1	44	95.7
รวม	56	102	46	100
16.3 ฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี				
เลือก	11	19.6	2	4.3
ไม่เลือก	45	80.4	44	95.7
รวม	56	100	46	100
16.4 กองทุนเปิดแบบต่าง ๆ				
เลือก	22	39.3	0	0.0
ไม่เลือก	34	60.7	46	100.0
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
16.5 พันธบัตรรัฐบาล				
เลือก	16	28.6	0	0.0
ไม่เลือก	40	71.4	46	100.0
รวม	56	100	46	100
16.6 ลงทุนในทรัพย์สินถาวร				
เลือก	11	19.6	6	13.0
ไม่เลือก	45	80.4	40	87.0
รวม	56	100	46	100
16.7 ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์				
เลือก	39	69.6	17	37.0
ไม่เลือก	17	30.4	29	63.0
รวม	56	102	46	100
16.8 ทองคำ				
เลือก	19	33.9	15	32.6
ไม่เลือก	37	66.1	31	67.4
รวม	56	100	46	100
17. แรงงูใจในการออมเงิน				
อัตราดอกเบี้ย	15	26.8	0	0.0
เงินฝากมีรางวัล	1	1.8	1	2.3
ความตั้งใจในการออม	16	28.6	29	63.0
การออมกึ่งบังคับ	5	8.9	2	4.3
เพิ่มทุนทรัพย์สิน	18	32.1	14	30.4
อื่น ๆ	1	1.8	0	0.0
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
18. ความถี่ในการออม				
ทุกเดือน	30	53.6	26	56.5
1.3 เดือน	2	3.6	9	19.6
1-6 เดือน	4	7.1	0	0.0
ปีละครั้ง	2	3.6	0	0.0
ไม่แน่นอน	18	32.1	11	23.9
รวม	56	100	46	100
19. ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	17	30.4	23	50.0
10,001-20,000 บาท	13	23.2	6	13.0
20,001-30,000 บาท	2	3.6	1	2.2
30,001-50,000 บาท	3	5.4	1	2.2
มากกว่า 50,000 บาท	3	5.4	0	0.0
ไม่แน่นอน	18	32.1	15	32.6
รวม	56	100	46	100
20. ความคาดหวังของการออม				
ใช้ยามชรา/เกษียณ	23	41.1	17	37.0
เก็บออมใช้ยามฉุกเฉิน	17	30.4	26	56.5
เพื่อเพิ่มทุนทรัพย์สิน	4	7.1	3	6.5
เป็นมรดกให้ลูกหลาน	12	21.4	0	0.0
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
21. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออม				
21.1 ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้				
ระดับน้อยที่สุด	2	3.6	1	2.2
ระดับน้อย	1	1.8	3	6.5
ระดับปานกลาง	6	10.7	4	8.7
ระดับมาก	7	12.5	12	26.1
ระดับมากที่สุด	40	71.4	26	56.5
รวม	56	100	46	100
21.2 ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น				
ระดับน้อยที่สุด	3	5.4	2	4.3
ระดับน้อย	5	8.9	2	4.3
ระดับปานกลาง	20	35.7	18	39.1
ระดับมาก	16	28.6	17	37.0
ระดับมากที่สุด	12	21.4	7	15.2
รวม	56	100	46	100
21.3 ปัญหาค่าใช้จ่ายการศึกษามูลสูงขึ้นไป				
ระดับน้อยที่สุด	14	25.0	9	19.6
ระดับน้อย	6	10.7	8	17.4
ระดับปานกลาง	16	28.6	13	28.3
ระดับมาก	13	23.2	10	21.7
ระดับมากที่สุด	7	12.5	6	13.0
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
21. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออม (ต่อ)				
21.4 ปัญหาการใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก				
ระดับน้อยที่สุด	21	37.5	6	13.0
ระดับน้อย	11	19.6	8	17.4
ระดับปานกลาง	13	23.2	18	39.1
ระดับมาก	6	10.7	9	19.6
ระดับมากที่สุด	5	8.9	5	10.9
รวม	56	100	46	100
21.5 ปัญหาการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัว				
ระดับน้อยที่สุด	21	37.5	13	28.3
ระดับน้อย	11	19.6	13	28.3
ระดับปานกลาง	19	33.9	13	28.3
ระดับมาก	2	3.6	4	8.7
ระดับมากที่สุด	3	5.4	3	6.5
รวม	56	100	46	100

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ปัจจัยที่แตกต่างกันที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมระหว่างครัวเรือน
นับถือศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง
อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยการใช้โปรแกรม SPSS ในการทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่าง
แบบ Parametric แบบ Compare Means-Independent-Samples T Test โดยมาจากกลุ่มตัวอย่าง
ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 56 ครัวเรือน และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามจำนวน 46
ครัวเรือน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	Sig. (2-tailed)	95% Confidence Interval of the Difference	
		Lower	Upper
เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน	0.044	0.006	0.387
1. อายุ	0.000	0.602	1.345
2. อาชีพ	0.001	0.228	0.858
3. รายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน	0.005	0.284	1.543
4. ความถี่ในการรับรายได้	0.033	0.017	0.406
5. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	0.000	0.717	1.881
6. ค่ารักษาพยาบาล	0.045	0.004	0.375
7. ออมทรัพย์/กระแสรายวัน	0.009	0.040	0.279
8. ฝากประจำต่ำกว่า 1 ปี	0.000	0.229	0.541
9. ฝากประจำ 1 ปีขึ้นไป	0.021	0.023	0.282
10. กองทุนเปิด	0.000	0.249	0.537
11. พันธบัตรรัฐบาล	0.000	0.152	0.419
12. ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	0.001	0.139	0.514
13. อัตรากอเบี้ย	0.000	0.137	0.399
14. ความตั้งใจในการออม	0.000	-0.531	-0.159
15. ออมเพื่อยามฉุกเฉิน	0.007	-0.452	-0.072
16. ออมเพื่อเป็นมรดกบุตรหลาน	0.001	0.093	0.336
17. การซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก	0.011	-1.158	-0.156

การสรุปผล ปัจจัยที่แตกต่างกันที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมมารอระหว่างครัวเรือน นับถือศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ภายใต้สมมติฐานแต่ละตัวแปรที่ทำการศึกษา ข้อมูลจากตารางที่ 4.6 และตารางที่ 4.7 รายละเอียดดังนี้

ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.005 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ปริมาณเงินออมของครัวเรือนที่นับถือศาสนาพุทธเฉลี่ยต่อเดือน จะมีความไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 32.1 แตกต่างกับปริมาณเงินออมของครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม จะมีปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.0

นอกจากนี้จากค่า 95% สามารถสรุปผลได้ว่า ปริมาณเงินออมของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามเฉลี่ยต่อเดือน จะแตกต่างกัน ตั้งแต่ 0.006 ถึง 0.387 บาท ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95%

การที่ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม มีปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันมาจากตัวแปรที่ทำการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 จำนวนทั้งหมด 17 ปัจจัย ดังนี้

1. อายุ สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : อายุของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : อายุของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ อายุของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ส่วนใหญ่ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธจะอยู่ในช่วงอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.3 และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม จะมีช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.3

2. อาชีพ สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : อาชีพของทั้ง 2 ครั้วเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : อาชีพของทั้ง 2 ครั้วเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.001 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ อาชีพของครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ อาชีพทั้งครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลามมาจากอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวเหมือนกัน แต่มีสัดส่วนที่ต่างกัน คิดเป็นร้อยละ 73.2 และ 45.7 ตามลำดับ โดยครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธจะมีสัดส่วนมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 27.5

3. รายได้ประจำของครั้วเรือนเฉลี่ยต่อเดือน สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : รายได้ประจำของครั้วเรือนเฉลี่ยต่อเดือนของทั้ง 2 ครั้วเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : รายได้ประจำของครั้วเรือนเฉลี่ยต่อเดือนของทั้ง 2 ครั้วเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.005 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ รายได้ประจำของครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลามเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ส่วนใหญ่ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธจะมีรายได้ประจำในช่วง 30,001-50,000 บาท และมากกว่า 100,000 บาท ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 28.6 ซึ่งแตกต่างจากครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม จะมีรายได้ประจำอยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.1

4. ความถี่ในการรับรายได้ สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : ความถี่ในการรับรายได้ของทั้ง 2 ครั้วเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ความถี่ในการรับรายได้ของทั้ง 2 ครั้วเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.033 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ ความถี่ในการรับรายได้ของครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธจะมีรายได้เข้ามาทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ซึ่งแตกต่างกับครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม รายได้เข้ามาเป็นรายเดือน คิดเป็นร้อยละ 56.5

5. รายจ่ายของครั้วเรือนเฉลี่ยต่อเดือน สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : รายจ่ายของครั้วเรือนเฉลี่ยต่อเดือนของทั้ง 2 ครั้วเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : รายจ่ายของครั้วเรือนเฉลี่ยต่อเดือนของทั้ง 2 ครั้วเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ รายจ่ายของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธจะมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนในช่วงมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.8 แตกต่างจากครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม โดยมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และในช่วง 10,000-20,000 บาท ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 32.6

6. ค่ารักษาพยาบาลในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : ค่ารักษาพยาบาลในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่ารักษาพยาบาลในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.045 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ ค่ารักษาพยาบาลของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามเฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะให้ระดับความสำคัญที่ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.9 และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม จะให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.0

7. การออมในรูปแบบออมทรัพย์/กระแสรายวัน สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การออมในรูปแบบออมทรัพย์/กระแสรายวัน ของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การออมในรูปแบบออมทรัพย์/กระแสรายวัน ของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.009 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเงินในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะฝากเงินในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน ในสัดส่วนที่สูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 96.4 ไม่เลือกคิดเป็นร้อยละ 3.6 และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม เลือกที่จะฝากเงินในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน คิดเป็นร้อยละ 80.4 ไม่เลือกคิดเป็นร้อยละ 19.6

8. การออมในรูปแบบฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี (ระยะสั้น) สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี ของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี ของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเงินในรูปแบบฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะฝากเงินในรูปแบบฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี (ระยะสั้น) ในสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 42.9 และไม่เลือกการออมในรูปแบบนี้ คิดเป็นร้อยละ 57.1 ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ฝากเงินประเภทนี้น้อย คิดเป็นร้อยละ 4.3 และไม่เลือกรูปแบบการออมในลักษณะนี้ คิดเป็นร้อยละ 95.7

9. การฝากในรูปแบบฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี (ระยะยาว) สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปีของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปีของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.021 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเงินในรูปแบบฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะฝากเงินแบบฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี (ระยะยาว) ในสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 19.6 และไม่เลือกการออมในรูปแบบนี้ คิดเป็นร้อยละ 80.4 ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ฝากเงินประเภทนี้น้อย คิดเป็นร้อยละ 4.3 ในสัดส่วนเท่ากันเหมือนเงินฝากประจำระยะสั้น และไม่เลือกรูปแบบการออมในลักษณะนี้ คิดเป็นร้อยละ 95.7

10. การออมในรูปแบบกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การออมในรูปแบบกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ ของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การออมในรูปแบบกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ ของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเงินในรูปแบบกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ แม้ว่าจะมีสัดส่วนการไม่ออมในรูปแบบกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ ในสัดส่วนที่สูง คิดเป็นร้อยละ 60.7 และเลือกลงทุนในกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 39.3 ขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ไม่สนใจหรือลงทุนในกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 100.0

11. การออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล ของทั้ง 2 ครั้วเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล ของทั้ง 2 ครั้วเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเงินในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล ระหว่างครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ ไม่เลือกการออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาลในสัดส่วนที่สูง คิดเป็นร้อยละ 71.4 และเลือกการออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 28.6 ในขณะที่ครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ยังคงไม่สนใจการออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล เหมือนกับการลงทุนในกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 100.0

12. การออมในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การออมในรูปแบบประกันชีวิตของทั้ง 2 ครั้วเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การออมในรูปแบบประกันชีวิตของทั้ง 2 ครั้วเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.001 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเงินในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ระหว่างครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ สนใจและเลือกการออมในรูปแบบประกันชีวิตในสัดส่วนที่สูง คิดเป็นร้อยละ 69.6 ไม่เลือกการออมในรูปแบบประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 30.4 ขณะที่ครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ให้ความสนใจและเลือกการออมในรูปแบบประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 37.0 และไม่เลือกการออมในรูปแบบประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 63.0

13. การออมเกิดจากอัตราดอกเบี้ย สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การออมเกิดจากอัตราดอกเบี้ยของทั้ง 2 ครั้วเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การออมเกิดจากอัตราดอกเบี้ยของทั้ง 2 ครั้วเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเกิดจากแรงจูงใจในเรื่องอัตราดอกเบี้ย ระหว่างครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการออมเกิดจากอัตราดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละ 26.8 เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 73.2 คือ เงินฝากมีรางวัล, ความตั้งใจในการออม, การออมกึ่งบังคับเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.8, 28.6, 8.9, 32.1 และ 1.8 ตามลำดับ ส่วน

ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ไม่สนใจเรื่องอัตราดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 0.0 เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 100.0 คือ เงินฝากมีรางวัล, ความตั้งใจในการออม, การออมกึ่งบังคับ และเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 2.3, 63.0, 4.3 และ 30.4 ตามลำดับ

14. การออมเกิดจากความตั้งใจในการออม สำหรับสมมติฐานคือ

H_0 : การออมเกิดจากความตั้งใจในการออมของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การออมเกิดจากความตั้งใจในการออมของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเกิดจากแรงจูงใจในเรื่องความตั้งใจในการออม ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ การออมเกิดจากความตั้งใจอยู่ในระดับต่ำ คือ คิดเป็นร้อยละ 28.6 เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 72.4 คือ อัตราดอกเบี้ย, เงินฝากมีรางวัล, การออมกึ่งบังคับ, เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 26.8, 1.8, 8.9, 32.1 และ 1.8 ตามลำดับ ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม การออมเกิดจากความตั้งใจอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 63.0 เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 37.0 คือ อัตราดอกเบี้ย, เงินฝากมีรางวัล, การออมกึ่งบังคับ และเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 0.0, 2.2, 4.3 และ 30.4 ตามลำดับ

15. ความคาดหวังการออมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การออมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การออมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.007 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ ความคาดหวังจากการออมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 30.4 เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 69.6 ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม การออมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 56.5 เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 43.5

16. ความคาดหวังการออมเพื่อเป็นมรดกให้กับบุตรหลาน สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การออมเพื่อเป็นมรดกบุตรหลานของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การออมเพื่อเป็นมรดกบุตรหลานของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.001 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การออมเพื่อเป็นมรดกให้กับบุตรหลาน ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ การออมเพื่อเป็นมรดกให้กับบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 21.4 เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 78.6 คือ การออมใช้ยามชรา/เกษียณ, ยามฉุกเฉิน และเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 41.1, 30.4 และ 7.1 ตามลำดับ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามไม่มีครัวเรือนใดออมเพื่อเป็นมรดกให้กับบุตรหลานเลย การออมเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 100 คือ การออมใช้ยามชรา/เกษียณ, ยามฉุกเฉิน และเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 37.0, 56.5 และ 6.5 ตามลำดับ

17. ปัญหาที่ก่อให้เกิดการออมน้อยลง คือ การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย สำหรับสมมติฐาน คือ

H_0 : การซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกสบายของทั้ง 2 ครัวเรือน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : การซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกสบายของทั้ง 2 ครัวเรือน แตกต่างกัน

ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.001 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 คือ การซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด คือ ทำให้เกิดปัญหาในการออมเฉลี่ยต่อเดือนในระดับที่น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.5 ประสบปัญหาในระดับต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 62.5 คือ ระดับน้อย, ระดับปานกลาง, ระดับมาก และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.6, 23.2, 10.7 และ 8.9 ตามลำดับ ขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ประสบปัญหาในระดับปานกลาง คือ ทำให้เกิดปัญหาในการออมเฉลี่ยต่อเดือนระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.1 ระดับอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 619 คือ ระดับน้อยที่สุด, ระดับน้อย, ระดับมาก และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.0, 17.4, 19.6 และ 10.9 ตามลำดับ

7. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมือง ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ แบบ Binary Logistic มีการแบ่งประเภทตัวแปรตามเป็นสองคุณลักษณะ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออม แทนค่าเท่ากับ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออม แทนค่าเท่ากับ 0 โดยนำปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

ด้านภาระหนี้สินทุกประเภท ทักษะคิดต่อการออมเงิน เช่น อัตราดอกเบี้ย ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตัวแปรอิสระ มาศึกษาเพื่อใช้ในการอธิบายตัวแปรตามหรือการออมเงินของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ การถดถอยโลจิสติก แบบ Binary Logistic ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ปัจจัย	ค่าทางสถิติที่วิเคราะห์		
	B	Exp(B)	Sig.
ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล			
อายุ	-0.796	0.451	0.017
ศาสนา	-0.578	0.561	0.379
จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	-0.172	0.842	0.372
ปัจจัยเกี่ยวกับรายได้ของครัวเรือน			
รายได้ประจำ	2.474	11.875	0.014
ปัจจัยเกี่ยวกับภาระหนี้สินของครัวเรือน			
ภาระหนี้สินทุกประเภท	-0.705	0.494	0.063
ทัศนคติต่อการออม			
อัตราดอกเบี้ย	-2.377	0.093	0.005
ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	1.943	6.983	0.001
ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออม			
เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส			
	-0.621	0.538	0.049
Constant	4.143	63.018	0.010

ระดับนัยสำคัญ 0.05

Percent correctly predicted 92.80%

จากตารางที่ 4.8 สามารถเขียนแบบจำลองการออม จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริง (Unstandardized Coefficients) ดังนี้

การออม (S) = $4.143 - 0.796 * \text{อายุ} - 0.578 * \text{ศาสนา} - 0.172 * \text{จำนวนบุตร/บุคคลที่ต้องเลี้ยงดู} + 2.474 * \text{รายได้ประจำ} - 0.705 * \text{ภาระหนี้สิน} - 2.377 * \text{อัตราดอกเบี้ย} + 1.943 * \text{ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์} - 0.621 * \text{เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้}$

ผลการศึกษาจะเห็นว่า ค่า Percent correctly predicted เท่ากับ = 0.928 มีค่าเข้าใกล้ 1 มาก แสดงว่าสามารถใช้ตัวแปรอิสระทั้งหมดพยากรณ์ตัวแปรตาม(การออม) ได้ดี กล่าวคือแบบจำลองที่ทำการวิเคราะห์สามารถอธิบายความถูกต้องได้ร้อยละ 92.80

สมมติฐาน H_0 : ตัวแปรอิสระไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

H_1 : ตัวแปรอิสระสามารถใช้พยากรณ์การออมได้

1. *อายุ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.796 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าช่วงอายุเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดลง 0.796 หน่วย

*อายุ มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.017 ซึ่ง น้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่า อายุเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

2. *ศาสนา มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.578 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง การนับถือศาสนาเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดลง 0.578 หน่วย

*ศาสนา มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.379 ซึ่ง มากกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่า ศาสนาเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

3. *จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.172 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง เมื่อครัวเรือนมีจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดลง 0.172 หน่วย

*จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.372 ซึ่ง มากกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่า จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

4. *รายได้ประจำของครัวเรือน มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวกเท่ากับ 2.474 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง เมื่อครัวเรือนมีรายได้ประจำเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 2.474 หน่วยแสดงว่ารายได้ประจำของครัวเรือน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการออมของครัวเรือน

*รายได้ประจำของครัวเรือน มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.014 ซึ่ง น้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่า รายได้ประจำของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

5. *ภาระหนี้สินของครัวเรือน มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.705 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง เมื่อภาระหนี้สินของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดลง 0.705 หน่วย

*ภาระหนี้สินของครัวเรือน มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.063 ซึ่ง มากกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่า ภาระหนี้สินของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

6. *อัตราดอกเบี้ย แรงจูงใจในการออมที่มาจากอัตราดอกเบี้ย มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -2.377 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดลง 2.377 หน่วย

*อัตราดอกเบี้ย แรงจูงใจในการออมที่มาจากอัตราดอกเบี้ย มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.005 ซึ่ง น้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่า แรงจูงใจในการออมที่มาจากอัตราดอกเบี้ย เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

7. *ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 1.943 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง เมื่อครัวเรือนทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะ ทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.943 หน่วย

*ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่ง น้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่า การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

8. *ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.621 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดลง 0.621 หน่วย

*ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.049 ซึ่ง น้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่า ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตำบล สะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยใช้ค่าความน่าจะเป็น Sig. เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้าง ที่สามารถใช้การพยากรณ์การออม (S) ของครัวเรือนชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ภายใต้สมมติฐานทางสถิติดังนี้

ณ ระดับนัยสำคัญ ($\alpha = 0.05$) ค่าความน่าจะเป็น Sig. ที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระ * ศาสนา *จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องดูแล และ *ภาระหนี้สิน คือ 0.379, 0.372 และ 0.063 ตามลำดับ มีค่า มากกว่า ค่า α ส่วนค่าความน่าจะเป็น Sig. ของตัวแปรอิสระ *อายุ *รายได้ประจำ *อัตราดอกเบี้ย *ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และ *ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ 0.017, 0.014, 0.005 0.001 และ 0.049 ตามลำดับ มีค่า น้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว คือ อายุ, รายได้ประจำ, อัตราดอกเบี้ย, ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

สรุปว่าปัจจัยที่แตกต่างกันระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา จากตารางที่ 4.7 และตารางที่ 4.8 ได้ปัจจัยที่เหมือนกันจำนวน 4 ปัจจัย คือ อายุ, รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน, ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และอัตราดอกเบี้ย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นบทสรุปการศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยสรุปตามหัวข้อดังนี้

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและรูปแบบการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออมในชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

1. สรุปการวิจัย

1.1 พฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

1.1.1 พฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พฤติกรรมการออมของชุมชนสามารถพิจารณาได้จากแรงจูงใจในการออมเกิดจากปัจจัยเรียงตามลำดับดังนี้ เกิดจากความตั้งใจการออม คิดเป็นร้อยละ 44.1 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน โดยมองว่าเพื่อความมั่นคงของชีวิต คิดเป็นร้อยละ 31.4 แรงจูงใจในการออมเกิดจากอัตราดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 14.7 การออมในลักษณะกึ่งบังคับ (กำหนดระยะเวลาในการออม)คิดเป็นร้อยละ 6.9 ประเภทการออมที่เกิดจากแรงจูงใจของเงินฝากประเภทมีรางวัล คิดเป็นร้อยละ 2.0 และสุดท้ายมีพฤติกรรมในการออมไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 1.0 จากข้อมูลที่ได้สะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมการออมของชุมชนเกิดจากการที่ครัวเรือนมีความตั้งใจในการออมเงิน โดยไม่มีเงื่อนไขอะไรมาผูกมัดให้เกิดการออม โดยเฉพาะครัวเรือนที่นับถือศาสนาอิสลาม จะให้ความสำคัญของการออมที่เกิดจากความตั้งใจในการออมสูงถึง คิดเป็นร้อยละ 63.0 ส่วนในเรื่องอัตราดอกเบี้ยครัวเรือนที่นับ

ถือศาสนาพุทธ จะให้ความสำคัญเป็นปัจจัยรองในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการออม คิดเป็นร้อยละ 26.8 ข้อมูลจากตารางที่ 4.4 และ 4.6

1.1.2 รูปแบบการออมของชุมชนย่านการค้าย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา รูปแบบการออมจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างมีด้วยกัน 9 รูปแบบ คือ (1) การออมผ่านสถาบันการแบบบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์/กระแสรายวัน (2) การออมผ่านสถาบันการเงินแบบเงินฝากประจำมีระยะเวลาฝากต่ำกว่า 1 ปี (3) การออมผ่านสถาบันการเงินแบบเงินฝากประจำมีระยะเวลาฝากมากกว่า 1 ปี (4) การออมในรูปกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ (5) พันธบัตรรัฐบาล (6) ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เช่น การซื้อที่ดิน การซื้อบ้านพร้อมที่ดิน เป็นต้น (7) การสะสมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การซื้อสลากออมสิน การเล่นแชร์ เป็นต้น (8) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และ (9) การออมในรูปทองคำ โดยครัวเรือนสามารถมีรูปแบบการออมได้หลายรูปแบบ การออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยเลือกรูปแบบการออมสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ คือ รูปแบบการออมผ่านสถาบันการเงินประเภทเงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน คิดเป็นร้อยละ 89.2 รูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 54.9 และการออมในรูปทองคำ คิดเป็นร้อยละ 33.3 ข้อมูลจากตารางที่ 4.4

การที่ครัวเรือนออมเงินผ่านสถาบันการเงินในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน มากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากมีสภาพคล่องสูง สามารถเบิกถอนเงินเมื่อไรก็ได้ ตลอด 24 ชั่วโมง หากบัญชีเงินฝากได้ผูกติดกับบัตรเงินสด หรือเป็นที่รู้จักกันคือ เอทีเอ็ม รองลงมาคือการออมในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ โดยมองว่าเป็นการออมเงินในระยะยาว และได้รับเงินก้อนเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามเงื่อนไข สุดท้ายคือ การออมในรูปทองคำ การออมในรูปแบบนี้บางครัวเรือนออมไว้เพื่อการเก็งกำไร หรือบางครัวเรือนซื้อทองเก็บไว้เป็นไปตามเทศกาลต่าง ๆ โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมชอบเก็บออมในรูปของทองคำ อีกทั้งมีสภาพคล่องสูง เมื่อจำเป็นต้องใช้เงิน สามารถนำออกมาขายได้ตลอดเวลา

1.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมออมและปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออมในชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

1.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อออมของชุมชน ฯ ที่นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS มี 5 ปัจจัย โดยใช้ Binary Logistic ได้แก่ อายุ รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน อัตราดอกเบี้ย ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และเหตุการณ์ความไม่สงบใน

3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมคือ รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และการออมรูปแบบการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีเครื่องหมายเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 2.474 และ 1.943 ตามลำดับ และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับปริมาณการออมของชุมชน คือ อายุ อัตราดอกเบี้ย และเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นลบ คือ -0.796, -2.377 และ -0.621 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อมูลจากตารางที่ 4.8

1.2.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออมในชุมชนย่านการค้าตัวเมือง ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ข้อมูลจากตารางที่ 4.6 ตารางการเปรียบเทียบค่าร้อยละ และตารางที่ 4.7 และการวิเคราะห์ปัจจัยที่แตกต่างกันโดยการใช้โปรแกรม SPSS ในการทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างแบบ Parametric แบบ Compare Means-Independent-Samples T Test รายละเอียดดังนี้

ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม มีค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.005 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันนั้น ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 17 ปัจจัย ดังนี้

1) อายุ ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ อายุของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วงอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.3 โดยจะมีช่วงอายุที่มากกว่าครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งจะมีช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.3 การที่ช่วงอายุแตกต่างกัน ถือว่าช่วงอายุของทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในวัยทำงานและเก็บออม มีอายุน้อยกว่า 60 ปี ถือว่าเป็นวัยทำงานและการเก็บออม

2) อาชีพ ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.001 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ อาชีพของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ อาชีพของทั้งครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามมาจากอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวเหมือนกัน แต่มีสัดส่วนที่ต่างกัน คิดเป็นร้อยละ 73.2 และ 45.7 ตามลำดับ โดยครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธจะมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 27.5 ด้วย

ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธในชุมชนย่านการค้า ฯ จะมีจำนวนครัวเรือนประกอบธุรกิจส่วนตัวมากกว่าครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม และมีรายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่าด้วย มีรายได้ในจำนวนมากกว่าอาชีพอื่น ๆ เมื่อมีรายได้มากกว่า เป็นตัวชี้วัดได้ว่าปริมาณการออมของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนย่อมมากกว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ

3) รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.005 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ รายได้ประจำของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ส่วนใหญ่ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธจะมีรายได้ประจำในช่วง 30,001-50,000 บาท และมากกว่า 100,000 บาท ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และ 28.6 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม จะมีรายได้ประจำอยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.1 การที่ครัวเรือนใดมีรายได้สูงกว่ามีความน่าจะเป็นที่จะมีปริมาณการออมเฉลี่ยต่อเดือนในสัดส่วนที่สูงกว่า

4) ความถี่ในการรับรายได้ ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.033 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ ความถี่ในการรับรายได้ของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธจะมีรายได้เข้ามาทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ปัจจัยที่สนับสนุนก็คือ ส่วนใหญ่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งแตกต่างกับครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม รายได้เข้ามาเป็นรายเดือน คิดเป็นร้อยละ 56.5 ทั้งที่ส่วนใหญ่มาจากอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวเหมือนกัน โดยกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ถือว่าความถี่ในการรับรายได้ มาจากนำรายได้ทั้งหมดที่ได้จากการขายสินค้าในแต่ละเดือนหักด้วยต้นทุนขาย ถือว่ากำไรที่ได้รับในแต่ละเดือนเป็นความถี่ในการรับรายได้

5) รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ รายจ่ายของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธจะมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนในช่วง มากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.8 แตกต่างจากครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม โดยมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และในช่วง 10,000-20,000 บาท ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 32.6 ซึ่งเป็นรายจ่ายมีความสัมพันธ์กับรายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน โดยที่รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนของทั้งสองครัวเรือน มีจำนวนน้อยกว่ารายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

6) ค่ารักษาพยาบาลในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.045 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ ค่ารักษาพยาบาลของครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามเฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะให้ระดับความสำคัญที่ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.9 สืบเนื่องมาจากมีรูปแบบการทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรายการค่ารักษาพยาบาลด้วยในสัดส่วนที่สูง คิดเป็นร้อยละ 69.6 ส่วนครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม จะให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.0 การที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามให้ความสำคัญในระดับน้อย อาจมาจากการที่มีโครงการรักษาพยาบาลแบบ 30 บาท ทำให้การจัดสรรค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ให้ระดับความสำคัญระดับน้อยและส่วนใหญ่จะไม่มีรูปแบบการออมในการทำประกันชีวิตอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 63.0

7) การออมในรูปออมทรัพย์/กระแสรายวัน ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.009 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ คือ การออมเงินในรูปเงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะฝากเงินในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน ในสัดส่วนที่สูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 96.4 และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 80.4 การที่ทั้งสองครัวเรือนฝากเงินในรูปแบบบัญชีออมทรัพย์/กระแสรายวัน มีความสัมพันธ์กับพื้นที่ย่านชุมชน ฯ เนื่องจากเป็นย่านการค้า มีสถาบันการเงินจำนวนมากมาย เช่น ธนาคารพาณิชย์ ทำให้มีความสะดวกในการไปใช้บริการ และมีความคล่องตัว โดยเฉพาะหากบัญชีที่มีเอทีเอ็มสามารถที่จะฝากเงิน ถอนเงิน หรือมีบริการฝากเช็ค หรือการปรับสมุดคู่ฝาก โดยผู้ฝากเงินสามารถทำรายการด้วยตนเอง จากตู้ที่ให้บริการ โดยธนาคารพาณิชย์

8) การออมในรูปฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี (ระยะสั้น) ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ การออมเงินในรูปเงินฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะฝากเงินในรูปแบบฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี (ระยะสั้น) คิดเป็นร้อยละ 42.9 ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ฝากเงินประเภทนี้น้อย คิดเป็นร้อยละ 4.3 การที่ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธฝากเงินในรูปแบบเงินฝากประจำระยะฝากไม่เกิน 1 ปี มากกว่าครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ส่วนหนึ่งมาจากแรงจูงใจเรื่องอัตราดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 26.8 และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ไม่ให้ความสนใจในเรื่องอัตราดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 0.0 เป็นต้น

9) การฝากในรูปแบบฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี (ระยะยาว) ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.021 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ การออมเงินในรูปแบบเงินฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะฝากเงินในรูปแบบฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี (ระยะยาว) ในสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 19.6 ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ฝากเงินประเภทนี้น้อย คิดเป็นร้อยละ 4.3 ในสัดส่วนเท่ากันเหมือนเงินฝากประจำระยะสั้น แต่อย่างไรก็ตามทั้ง 2 ครัวเรือนมีส่วนการไม่ออมในรูปแบบเงินฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี ในสัดส่วนที่สูง โดยครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 80.4 และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 95.7

10) การออมในรูปแบบกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ การออมเงินในรูปแบบกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ แม้ว่าจะมีส่วนในการไม่ออมในรูปแบบกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ ในสัดส่วนที่สูง คิดเป็นร้อยละ 60.7 เนื่องจากปัจจุบันสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์หลาย ๆ ธนาคารมีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในเรื่องการลงทุนในกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการยกเว้นภาษีในบางกองทุน หากนำเงินไปลงทุนซื้อ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนหุ้นระยะยาว จะเห็นว่าบุคคลที่ให้ความสนใจในเรื่องกองทุนเปิด จะเป็นบุคคลที่มีความรู้สามารถยอมรับความเสี่ยงได้ แต่ด้วยชุมชนย่านการค้า ๆ ที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ยังมีนักลงทุนจำนวนน้อยที่จะลงทุนในรูปแบบของกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ โดยครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ ออมเงินหรือลงทุนในกองทุนเปิด คิดเป็นร้อยละ 39.3 ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ไม่สนใจหรือลงทุนในกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 100.0

11) การออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ การออมเงินในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ เลือกการออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาลในสัดส่วนที่น้อย คิดเป็นร้อยละ 71.4 และเลือกการออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 28.6 ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ยังคงไม่สนใจการออมพันธบัตรรัฐบาล เหมือนกับการลงทุนในกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 100.0 สาเหตุ 2 ประการที่ยังมีการออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาลในระดับที่ต่ำ ดังนี้ ประการที่ 1 คือ เงื่อนไขในเรื่องระยะเวลา ส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนระยะยาวตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป

จำหน่ายให้กับประชาชนทั่วไป เกิดความไม่คล่องตัวเมื่อจำเป็นต้องใช้เงิน และมีขั้นตอนยุ่งยากหากต้องขายก่อนครบกำหนด แม้ว่าจะมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ก็ตาม ประการที่ 2 คือ เมื่อมีการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาลในแต่ละครั้ง ผู้ออมเงินรายย่อยส่วนใหญ่ซื้อไม่ทัน ดังนั้นพันธบัตรรัฐบาลมักจะอยู่ในมือของผู้ออมรายใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ ทำให้ชุมชน ฯ ไม่สนใจในการออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาลมากเท่าที่ควร

12) การออมในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.001 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ การออมเงินในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ระหว่าง ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ สนใจและเลือกการออมในรูปแบบประกันชีวิตในสัดส่วนที่สูง คิดเป็นร้อยละ 69.6 สืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในหมวดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.9 และแรงจูงใจในการออมมาจากการต้องการเพิ่มทุนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 32.1 โดยมองถึงอนาคตในเรื่องการลดความเสี่ยงหากมีอะไรเกิดขึ้นกับตนเอง ขณะที่ครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ให้ความสนใจและเลือกการออมในรูปแบบประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 37.0 และไม่เลือกการออมในรูปแบบประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 63.0

13) การออมเกิดจากอัตราดอกเบี้ย ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ การออมเกิดจากแรงจูงใจในเรื่องอัตราดอกเบี้ย ระหว่างครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการออมส่วนหนึ่งเกิดจากอัตราดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละ 26.8 ส่วนครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ไม่สนใจในเรื่องอัตราดอกเบี้ยที่จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการออม คิดเป็นร้อยละ 0.0

14) การออมเกิดจากความตั้งใจในการออม ค่า Sig.(2-tailed) มีค่าเท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับ 0.05 คือ การออมเกิดจากความตั้งใจในการออม ระหว่างครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธและครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ครั้วเรือนนับถือศาสนาพุทธ การออมเกิดจากความตั้งใจอยู่ในระดับต่ำ คือ คิดเป็นร้อยละ 28.6 ขณะที่ครั้วเรือนนับถือศาสนาอิสลาม การออมเกิดจากความตั้งใจอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 63.0 โดยไม่สนใจปัจจัยอื่น ๆ แม้ว่าจะเป็นทางเลือกที่มีผลตอบแทนที่สูงกว่า ก็เลือกที่จะออมแม้ว่าจะไม่ได้รับผลตอบแทนเลยก็ตาม

จึงสรุปว่า ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยที่ทำให้การออมระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 มีด้วยกัน 17 ปัจจัย คือ 1) อายุ 2) อาชีพ 3) รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 4) ความถี่ในการรับรายได้ 5) รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 6) ค่ารักษาพยาบาล 7) การออมในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน 8) การออมฝากประจำไม่เกิน 1 ปี 9) การออมฝากประจำมากกว่า 1 ปี 10) กองทุนเปิดแบบต่างๆ 11) พันธบัตรรัฐบาล 12) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ 13) อัตรากอเบิ้ล 14) ความตั้งใจในการออมเงิน 15) ออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน 16) ออมเพื่อเป็นมรดกบุตรหลาน และ 17) การใช้จ่ายซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย

1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้า การค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

1) ปัญหาจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ส่วนหนึ่งที่ทำให้รายได้ครัวเรือนของชุมชนลดลง ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ระดับความสำคัญ ระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.7 การเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ย่อมส่งผลเสียหายให้กับเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค เช่น การลงทุนลดลง เมื่อการลงทุนลดลง ทำให้เกิดการจ้างงานลดลง มีอัตราการว่างงานสูงขึ้น และรายได้ของคนในพื้นที่ลดลงตามไปด้วยเมื่อรายได้ลดลงย่อมทำให้การออมได้รับผลกระทบไปด้วย ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อรายได้ลดลง จะทำให้การออมลดลงด้วย และยิ่งไปกว่านั้น จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้คนในพื้นที่โดยเฉพาะคนในชุมชนย่านการค้าตัวเมือง ไม่กล้าที่จะลงทุนเพิ่ม เพราะเสี่ยงกับการขาดทุน และเป็นเหตุผลที่ทำให้คนในพื้นที่ย่านการค้าบางครัวเรือน มีการโยกย้ายออกจากพื้นที่ เพื่อไปลงทุนที่จังหวัดอื่น

2) ปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายการบริโภคปรับตัวสูงขึ้นมาก โดยชุมชนให้ระดับความสำคัญระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.3 จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ เมื่อประชากรมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรมีจำกัด เช่น น้ำมัน จะเห็นว่าราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นทุกวัน ย่อมส่งผลกระทบต่อต้นทุนสินค้า เมื่อต้นทุนสินค้าสูงขึ้น ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ครัวเรือนในชุมชนต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนของ การบริโภคสูงขึ้นตามไปด้วย

3) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น โดยชุมชนให้ระดับความสำคัญของปัญหาระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.4 ด้วยภาวะในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง

โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา จึงทำให้มีสถาบันกวดวิชาเป็นจำนวนมากเกิดขึ้นในสังคม เพราะหวังว่าหากบุตรหลานได้รับการศึกษาที่ดี จะทำให้มีหน้าที่การงานที่ดี มีรายได้ดีตามไปด้วย และชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ก็เห็นว่าค่าใช้จ่ายการศึกษามูลค่าของครัวเรือนในแต่ละเดือน ต้องมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ในสัดส่วนการใช้จ่าย ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 ข้อมูลจากตารางที่ 4.4

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษานำมาอภิปรายผลการศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา รายละเอียดดังนี้

1) อายุ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ เท่ากับ -0.796 แสดงว่า หากมีอายุเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดลง 0.796 หน่วย ผลการทดสอบสมมติฐาน อายุเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การออมของชุมชนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ แต่ละช่วงอายุ บอกถึงการสร้างรายได้ของครัวเรือน ส่วนใหญ่ชุมชนมาจากช่วงอายุ 30-39 ปี เป็นช่วงที่มีการงานมั่นคง เป็นช่วงของการสร้างรายได้ และการเก็บออม แต่การสร้างรายได้จะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลง ครัวเรือนใดที่มีการวางแผนดี ก็จะทำให้เป็นการลดปัญหาสังคมในวัยที่ต้องเกษียณอายุ ช่วงอายุรองลงมาตามลำดับดังนี้ ช่วงอายุ 40-49 ปี, ช่วงอายุ 50-59 ปี, ช่วงอายุ 20-29 ปี และลำดับสุดท้ายคือ อายุมากกว่า 60 ปี เป็นไปตามทฤษฎีวงจรชีวิตของการบริโภคและการออม กล่าวคือ ในช่วงอายุการทำงาน ปัจเจกบุคคลจะทำการออมสะสมสินทรัพย์ หลังชีวิตการทำงาน เขาจะใช้จ่ายจากการออมในช่วงเวลาที่เหลือ ดังนั้น โครงสร้างอายุของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวกำหนดที่สำคัญอย่างหนึ่งของพฤติกรรมการออม

2) ศาสนา ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ เท่ากับ -0.578 แสดงว่า หากนับถือศาสนาเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดลง 0.578 หน่วย กล่าวคือ การนับถือศาสนาต่างกัน กรณีนี้คือ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ผลการทดสอบสมมติฐาน ศาสนาเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะครัวเรือนจะเลือกนับถือศาสนาอะไร ไม่ใช่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลกระทบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน

3) จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ เท่ากับ -0.172 แสดงว่า หากครัวเรือนใดมีจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเพิ่ม 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำ

ให้ปริมาณการออมลดลง 0.172 หน่วย ผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์ปริมาณการออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนใหญ่จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูอยู่ในความรับผิดชอบมากที่สุด คือ 2 คน รองลงมา คือ มากกว่า 4 คน, ไม่มีภาระต้องเลี้ยงดู, จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู 1 คน และจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู 3 คน ตามลำดับ

4) รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นบวก เท่ากับ 2.474 แสดงว่า หากครัวเรือนมีรายได้ประจำครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมเพิ่มขึ้น 2.474 หน่วย ผลการทดสอบสมมติฐาน รายได้ประจำครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์ปริมาณการออมได้ มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรายได้และการออมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนใหญ่รายได้ของชุมชน จะมีรายได้มากกว่า 10,000 บาท โดยมีรายได้ประจำครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด คือ มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท รองลงมา คือ 15,001-30,000 บาท/ 30,001-50,000 บาท/ 10,000-15,000 บาท ตามลำดับ และมีรายได้ในวัดส่วนเท่ากัน คือ 50,001-100,000 บาท และ ต่ำกว่า 10,000 บาท แสดงว่าครัวเรือนใดที่มีรายได้มาก จะมีปริมาณเงินออมมากกว่า ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า โดยความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการออม เป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามทฤษฎีรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Theory) ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลง สมการการออม ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการออมและจำนวนรายได้ที่บุคคลสามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้การออมเพิ่มขึ้นด้วย และสอดคล้องกับงานวิทยานิพนธ์ของ นายชุมพร ศาสตราวาหะ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยผลวิเคราะห์ รายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราวมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือน

5) ภาระหนี้สินทุกประเภท ประกอบด้วย ภาระหนี้จากการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย และภาระหนี้อื่น ๆ ทั้งของสถาบันการเงินและนอกสถาบันการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์คิดลบ เท่ากับ -0.705 แสดงว่าครัวเรือนมีภาระหนี้สินต่าง ๆ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมลดลง 0.705 หน่วย ผลการทดสอบสมมติฐาน ภาระหนี้สินทุกประเภทเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ภาระหนี้สินของในชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ส่วนใหญ่จะไม่มีภาระหนี้สิน แต่เมื่อมีจะอยู่ในรูปเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย มากกว่าการกู้ในประเภทอื่น ๆ แต่ก็มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จำนวนเงินผ่อนเฉลี่ยต่อเดือน คือ หนี้เพื่อที่อยู่อาศัย มีภาระในการผ่อนชำระเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

และ ภาระหนี้อื่น ๆ มีภาระในการผ่อนชำระเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศูนย์กสิกรไทย พบว่า การปรับเพิ่มดอกเบี้ยในส่วนของภาระหนี้สิน จะทำให้ปริมาณเงินออมของครัวเรือนลดลง หรือความสัมพันธ์ระหว่างภาระหนี้สินและการออมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน

6) อัตราดอกเบี้ย เป็นปัจจัยด้านแรงจูงใจการออมเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เท่ากับ -2.377 แสดงว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมลดลง 2.377 หน่วย ผลการทดสอบสมมติฐาน อัตราดอกเบี้ยเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กรณีนี้จะเห็นว่า การที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มสูงขึ้น แล้วทำให้ปริมาณการออมลดลง อาจจะมาจากการที่ครัวเรือนลดปริมาณเงินสดในมือลง แล้วหันไปลงทุนหรือฝากเงินในรูปแบบอื่น ๆ แทน เช่น การทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ การซื้อทองคำ เป็นต้น โดยเฉพาะความแตกต่างของชุมชนด้านศาสนา จะเห็นว่าครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธ จะให้ความสำคัญในการออมเงินมาจากปัจจัยในเรื่องอัตราดอกเบี้ยมากกว่า ในขณะที่ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องอัตราดอกเบี้ย แต่เกิดจากแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการออม คือ ความตั้งใจในการออม เป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการออมของเคนส์ โดยเคนส์เชื่อว่าปริมาณการออมไม่ได้ขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย และการที่ประชาชนวางแผนการออมนั้น ขึ้นกับระดับรายได้ที่จะได้รับ โดยรายได้ของครัวเรือนสามารถถูกจัดสรรใน 3 ทางด้วยกัน คือ การจ่ายภาษี การบริโภค และการออม

7) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 1.943 แสดงว่า การทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมเพิ่มขึ้น 1.943 หน่วย ผลการทดสอบสมมติฐาน ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนใหญ่ชุมชนทั้งครัวเรือนที่นับถือศาสนาพุทธ และครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม จะให้ความสำคัญรูปแบบการออมประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ รองลงมาจาก การเก็บออมในรูปของเงินฝากประเภทออมทรัพย์/กระแสรายวัน แสดงให้เห็นว่าครัวเรือนในชุมชนให้ความสำคัญกับการเก็บออมในรูปแบบนี้ เป็นการลดความเสี่ยงของชีวิต อีกทั้งเมื่อครบกำหนดระยะเวลาของเงื่อนไข ทำให้มีเงินออมในระดับที่มากขึ้น เป็นการสร้างรากฐานให้กับชีวิตอยู่บนความไม่ประมาท แม้ว่าจะได้ความเสี่ยงในเรื่องอัตราดอกเบี้ยอยู่บ้าง กล่าวคือ หากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดสูงขึ้น ราคาของตราสารหนี้(กรมธรรม์ประกันชีวิต) ย่อมมีมูลค่าลดลง แต่ชุมชนก็ยอมรับความเสี่ยงในเรื่องของอัตราดอกเบี้ยแต่ก็ทดแทนด้วยการมีเงินสะสม (เงินออม) ให้กับครัวเรือน เป็นไปตามทฤษฎีของเงินตามแนวคิดของสำนักการเงินนิยม หรือทฤษฎี

อุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของฟรีดแมน กล่าวคือ อาศัยหลักในการวิเคราะห์จากทฤษฎีเลือกการลงทุนในหลักทรัพย์ โดยที่การทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ถือว่าเป็นสินทรัพย์ทางการเงินประเภทหนึ่ง โดยที่ตัวแปรที่ใช้วัดความมั่งคั่งของฟรีดแมน คือ รายได้ถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของเงิน เมื่อบุคคลมีรายได้ที่ได้รับถาวรหรือรายได้ที่ได้รับเป็นประจำเพิ่มมากขึ้น จะมีความต้องการถือสินทรัพย์รูปแบบต่าง ๆ มากขึ้นทั้งในรูปเงินและสินทรัพย์รูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงิน เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่งคั่งให้กับตนเอง

8) เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เท่ากับ -0.621 แสดงว่า หากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมลดลง 0.621 หน่วย ผลการทดสอบสมมติฐาน เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยส่วนใหญ่ชุมชนให้ความสำคัญกับปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลกระทบต่อการออมในระดับมากที่สุด รองลงมาตามลำดับ คือ ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในชีวิตประจำวันปรับตัวสูงขึ้น ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น เช่น ค่าเรียนพิเศษ การใช้จ่ายในการผ่อนชำระเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก และสุดท้ายคือ ปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว จึงถือว่าเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีผลกระทบต่อการออมอย่างมาก กล่าวคือ หากยังเกิดเหตุการณ์แบบนี้ในพื้นที่ไปอีกนาน ภาวะเศรษฐกิจในพื้นที่ย่อมได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องไปด้วยเช่นกัน เช่น ภาคการลงทุนลดลง ส่งผลให้รายได้ของคนในพื้นที่ลดลง อัตราการว่างเพิ่มสูงขึ้น การโยกย้ายถิ่นฐานไปที่อื่นมีอัตราสูงขึ้น สุดท้ายครัวเรือนในพื้นที่มีเงินออมลดลง การสะสมทุนของจังหวัด และระดับประเทศลดลงตามไปด้วยเช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาการหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS เข้าช่วย ทำให้ได้คำตอบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ปริมาณการออมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 ปัจจัย คือ อายุ รายได้ประจำ อัตราดอกเบี้ย ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ เป็นปัจจัยที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนในพื้นที่ โดยเฉพาะ เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นปัญหาที่ใหญ่มากที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรอมนของคนในพื้นที่ ในหลาย ๆ ด้าน คือ เกิดการชะลอตัวของการลงทุนในภาคธุรกิจ ผลกระทบเรื่องรายได้ครัวเรือน อัตราการว่างงานปรับตัวสูงขึ้น การโยกย้ายถิ่นฐาน และสุดท้ายคือ ครัวเรือนมีการออมลดลง ภาคธุรกิจมีการสะสมทุนลดลง ภาคจังหวัดมีเงินหมุนเวียนในจังหวัดลดลง และสุดท้ายคือ เงินออมระดับประเทศลดลงตามไปด้วย จากงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางเพื่อลดความเสี่ยงและแนวทางในการปรับตัวเพื่อแก้ไข ปัญหาของครัวเรือนให้มีระดับการออมเพิ่มขึ้น รายละเอียดดังนี้

3.1.1 ภาคครัวเรือน บางกลุ่มอาชีพของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา จากปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือว่าเป็นผลกระทบภายนอกทางบวก กล่าวคือ อาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน เช่น สถาบันการเงิน โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ ได้รับรายได้อื่นในรูปของเงินค่าเสี่ยงภัยพิเศษทุกเดือน หากกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีการจัดสรรรายได้ในส่วนนี้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การเก็บออมในรูปแบบต่าง ๆ หากว่าวันใดที่เงินพิเศษในส่วนนี้ไม่มีการจ่ายในระบบเงินเดือนต่อไป จะได้ไม่เกิดภาวะความเสี่ยงในเรื่องของรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย

3.1.2 ภาคธุรกิจ อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว แบบธุรกิจร้านค้าที่เป็นเจ้าของคนเดียวในชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ได้รับผลกระทบในเรื่องของเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อยอดขายหรือรายได้ของกิจการ ครัวเรือนใดที่มีภาระหนี้ในรูปสินเชื่อธุรกิจซึ่งรัฐบาล โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ ผ่านธนาคารพาณิชย์ ด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 1.50% ต่อปี ถือว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมาก หากธุรกิจใดได้รับวงเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เป็นการลดต้นทุนขาย และหากมีเงินเหลือสามารถนำเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำใช้หมุนเวียนในกิจการ เป็นการเสริมสภาพคล่องให้กับกิจการ และครัวเรือนใดที่มีภาระหนี้สินจำนวนมาก ก็ถือเป็นการช่วยเหลือให้กิจการมีความสามารถในการชำระหนี้คืนเพิ่มขึ้น เป็นการลดความเสี่ยงให้กับสถาบันการเงิน ว่าจำนวนเงินที่ปล่อยกู้ไปแล้ว มีแนวโน้มในการชำระหนี้คืนเพิ่มสูงขึ้น และที่สำคัญภาคธุรกิจสามารถพึ่งตนเองได้ในยามที่บ้านเมืองมีปัญหา หากมีการบริหารและการจัดการดี ในเรื่องรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ จะทำให้ครัวเรือนที่มาจากภาคธุรกิจมีปริมาณเงินออมในสัดส่วนเพิ่มขึ้น เป็นการสะสมทุนให้ในระดับจังหวัดยะลา เพราะถือว่าย่านธุรกิจในแถบนี้ เป็นย่านธุรกิจที่สำคัญที่สุดของจังหวัดยะลา

3.1.3 **หน่วยงานระดับท้องถิ่นของจังหวัดยะลา** ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นรักถิ่นฐานของตนเอง เป็นการลดการโยกย้ายถิ่นฐานไปจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทย สร้างความมั่นใจและปลอดภัยในการดำเนินชีวิตประจำวัน แม้จะมีอุปสรรคที่สำคัญและรบกวนการแก้ไขจากรัฐบาลอย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผ่านผู้นำท้องถิ่น เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา นายกเทศมนตรีเทศบาลนครยะลา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ เป็นต้น เป็นมาตรการส่งเสริมครัวเรือนให้มีการออมอย่างจริงจัง และให้เห็นความสำคัญของการออมว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิต หน่วยงานระดับท้องถิ่น เช่น จังหวัดยะลา เทศบาลนครยะลา องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 1.1 และ 1.2 จะเห็นว่าปริมาณเงินฝากและปริมาณการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินในจังหวัดยะลา มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ ปี พ.ศ. 2545 ปริมาณเงินฝากสูงกว่าปริมาณเงินให้สินเชื่อ เท่ากับ 5.19 ปี พ.ศ. 2546 ปริมาณเงินฝากสูงกว่าปริมาณเงินให้สินเชื่อ เท่ากับ 5.30 เท่า ปี พ.ศ. 2547 ปริมาณเงินฝากสูงกว่า ปริมาณเงินให้สินเชื่อ เท่ากับ 1.88 เท่า ปี พ.ศ. 2548 ปริมาณเงินฝากสูงกว่าปริมาณเงินให้สินเชื่อ เท่ากับ 3.24 เท่า และ ปี พ.ศ. 2549 ปริมาณเงินฝากสูงกว่าปริมาณเงินให้สินเชื่อ เท่ากับ 1.25 เท่า จะเห็นว่าตั้งแต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ปริมาณเงินฝากของสถาบันการเงินและปริมาณสินเชื่อของจังหวัดยะลา มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ปริมาณเงินฝากและปริมาณสินเชื่อลดลง ซึ่งสอดคล้องกับในช่วงเวลานี้ที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชน

ดังนั้นภาครัฐควรเข้ามาดูแล ซึ่งอาจมีอีกหลายตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยการสร้างแรงจูงใจพิเศษให้กับผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นโครงการส่งเสริมการลงทุน โครงการส่งเสริมการออม เช่น มาตรการลดภาษีการค้าสำหรับผู้ประกอบการ หรือมาตรการลดภาษีสำหรับประชาชนที่รับเงินเดือน จะเป็นการสร้างแรงจูงใจทางหนึ่งให้คนในชุมชนไม่ทิ้งถิ่นฐานไปที่ไหน ธุรกิจยังคงดำเนินต่อไปภาวะเศรษฐกิจในระดับจังหวัดก็จะดีขึ้น มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น คนในชุมชนก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น การออมในระดับชุมชนก็จะเพิ่มขึ้น เป็นการสร้างฐานะทางการเงินให้กับระดับจังหวัดลำดับต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 การศึกษาในพื้นที่ที่เกิดปัญหาเดียวกัน กล่าวคือ จากการศึกษาในครั้งนี้ จะเห็นว่าปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 และน่าจะมีการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ ที่เกิดปัญหาเดียวกัน คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส เพื่อศึกษาว่าปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของคนในชุมชนเช่นเดียวกับพื้นที่ที่ได้ทำการวิจัยในครั้งนี้หรือไม่

3.2.2 การเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น การวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชน มี 5 ปัจจัย คือ อายุ รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน อัตราดอกเบี้ย ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัจจัยที่ไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม คือ ภาระหนี้สิน จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู และศาสนา เป็นการศึกษาที่ใช้กลุ่มตัวอย่างไม่มากนัก ตามทฤษฎีไม่ว่าจะเป็นภาระหนี้สิน และจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อออม หากมีการศึกษาในวงกว้าง มีการใช้กลุ่มตัวอย่างมากขึ้น และมีการกระจายการสุ่มตัวอย่าง ปัจจัยทั้งสองอาจมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กอบศักดิ์ ภูตระกูล, ธรรมบุญ สดศรีชัย และเกียรติพงศ์ อริยปรัชญา การออมระยะยาวของ
ประเทศไทย เราออมเพียงพอหรือยัง สายงานการเงิน ธนาคารแห่ง
ประเทศไทย พ.ศ. 2548
- กุลธิดา มาลากุล ความยืดหยุ่นของอัตราดอกเบี้ยต่อเงินออมในระบบธนาคารพาณิชย์ วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2538
- ชุมพร ศาสตราวาทะ การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินในประเทศไทย วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2540
- ฐานินทร์ จระมาศ สถาบันการเงินกับการออมภาคครัวเรือน : กรณีประเทศไทยช่วงปี 2518-2550
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2544
- นัคดา อิงครพร ผลกระทบของนโยบายภาษีและการค้าต่อพฤติกรรมการออมของไทย วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปณิดา มนตรี การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2547
- พนารัตน์ วงศ์คุณาสันติ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในภาคครัวเรือนไทย ในระหว่างปี พ.ศ.
2528-พ.ศ. 2537 ปริญาโท พ.ศ. 2540
- พลภิกพ ไชยรพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของประเทศไทย ภาคนิพนธ์ปริญาโท สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2534
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย การออมของครัวเรือนไทย...ควรมีสัดส่วนเท่าใดจึงจะเพียงพอ ธนาคาร
กสิกรไทย พ.ศ. 2547
- สนธนา นริศศิริกุล การวิเคราะห์การออมของภาคครัวเรือนไทย พ.ศ. 2517-พ.ศ. 2535
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2535
- สุวรรณี สุกใส ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินหลังเกิดวิกฤต
เศรษฐกิจ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ. 2546
- สุทธิพย์ พิบูลย์ทิพย์ การออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ปริญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2538

บรรณานุกรม

- กอบศักดิ์ ภูตระกูล, ธรรมบุญ สดศรีชัย และเกียรติพงษ์ อริยปรัชญา การออมระยะยาวของ
ประเทศไทย เราออมเพียงพอหรือยัง สำนักงานการเงิน ธนาคารแห่ง
ประเทศไทย พ.ศ. 2548
- กุลธิดา มาลากุล ความยืดหยุ่นของอัตราดอกเบี้ยต่อเงินออมในระบบธนาคารพาณิชย์ วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2538
- ชุมพร ศาสตราวาทะ การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินในประเทศไทย วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2540
- ฐานินทร์ จระมาศ สถาบันการเงินกับการออมภาคครัวเรือน : กรณีประเทศไทยช่วงปี 2518-2550
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2544
- นัศดา อิงครพร ผลกระทบของนโยบายภาษีและการค้าต่อพฤติกรรมกรรมการออมของไทย วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปณิดา มนตรี การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อออมของครัวเรือนในประเทศไทย รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2547
- พนารัตน์ วงศ์คุณาสันติ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อออมในภาคครัวเรือนไทย ในระหว่างปี พ.ศ.
2528-พ.ศ. 2537 ปริญาโท พ.ศ. 2540
- พลภิกพ ไชยรพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของประเทศไทย ภาคนิพนธ์ปริญาโท สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2534
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย การออมของครัวเรือนไทย...ควรมีสัดส่วนเท่าใดจึงจะเพียงพอ ธนาคาร
กสิกรไทย พ.ศ. 2547
- สนธนา นริศศิริกุล การวิเคราะห์การออมของภาคครัวเรือนไทย พ.ศ. 2517-พ.ศ. 2535
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2535
- สุวรรณี สุกใส ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินหลังเกิดวิกฤต
เศรษฐกิจ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ. 2546
- สุทิพย์ พิบูลย์ทิพย์ การออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ปริญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2538

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

เรียน ผู้อยู่อาศัยในย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ สำหรับผู้อยู่อาศัยในย่านการค้าการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

2. ผู้สำรวจ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมปัจจัยที่ให้การออม ความแตกต่างกันของการออม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการพฤติกรรมการออมของคนในชุมชนย่านการค้าตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และขอรับรองว่าคำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่าน และจะไม่มีทางอ้างถึงตัวบุคคลไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากทุกท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และให้ตรงกับความรู้สึของท่านที่สุด

3. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 5 ส่วน

- 3.1 ส่วนที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 3.2 ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน
- 3.3 ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน
- 3.4 ส่วนที่ 4 ทศนคติต่อการออม
- 3.5 ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการพฤติกรรมการออม

**แบบสอบถามเพื่องานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม
ของชุมชนย่านการค้าตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา (ส่วนที่ 1 – ส่วนที่ 5)**

ส่วนที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมายกากบาท X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
ของท่าน

สำหรับผู้วิจัย
เลขที่แบบสอบ

1 2 3

1. เพศ

ชาย

หญิง

4

2. อายุ

20-29 ปี
 40-49 ปี

30-39 ปี 60 ปีขึ้นไป
 50-59 ปี

5

3. ศาสนา

ศาสนาพุทธ

ศาสนาอิสลาม

6

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี

ปริญญาโท
 สูงกว่าปริญญาโท

7

5. สถานภาพ

โสด
 หม้าย/หย่าร้าง

สมรส
 แยกกันอยู่

8

6. อาชีพ

ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 พนักงานบริษัทเอกชน
 ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 อื่น ๆ ระบุ.....
 ไม่ได้ทำงาน

9

7. จำนวนบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู (เช่นคนชรา,คนพิการ ฯลฯ)

1 คน
 2 คน

3 คน
 4 คนขึ้นไป

ไม่มี

10

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับรายได้ประจำและแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมายกากบาท X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

สำหรับผู้วิจัย

- ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 10,000 - 15,000 บาท
- 15,001 - 30,000 บาท
- 30,001 - 50,000 บาท
- 50,001 - 100,000 บ
- มากกว่า 100,000 บาท

11

2. รายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 10,000 - 15,000 บาท
- 15,001 - 30,000 บาท
- 30,001 - 50,000 บาท
- 50,001 - 100,000 บ
- มากกว่า 100,000 บาท

12

3. แหล่งที่มาของรายอื่น

- ค่าเช่าบ้าน
- ค่าเช่าจากทรัพย์สินอื่น
- เงินเพิ่มพิเศษ/ เงินสวัสดิการ
- โบนัส/ คอมมิชชั่น

- สวนยางพารา/สวนผลไม้
- อื่น ๆ ระบุ.....
- ไม่มี

13

4. ท่านได้รับรายได้มาอย่างไร

- ทุกวัน
- ทุกเดือน
- ทุก 3 เดือน

- ทุก 6 เดือน ต่ำกว่า 1 ปี
- 1 ปีขึ้นไป
- ไม่แน่นอน

14

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมายกากบาท X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. รายจ่ายรวมในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

สำหรับผู้วิจัย

- ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 10,001 - 20,000 บาท
- 20,001 - 30,000 บาท
- 30,001 - 50,000 บาท
- มากกว่า 50,000 บาท

15

2. จงให้ระดับความสำคัญในการใช้จ่ายแต่ละเดือน โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่ายระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่ายระดับมาก
- 3 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่ายระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่ายระดับน้อย
- 1 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่ายระดับน้อยที่สุด

สัดส่วนการใช้จ่าย	ระดับความสำคัญ					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
2.1 ค่าอาหาร						☐ 16
2.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร						☐ 17
2.3 ค่ารักษาพยาบาล						☐ 18
2.4 ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ						☐ 19
2.5 ค่าใช้จ่ายทางสังคม อาทิ งานแต่งงาน งานบวช งานทำบุญ และ อื่น ๆ ระบุ.....						☐ 20

3. ท่านมีภาระหนี้ในการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของตนเองและเพื่อการซื้อที่ดินมีหรือไม่

มี

ไม่มี

สำหรับผู้วิจัย

21

จากข้อ 3 ถ้าตอบว่า "มี" ต้องผ่อนชำระต่อเดือน

ต่ำกว่า 10,000 บาท

22

10,000 - 15,000 บาท

15,001 - 30,000 บาท

30,001 - 50,000 บาท

50,001 - 100,000 บาท

มากกว่า 100,000 บาท

4. ท่านมีภาระหนี้อื่น ๆ นอกจากภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยหรือไม่

มี

ไม่มี

23

จากข้อ 4 ถ้าตอบว่า "มี" ต้องผ่อนชำระต่อเดือน

ต่ำกว่า 10,000 บาท

10,000 - 15,000 บาท

15,001 - 30,000 บาท

30,001 - 50,000 บาท

50,001 - 100,000 บาท

มากกว่า 100,000 บาท

5. เมื่อท่านมีความจำเป็นต้องใช้เงินในยามฉุกเฉิน เช่น เจ็บป่วย หรือเหตุอื่น ๆ ท่านใช้เงินจาก

เงินออม

บุคคลในครอบครัว

ยืมญาติพี่น้อง

ยืมจากเพื่อนบ้าน

24

กู้ยืมจากสถาบันการเงิน

หนั้นอกระบบ

ส่วนที่ 4 ทักษะคิดต่อการออมเงิน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมายกากบาท X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เงินส่วนที่เหลือจากรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เก็บออมในรูปแบบใดบ้าง สำหรับผู้วิจัยสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ 25

- ออมผ่านสถาบันการเงินแบบบัญชีออมทรัพย์/กระแสรายวัน
- ออมผ่านสถาบันการเงินแบบฝากประจำต่ำกว่าระยะเวลาฝาก 1 ปี
- ออมผ่านสถาบันการเงินแบบฝากประจำมากกว่าระยะเวลาฝาก 1 ปี
- กองทุนเปิดแบบต่าง ๆ
- พันธบัตรรัฐบาล
- ลงทุนในทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน บ้านพร้อมที่ดิน เป็นต้น
- สะสมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สลากออมสิน เล่นแชร์ เป็นต้น
- ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์
- เก็บในรูปแบบของทองคำ

2. แรงจูงใจในการออมเงินเกิดจากปัจจัยใด

- การจูงใจของอัตราดอกเบี้ย
- การจูงใจของเงินฝากประเภทมีรางวัล
- ความตั้งใจในการออม
- การออมในลักษณะกึ่งบังคับ (กำหนดระยะเวลาการออม)
- เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน โดยมองว่าเพื่อความมั่นคงของชีวิต

3. ความถี่ในการออมเงินต่อปี

☐ ทุกเดือน	☐ ปีละครั้ง	☐ 27
☐ 1-3 เดือน	☐ ไม่แน่นอน	
☐ 1-6 เดือน	☐ ไม่เคยออมเงิน	

4. เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 30,001-50,000 บาท	☐ 28
☐ 10,001-20,000 บาท	☐ มากกว่า 50,000 บาท	
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ ไม่แน่นอน	

5. ความคาดหวังของการออม

สำหรับผู้วิจัย

- เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชรา/หลังเกษียณ
- เก็บออมไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน
- เพื่อเพิ่มทุนทรัพย์สิน
- เพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้กับบุตรหลาน

 29**ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม**

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมายกากบาท X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

- 5 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค	เรียงลำดับความสำคัญ					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส						☐ 30
2	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น						☐ 31
3	ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น						☐ 32
4	การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นรถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น						☐ 33
5	การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว						☐ 34

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางมะลิวัลย์ ผดุงศักดิ์วิรุฬห์
วัน เดือน ปี	10 กันยายน พ.ศ. 2510
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ คณะบริหารธุรกิจ การเงินและการธนาคาร พ.ศ. 2532
สถานที่ทำงาน	ธนาคาร ยูโอบี จำกัด (มหาชน) สาขายะลา 8-12 ถนนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้จัดการสาขา(งานบริการ)